

DANISH TRANSLATIONS OF ECONOMIC LITERATURE BEFORE 1851

Kenneth E. Carpenter

This bibliography, which also includes a number of translations published in Norway, is part of a series covering pre-1851 translations of economic literature in various languages. Besides the Danish, translations into Dutch, English, Portuguese, and Swedish have been completed, and others are in process.

By “economic literature” more is meant than works relevant to the development of the discipline of economics. Descriptive works about economic conditions are covered, including those on agriculture, commerce, finance, poverty, etc. The scope has been basically shaped by the collecting policies behind formation of the Kress Collection at the Harvard Business School.

For some portion of the population in Denmark, Danish was the first language; for another portion, it was German. This resulted in a considerable number of works translated from one language to the other--and published also within Denmark--that do not represent cultural transfer in the sense that a work from English or French to German does. Such works, published in both languages in order to reach different parts of the Danish population, have not been included in this bibliography.

This bibliography, more than the others, is based upon digital copies, and it would not have been possible without the Royal Library’s generous policy of digitizing books upon request. That digitization policy does not, however, extend to periodicals, which surely means there are many more translations in periodicals than I have been able to identify. The sparse digitization of periodicals has also prevented extensive searching for book announcements, reviews, and subscription prospectuses.

The arrangement is by source language, subdivided by year, and further subdivided by name of the author or first word of the title. Thus, in this bibliography E-Da1779.1, for example, designates a translation from English published in 1779. If there were two translations from English published in 1779, the second would have the number E-Da1779.2, or, if published in a periodical might be numbered E-Da1779.2Per; “Per” added to the entry number in order to emphasize that the entry is not for a book.

Reissues are generally given separate entries, but with “Reissue” appended to the entry number, as would be a reissue of a translation from English, E-Da1779.2Reissue. The addition of “Reissue” emphasizes that the entry does not represent an added translation but instead the sheets of the original printing with a new title page.

Translations were sometimes made from translations. When that is known to be the case, the major entry is placed under the language from which the translation was made, with a brief entry in [brackets] in the

section devoted to the language of the original text.

Title pages are fully transcribed. Transcriptions include all identifications of authors and translators such as personal titles or society memberships, for they served to further a sense of the importance of the original and trust in the translation. Title pages also often contain quotations. They have not usually been transcribed, probably a mistake, since they too conveyed a message to the potential buyer or reader. The source of a quotation is, however, given within brackets. Imprints are fully transcribed, rather than standardized.

Pagination and signature collations are provided in a style deemed to be appropriate for non-bibliographers, for they, rather than bibliographers, are expected to be the major users. This means, for example that a collation may begin as π^1 . The signature make-up of a book is provided only when the book itself was examined. Blank pages at end are not recorded in the pagination statement.

When possible, the translation and the original are roughly compared, and deletions or additions, including the presence of notes, are recorded. Relevant portions of introductory texts that bear on the nature of the translation are commonly transcribed.

An index follows the entries. The index records the names of authors and translators. Other headings in the index are designed to reveal aspects of the making and publishing of translations.

In the prefaces to these works, translators often asked for the reader's indulgence, and I hear follow that pattern. Although librarians at the Royal Library responded promptly and helpfully to my many requests, this bibliography would surely have been improved had it been possible for me to work there more than a couple of days. To work on these books has been to venture into an area in which I have no particular expertise, but the attempt was made in order to help make visible the different patterns of translating among the European cultures. I hope that despite omissions and flaws this work serves that goal.

Acknowledgements: If you ask a question of the Danish Royal Library, the answer is in your mailbox in a day or two; but the individual who has answered the question is most likely not the person who answered the previous one. My debt is, therefore, mainly to the institution rather than to a particular person. I am, however, deeply grateful to a particular individual, Valdemar Nielsen Pold. He is a PhD Fellow in the Department for Scandinavian Studies at Aarhus University and a board member of the Danish Society for 18th Century Studies. His assistance cost him much time, for he has read the entire manuscript and saved me from numerous errors, a few merely typos, but most resulting from my limited knowledge of Danish. I needed such assistance, and I am greatly in his debt.

Works Consulted but Not Cited in the Entries

The major works consulted are:

Bibliotheca Danica. Systematisk fortegnelse over den danske litteratur fra 1482-1830. Copenhagen, 1961-1963. 5v.

Supplement til Bibliotheca Danica [1830-1840]. Copenhagen, 1948.

WBIS – World Biographical Information System

Location Symbols & Other Abbreviations

BL – British Library

ESTC – English Short-Title Catalogue

GB – Google Books

KBD – Det Kgl. Bibliotek

Kress – Kress Collection, Baker Library, Harvard Business School

MOMW – Making of the Modern World - electronic publication

NBN – National Library of Norway

ENGLISH

E-Da1779.1

Smith, Adam, 1723-1790

Undersøgele om National-Velstands Natur og Aarsag

I

Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag af Doctor Adam Smith, Medlem af det Kongelige Videnskabernes Selskab i London og forhen offentlig Lærer i Moral-Philosophien ved Universitetet Glasgow. Af det Engelske oversat og med nogle Anmærkninger oplyst af F. Dræbye. Første Deel.

Kjøbenhavn, 1779. Trykt paa Gyldendals Forlag.

[12], 575 p. ; *4 (*4 + *5-6) A-2N⁸

[i] title; [ii] blank; [iii-vi] Forerindring, signed Oversætteren; [vii-xii] Indhold af den første Deel; [1]-575 text

II

Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag af Doctor Adam Smith, Medlem af det Kongelige Videnskabers Selskab i London og forhen offentlig Lærer i Moral-Philosophien ved Universitetet Glasgow. Af det Engelske oversat og med nogle Anmærkninger oplyst af F. Dræbye. Hertil er føiet Gouvernør Pownalls Brev til Forfatteren i hvilket nogle af de i dette Værk fremsatte Læresætninger prøves. Anden Deel.

Kiøbenhavn, 1780. Trykt paa Gyldendals Forlag.

[8], 778 p. ; *⁴ A-3B⁸ 3C⁴ (3C4 + χ 1)

[i] title; [ii] blank; [iii-viii] Indhold af den anden Deel; [1]-682 text; [683]-775 Gouverneur Pownalls Brev til Doctor Adam Schmith[sic], hvori adskillige af Grundsætningerne i hans Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag prøves; [776]-778 Trykfeil. P. 743 mispaged 745. The text in vol. 2, pp. [683]-775, is a translation of Thomas Pownall (1722-1805), *A letter from Governor Pownall to Adam Smith, L.L.D. F.R.S. being an examination of several points of doctrine, laid down in his "Inquiry into the nature and causes of the wealth of nations"* (London, 1776).

Translation by Frants Dræbye (1740-1814) of *The Wealth of Nations* (London, 1776). He notes in the "Forerindring" that he has translated as faithfully as the genius of the Danish language allows. He states that he has added notes relating to English conditions. The full preface reads:

Den behøvende Antal Subskribentere, hvoraf den første Deel er i Norge, har endelig sat mig i Stand til at levere mine Landsmænd den berømte Doctor Adam Smiths Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag i vort Danske Sprog. Dette Skrifts Vigtighed vil retfærdiggjøre mit Valg, og eftertænkende Læsere, dets berettigede Dommere, vi forhaabentlig bifalde dette Valg, og troe, at et Verk af saadan Natur som dette liggesaa vel kan taales i vort Danske Sprog, i hvilket sidste man som oftest hos os lærer at kiende de Engelske Skrifter. Desuden har jeg adskillige Anledninger til at troe, at Verket selv vil ligesaameget underholde som undervise den opmærksomme Læser i en Materie, der hidintil har været indviklet i nørske og utydelige Sætninger, og af overnmeldte Forfatter er bleven oplyst med for Nøiagtighed og philosophisk Rigtighed. Mere behøver jeg ikke at tale om Verket selv.

Hvad Oversættelsen angaaer, da har jeg med Flid søgt at følge Originalen saa Nær som mueligt og vort Sprogs Genie der tillader, roende, at man heri ikke kan være nøiagtig og troe nok ved et Skrifts Oversættelse, i hvilket de bestemte Udtryk ere saa afpassede til den indviklede Materies Opløsning, at en Vending til Sprogets Fordeel ofte kunde gjøre Meningen tvetydig. De agtsomme Læsere, der bedømme denne Oversættelse efter Originalen, vil selv best kunne indsee, om jeg har bedraget mig i denne Tanke.

Da faa Anmærkninger, jeg hist og her har tilføiet paa de behørige Steder til Oplysning om een eller anden Indretnings Beskaffenhed paa forskellige Steder i

Engelland, kan maaskee synes oveflødige for nogle Læsere. Men da den første Deel af mine Landsmænd ikke kan formodes at kiende dem, saa har jeg Grund til at troe, at de ikke ansees som ganske unyttige.

Oversættelsen af dette Verks første Deel var allerede under Presse, førend jeg fra Engelland erholdt et Exemplar af Gouvernør Pownals Brev til Forfatteren af dette Skrift, angaaende nogle Tvivl og Indvendinger imod visse deri fremsatte Læresætninger. Den Skarpsindighed, hvormed dette Brev er skrevet, og de vigtige Indvendinger, som deri forekomme, fortjene uden Tvivl et behørigt Sted ved dette Verk. Jeg har derfor formedelst den Umuelighed nu at kunne saae det indrykket under de egentlige Steder i denne Deel af Verket, besluttet at føie samme oversat i vort Sprog til Enden af den anden og sidste Deel, i den Tanke, at samme saameget mere vil interessere den skiønsomme Læser, som det, saavidt mig bekiendt, er det eneste, der offentlig er fremkommet og bekiendgjort imod Forfatterens sindrige Undersøgelse.

Saa ringe mit Arbeide end kan synes mange at være, saa lidet fortryder det mig dog at have anvendt noget af den Tid, jeg kan have tilovers fra offentlige Forretninger, paa dette Verks Oversættelse og Bekiendtgjørelse i vort Sprog, da Subskribenternes Antal ei alene forsikrer mig om, at det vil blive læst af en Deel iblant mine Landsmænd, men jeg og haaber, at Modersmaalet vil indbyde flere, idet mindste den Danske Litteraturs Elskere til at læse et Verk, som har vundet almindeligt Bifald, ei alene i Engeland selv, men og i Frankerige og Tydskland, der i sit Sprog søger at gjøre det bekiendt baade for sine egne Indbyggere og sine Naboer.

Further information on this translation and on Adam Smith in Denmark and Norway is in “Denmark” in Cheng-Chung Lai, ed., *Adam Smith across Nations: Translations and Receptions of The Wealth of Nations* (Oxford University Press, 2000), 39-64. It contains an English translation of Niels Banke, “Om Adam Smiths forbindelse med Norge og Danmark,” *Nationaløkonomisk Tidsskrift* (1955): [170]-78. It also contains an English translation of Hans Degen, “Om den danske oversættelse af Adam Smith og samtidens bedømmelse af den,” *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 74 (1936): [220]-32, though the reviews Degen found and transcribed are not translated. The transcriptions, with English comment, are at the end of the entry.

Degen states (p. 49, *Adam Smith across Nations*), that there seems not to have been a public invitation to subscribe. Now, thanks to digitization by the University of Bergen, a prospectus has been found. It is in *Provinzialblode*, vol. 2 (1779, no. 2): 85-88., a periodical published in Bergen. Following an untitled prefatory statement by the editor of the journal, Dræbye first notes the general applause with which the work has been received in England and elsewhere. He describes briefly the content of the volumes, states that the translation will be available on ordinary paper and on writing paper. Although he writes in this prospectus dated December 1, 1778, that the first volume can be available by Easter, he states that publication might have to be delayed or perhaps not ever undertaken if there are not sufficient subscribers. The postscript states that subscription forms are available from Hanks Tank and from the publisher of the

periodical (“Subskriptionsplauer til dette Skrift faaes hos Hr. Hans Tank, og Udgiveren af disse Bladt.”). Hans Tank (1742-1804) was a merchant, who was born in Bergen.

We do not know the number of subscribers because no subscription list is present in the copies at Harvard, the Royal Danish Library, the National Library of Scotland, or the Glasgow University Library. The “Forerindring” does state that the majority of the subscribers are Norwegian.

The prospectus, including the initial statement of the publisher. reads:

Efterfølgende Indbydelse til Understøttelse for et høystyntigt Skrift meddeler jeg saa meget heller i disse Blade, som den Engelske Forfatters almindelige Berømmelse, foreenet med Oversætterens sieldne Styrke i Sprogene, og en, ved mange Aars Studeringer, og Udenlands Reyser samlet Kundskab og Erfarenhed i Stats og Handelsvidenskaberne, som hans Plads for nærværende Tid ved det Kongelige Æconomie og Kommerzkollegii Sekretariat giver ham endnu Anledning at forøge, eren fuldkommen Forsikring for dette Skrifs virkelige Værd, og gjør det undværligt for enhver, der ønsker sig en tydelig, sikker, og tilskrækkelig Kundskab i en for alle Borgere og Patrioter allerhøystnyttig Videnskab.

Bekjendtgjørelse.

Den berømte Doct. Adam Smidt, forhen Professor i den moralske Philosophie ved Universitetet Glasgow, som i den lærde Verden er bleven særdeles bekjendt ved hans ypperlige Skrift: Theorie til moralske Følelser, har i Aaret 1776 udgivet et Værk under Titel: Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag, som i Engelland med almindelig Biefald er blevet optaget, og formedelst dets Grundighed i en saa vanskelig Materies udførlige Oplysning som denne, og de nøye og paa Erfarenhed bygte Læresætninger, der overalt forekomme, er af andre Nationer anseet som det første Værk i sit Slags.

I Betragtning herav har jeg troet, at en Oversættelse av dette ypperlige Værk i vort Sprog vil være kierkommen for Litteraturens Elskere, og besynderlig for dem, der indser Vigtigheden av denne Værk i sig selv udviklede Materies Indhold, og av sammes oplyste Grundsætninger ville Ønske sættes i Stand til at drage nyttige Følger til fordeelagtig Anvendelse i Handels- og Nærings-Vey. Værket bestaaer av 2de Bind, og er inddeelt i 5 Bøger, hvorav den 1ste handler om Arbeydets Opkomst, Fremgang og Virkninger, som den oprindelige Kilde til National-Velstand, den 2den og 3die om Kapitalers Natur, hvorledes de samles og anvendes, og om den forskellige Fremgang, Rigdom har havt hos forskellige Nationer. Den 4de og 5te Bog handler om Systemerne i den politiske Huusholdning og om Regenteres eller det Amindeliges Indkomst. De 2de første Bøger indeholdes i det første, og de 3de sidste i det andet Bnd. Af anførte Indhold vil man formodentlig indsee Værkets Vigtighed, og derfor har jeg Grund til at troe, at det fremfor mange andre Skrifter, som saa jevnlig oversættes, kan fortjene at læses i vort Sprog. Ved Oversættelsen vil jeg besynderlig have Hensigt til den paa Materien sig passende Stil, og gjøre mig al Umage med at være saa tydelig og saa nær Originalen, som Sprogets Genie vil tillade. Men da Forfatteren til

dette Værk i Materiens Oplysning egentlig har grundet sine Bertragninger paa de Engelske Indretninger i Handelen, Manufakturer og andre Handteringer, saa finder jeg det nødvendigt at tilkøpe nogle Anmærkninger hist og her paa behøvende Steder, til Oplysning for dem, som ikke maatte kiende disse Indretninger. Oversættelsen av dette Værk kan i Mangel av Forlægger og formedelst de betydelige Omkostninger, der udfordres til sammes Trykning, ikke uden Subscription foretages. De herrer, som maatte ønske at see dette Værk oversat i vort Sprog, indbydes derfor herved at subscribere, og at tegne sig til saa mange Exemplarer og det Slags Papiir, de maatte behage.

Hvert Bind vil omtrent udgives 50 Ark i stor Occtav, hvorav hvert Ark ved Modtagelsen av de Herrer Subscribentere betales med 4 Skill paa Skriv- og 3 Skill paa Trykpapier som er det ringeste, man se sig i Stand til uden Tab at kunne overlade det for, naar Papiret og Trykningen skal blive af den Godhed, man forbinder sig til. Dersom Subscribenternes Antal efter Formodning bliver saa tilstrækkeligt, at man uden Tab kan vove Trykningen ved tilkommende Aars Begyndelse, saa kan det Første Bind ventes til ved tilstundende Paasketider færdigt, men i manglende Fald naar man enten sætte Tiden længere ud, indtil det behøvende Antal af Subscribentere kan forhaades, eller lade av at tænke paa dette Værks Oversættelse.

Kjøbenhavn, den 1ste December.

1778.

F. Dræbye

P.S. Subskriptionsplauer til dette Skrift faaes hos Hr. Hans Tank, og Udgiveren af disse Blade.

The first of the reviews is in *Danmarks litterariske Progresser* (1782, vol.2, pp.172-175), a periodical published in Odense. The review, as transcribed by Degen and adapted to early twentieth-century orthography, sees the labor theory of value as central to Smith's work. The review is critical of the translation, stating that it was careless, and it points out numerous instances.

Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag, af Doct. Adam Smith, Medlem af det Kongelige Videnskabers Selskab i London, og forhen offentlig Lærer i Moral-Philosophien ved Universitetet i Glasgow. Af det Engelske oversat, og med nogle Anmærkninger oplyst af F. Dræbye, Kjøbenhavn. 8to. Første Del 1779. 575 Sider. Anden Del 1780. 775 Sider. Hertil føiet Gouverneur Pavnals Brev til Forfatteren, af hvilke nogle af de i dette Værk fremsatte Læresætninger prøves.

Smiths Værk er alt for bekendt, at vi skulde behøve at vise det fuldkomne i det, for at bidrage til dets Berømmelse. Vi vil alene sige dem af vores Landsmænd, som ikke kender Skriftet, at Autor ved National-Velstand forstaar: Et godt Forhold imellem en Nations frembragte Arbejde, og deres Antal, som

fortærer Arbejdet, eller del som købes for samme. Frembringer et Land ikke saa meget, som dets Indvaanere behøver, og ikke har Arbejde tilovers, hvorfor det nødvendige kan anskaffes, da forringes Landets Velstand ; at det baade kan forskaaffe sig det nødvendige og endnu overlade andre, da vokser National-Velstanden. Doctor Smith antager Arbejdet som Maalestok i sine Beregninger, og med denne maaler han Englands Produkters Indflydelse paa Nationens Vel. Han undersøger nøje, hvad Fordel eller Skade Landet har af enhver Fabrik, hver Slags Handel og hvorvidt Kolonierne har været England tjenlige. Han glemmer heller ikke, at sammenligne sit Fødelands Tilstand med andres, og endelig bedømmer han Englands Forfatning i Henseende til National-Gælden. Oversætterens Anmærkninger viser, at han ikke var en skødesløs Tilskuer i England. Pawnals Brev indeholder formentlig Indvendinger med 2de af Smiths Sætninger: 1) at Arbejdets Deling kommer af Lyst til Omtusking, 2) at Arbejdet er Maalestokken for alle Vares ombyttelige Værdi.

I Henseende til Oversættelsen tror vi, at Læserne havde været Herr Dræbye mere forbundne, naar han havde givet dem et godt Udtog af dette Skrift, hvis udsvævende Stil gør Læseren kedsommelig. I et saadant Udtog havde Herr Dræbye os snarere undgaaet de mange Fejl imod det danske Sprog. Side 16 en Genstand og Side 1 et Genstand. Side 27 hedder det i Opskriften paa 3die Kapitel: "At Arbejdets Deeling indskrænkes ved Markedets Udstrækning"; indskrænkes er at bruges under snævrere Grændser, men Arbejdets Deling forøges, naar Markedet bliver større, altsaa indskrænkes den ikke ved Markedets Udstrækning, men forøges. Vi har ikke det engelske Grundskrift ved Haanden, men af det følgende ser vi, at Autor er af samme Mening, som vi, og at der burde staa bestemmes i Stedet for indskrænkes, saaledes er ogsaa dette Ord urigtigt brugt paa Side 514. Side 27 Steder for Stæder. Side 28 al for snæver i Stedet for alt for snæver. Side 30 aabnede den hele Verden til et Marked, i Stedet for indbød. Side 66 Nation af Jægere er vel neppe til, bedre var det at sige Jægernation, det er som nærer sig af Jagten. Side 81 og mange flere Steder staa en Slags for et Slags. Side 92 saa meget at faae . . . . . saa lidet at give i Stedet for at faae saa meget ..... at give saa lidt. Side 107 Arbejde for Arbejdere, thi Mangel paa disse og altsaa Begerlighed efter dem forhøjer Arbejdslønnen. Side 109 gærende Drikkevarer i Stedet for gærede Drikkevarer. Side 152 de store Gevinster i Lotteriet ere mindre for færre . Side 245 Sølv finder man gedigen. Side 529 bruges nøje som et Adjektivum til Odel, Ordet bruges mest som et Verbum, men bruges det adjektive, betyder det ringe, liden, og passer sig aldeles ikke her, hvor vi vilde have brugt streng. Vi kunde have anført langt flere Fejl. Disse kan være nok for at vise, at Oversættelsen kunde være bedre, naar den havde været mindre skødesløs.

The second review, in *Kiøbenhavnnske nye Efterretninger for lærde Sager* (no. 43, October 25, 1782), pp 683-687. It covers the content of the work in considerable detail, book by book. It, too, concludes by accusing the translator of being careless, and the reviewer states that several people have put the book aside after reading a bit in it.

Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag af Doctor Adam Smith, Medlem af det Kongelige Videnskabers Selskab i London og forhen offentlig Lærer i Moral-Philosophien ved Universitetet i Glasgou. Af det Engelske oversat og med nogle Anmærkninger oplyst af F. Dræbye. Første Del 37 Ark. 1779. Andel Del 49 Ark, hvoraf Gouverneur Pownals Brev til Doctor Adam Smith, hvori adskillige af Grundsætningerne i hans Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsag prøves, med fortløbende Sidetal indtager 6 Ark, Kiøbenhavn 1780 paa Gyldendals Forlag. Hele Vierket koster 3 Rdr.

Almindelig Velstand er af uendelig større Værdi end Rigdom, der efter dens Natur kun kan være nogle faas Del. Hin er gode Sæders, Loves, Dydens Frugt; denne fordærver Sæderne, fordriver og tilintetgør Lovenes Magt, og er i alle Henseender Lasternes Befordrerinde. Intet Land er blevet lykkeligt ved Rigdom, alle derimod, der har besiddet den, er blevet styrtede. Regeringerne burde derfor alvorligt befordre National-Velstand, der vel ikke glimrer meget, men er til Vederlag varig og for Menneskeslægten mere velgørende, end Rigdom, hvis Glans hastig forsvinder, og efterlader sig en Elendighed, hvorunder de kommende Slægter vil sukke længe forgæves. Men hvorledes beforders National-Velstand? Dette er det vigtige Spørgsmaal, nærværende grundige og dybt-tænkende Forfatter besvarer, der, som Herr Pownal siger, fortjener at læses med største Agtsomhed. Med sand Philosophi og taalmodig Undersøgelse har Forfatteren efterforsket de Grundsætninger analytisk, hvormed Naturen først bevæger, og derpaa leder de menneskelige Handlinger hos hver enkelte Person og i Selskab. Han har derpaa syntetisk ved disse Grundsætningers Anvendelse paa skete Ting, Erfarenhed og menneskelige Indretninger uddraget de vigtigste og praktiske Læreregler om den nøjagtigste og bedst bevisende Maade til den beskæftigede Verdens Betragtning. Skriftet er delt i fem Bøger, og dets Plan er følgende: Enhver Nations aarlige Arbejde er det, der forsyner den med alle Livets Nødvendigheder og Bekvemmeligheder, og bestaar altid, enten i det Arbejdet umiddelbart frembringer, eller i det, som derfor købes af andre Nationer. Altsaa, eftersom denne Arbejdets Produkt, eller det som købes derfor, staar i større eller mindre Forhold til Antallet af dem, som fortære den, forsyner Nationen bedre med eller slettere med alle behøvende Nødvendigheder eller Bekvemmeligheder. Men dette Forhold bestemmes hos enhver Nation af tvende forskellige Omstændigheder: Først, af den Indsigt, Behændighed og Skønsomhed, hvormed Arbejdet almindeligt forrettes; og for det andet, af Forholdet mellem dem, som bruges til frugtbringende Arbejde, og dem, som ikke bruges til frugtbringende Arbejde, og dem, som ikke bruges saaledes. Dog synes det navnlig at komme an paa den første Omstændighed. Vilde Nationer, hvor enhver, der kan arbeide, maa arbeide, lider ofte Hungers-Nød, naar enten deres Fiskeri eller Jagt slaar fejl; hos polerte Nationer derimod, hvor en stor Mængde bruges til frugtbringende Arbejde, finder Hungers-Nød sjælden eller aldrig Sted. End ikke den ringeste Arbejder dør af Hunger. Aarsagerne til denne Forbedring af det frugtbringende Arbejde, og den Orden, hvori dets Produkt maturligt uddeles til Selskabets forskellige Stænder, undersøges i den første Bog. Hvorledes end den Indsigt, Behændighed og Skønsomhed virkelig er beskaffen, hvormed Arbejdet forrettes

hos en Nation, vil Overflødigheden eller Manglen af dens aarlige Underholding, medens denne Tilstand vedvarer, hænge af Forholdet mellem deres Antal, som aarligt bruges, og deres som ikke bruges, til frugtbringende Arbejde. Tallet af vigtige og frembringende Arbejdere staar altid i Forhold til den Mængde af Hoved-Kapitaler, som anvendes til at sætte dem i Arbejde, og til den særskilte Maade, hvorpaa de anvendes. Den anden Bog afhandler derfor Hoved-Kapitalens Natur, og Maaderne hvorpaa de opsamles og de forskellige Mængder af Arbejdere, som de sætter i Bevægelse, overensstemmende med de Maader, hvorpaa de anvendes. Nationer, der har gjort nogen Fremgang i at anvende Arbejdet med Indsigt, Behændighed og Skønsomhed, har fulgt meget forskellige Planer i dets almindelige Bestyrelse, og disse Planer har ikke været lige gunstige for deres Produkt. Nogle Nationers Statskunst har givet overordentlig Opmuntring til Vindskibeligheden paa Landet, andre til Vindskibeligheden i Stæderne. Næppe har nogen Nation lige og upartisk behandlet alle Slags Vindskibelighed. Siden det romerske Riges Undergang har den europæiske Statskunst vist sig gunstigere mod Kunster, Manufakturer og Handlen, Stædernes Vindskibelighed, end mod Agerdyrkingen, Landets Vindskibelighed. Omstændighederne, der synes at have medført denne Statskunst, forklares i den tredie Bog. Endskønt disse forskellige Planer først er indførte af privat Fordel og særskilte Stænders Fordomme, uden nogen Hensigt til eller Forudseende af Selskabets almindelige Velfærd, har de dog givet Anledning til meget forskellige Theorier af politisk Økonomi; hvoraf nogle ophæve Vigtigheden af den Vindskibelighed, som udøves i Stæderne, andre den, der udøves paa Landet. Disse Grundsætninger har haft en betydelig Indflydelse ej alene paa lærde Mænds Meninger, men paa Fyrster og Staters offentlige Bestyrelse. I den fjerde Bog forklares disse forskellige Grundsætninger, og de betydeligste Virkninger, som de har frembragt til forskellige Tider og hos forskellige Nationer. Hvori det store Legemes, Folkets, Indkomster eller dets Natur som til forskellige Tider eller hos forskellige Nationer har forskaffet dem aarlig Ophold, bestaar, er forklaret i de fire første Bøger. Den femte og sidste Bog afhandler Fyrstens og det Almindeliges Indkomster. Her vises først, hvilke Fyrstens eller det Almindeliges Udgifter er; hvilke af disse Udgifter, der bør betales af hele Selskabet og de betydelige Fordele og Ulejligheder ved disse Maader; og for det tredie, hvilke de Grunde og Aarsager er, der har bragt næsten alle nærværende Regeringer til at pantsætte en Del af disse Indkomster eller gøre Gæld og hvilke Virkninger denne Gæld har haft paa den virkelige Velstand, Landets aarlige Produkt og Selskabets Arbejde.

De Meninger og Sætninger, der prøves og bestrides i det tilføjede Brev af Gouvernør Pownals, er: At Tilbøjelighed til Ombytning var den første Aarsag til Arbejdets Deling; at i Forklaringen over Penge er udladt det Begreb, at de har en nedlagt indvortes Værdi, som kan give Anledning til Misbrug, nemlig til at skabe en Cirkulation af Papiret; at Arbejdet er Maalestok for alle Varers ombyttelige Værdi; at Varer har en naturlig og Markeds-Værdi: at Monopoler paa Kolonihandelen er unyttig endog skadelig; at den Præmie, der gives Købmanden for Kornets Udførelse, burde gives Landmanden. Disse vigtige Materier har Herr Pownal oplyst saaledes, at man synes at have god Grund til at tvivle om en og

anden Sætning hos Herr Smith. Paa den anden Side tilstaar Herr Pownal, at Skriftet er skrevet saaledes, at naar Forfatteren endnu engang affiler det, burde det indføres paa Akademierne som Læsebog.

Vidtløftigere at anføre Skriftet og Brevets Indhold vilde uden Tvivl ej medføre nogen Nytte. Skrifter, hvori Sætninger, Tanker o. s. v. er saa sammenkædede som her, bør ikke alene læses med al mulig Agtsomhed men ogsaa undersøges og prøves paa det omhyggeligste, om man vil høste Frugt af Læsningen. Fortiente den danske Oversættelse at behandles saaledes, skulde vi ikke have et Ord at lægge til, men da den uagtet Paastanden paa Flid i Forerindringen, vidner om Uagtsomhed og til Dels Ukyndighed saavel i det danske som engelske Sprog, beklager vi, at Hensigten dermed ikke er eller kan være opfyldt. Adskillige har derfor henlagt Bogen efter at have last noget deri. Begyndelsen alene kan afskrække fra videre Læsning: “De første Forbedringer i Arbejdets frembringende Kræfter og den større Indsigt, Behændighed og Skønsomhed, hvormed det nogensteds er blevet bestyret eller anvendt synes at have været Virkninger af Arbejdets Delings”.

Men man bør og her sige til Oversætterens Undskyldning, at det ikke har været en let Sag at oversætte en Bog, der afhandler Materier, hvorom vi intet har i vort Sprog. Vi for vor Del tror, at det virkelig bør komme i Betragtning, skønt det ikke ganske kan fritage Oversætteren for Dadel. En besynderlig Brug, ganske afvigende fra det almindelige gør han af Præpositionerne i vort Sprog; desuden bruger han Ord som aldrig har den Betydning, de gives, f. Eks. nævnelig modsættes virkelig Priis; men da vi umulig her kan medføre alt, vil vi lade det fare. Dog bør vi ikke forbigaa, at de to eneste Fejl, som Forfatteren har rettet, er ikke blevet rettet af Oversætteren, skønt de forandrer Meningen: II Del Side 543, Capitals eller ubevægelig Ejendoms Overdragelse. Forfatteren erindrer, at man i Stedet for “immocable” skal læse “moveable” og altsaa burde være oversat “bevægelig”. Side 566, i Engelland erlægges der af en Buskel Comtrent to danske Skipper) 3 Skilling i Skat, skulde være Skilling og 4 pence, De tillagte Anmærkninger er ikke mange. I den første Del Side 417 tilføjede Anmærkning om Ildmaskinen kunde Oversætteren nok have sagt, at den findes i en Efterretning om Stenkul, som Etatsraad Martfeldt har udgivet.

Kress KBD (digital)

***

[E-Da1795.1]

[Voght, Caspar Heinrich, Freiherr von] 1752-1839

Efterretning om Indretningerne i Hamborg; see G-Da1795.6

***

E-Da1815.1Per

Colquhoun, Patrick, 1745-1820
Agriculatorist Oversigt af Storbritanien

in

Nye oeconomiske annaler 2 (1815):224-234.

This article consists almost entirely of statistical data related to agriculture that is drawn from an 1814 or 1815 edition of Colquhoun, *A Treatise on the wealth, power, and resources, of the British empire* (London). It is not what one would usually term a translation, since it consists of bits of data drawn from various places in Colquhoun; but it does represent an unusual transfer from one culture to another. See F-Da1820.1 for another simiolar instance of the transfer of data, in which the translator/editor identifies himself as Ole Jørgen Rawert. Did Rawert play the same role in this instance?

Translator?: Rawert, Ole Jørgen (1786-1851)

***

E-Da1820.1
Sinclair, John, Sir, 1754-1835
John Sinclairs Agerdyrkningslære

I

John Sinclairs Agerdyrkningslære med Bemærkninger om Havedyrkning og Skovanlæg. Med 9 Kobbertavler. Udgiven paa dansk under det Kgl. Landhuusholdningsselskabs Bestyrelse. Første Deel, med Forfatterens Portrait.

Kjøbenhavn. Paa kongelig Bekostning. Trykt i det Schultziske Officin. 1820.

xvi, [2], 468 p., front. (port.) ; *8 2*1 1-29⁸ 30²

[i] title; [ii] blank; [iii]-x Fortale, signed Collin. Drewsen. & dated November 1820; [xi]-xvi Værkets Indhold; [xvii-xviii] Indhold af første Deel; [1]-468 text

II

John Sinclairs Agerdyrkningslære med Bemærkninger om Havedyrkning og Skovanlæg. Udgiven paa dansk under det Kgl. Landhuusholdningsselskabs Bestyrelse. Anden Deel, med 9 Kobbertavler.

Kjøbenhavn. Paa Kongelig Bekostning. Trykt i det Schultziske Officin. 1820.

[2], 528 p., pls. ; *¹ 1-34⁸ (-34₈)

[i] title [ii] blank; [1]-486 text; [487]-504 Forklaring over Kobberne; [505]-542 Register; [543] Trykfeil og Rettelser

A translation of *The code of agriculture incuding observations on gardens, orchards, woods, and plantations*, first published in 1817.

The “Fortale,” signed Collin and Drewson, and dated November 1820, states that Sinclair had sent the 1817 edition to the king and that the first volume of the translation was made from it. Sinclair sent the 1819 edition to the Danish Agricultural Society, and the translation of the second volume is from it. The king gave money to the society for publication of a translation.

The “Fortale” also lays out issues with the translation of some words, and it deals with the fact of climate differences by stating that Danish agriculturalists must act on the basis of their experience. Save for an initial excision, the “Fortale” reads as follows:

Forfatteren tilsendte Hans Majestæt, vor allernaadigste Konge, et Exemplar deraf, som blev tilstillet det danske Landhuusholdningsselskab med Befaling, at afgive Betænkning over Skriftet, og hvorvidt en Oversættelse deraf kunde være ønskelig.

Selskabet kunde ikke andet end anbefale Skriftet, formedelst den Mængde praktiske, paa Erfaring grundede, Bemærkninger, det indeholder, om end kun faa af disse ere nye for den, der er bevandret i den fremmede landoekonomiske Literatur, — og maatte tillige ansee det som afgjort, at dets Indlemmelse i den danske Literatur vilde være en Vinding for denne.

Med Hensyn dertil behagede det Hans Majestæt allernaadigst at paalægge Selskabet, at besørge det oversat, og skienkede 500 Species til Udgivelsen.

Værket er, saa beretter Forfatteren, Resultatet af Manges og mangeaarige Erfaringer. Det er bekiendt, at Sinclair foreslog den engelske Regiering at oprette en Commission eller et Selskab, der skulde indhente de meest omstændelige Efterretninger om Landets Forfatning i oekonomisk Henseende. Dette Institut blev kaldet board of agriculture. Sinclair stod, som dets Stifter, i Spidsen for det, og under hans Veiledning udsendtes Spørgsmaal til kyndige Mænd i alle Storbritanniens Egne. De indkomne Beretninger bleve bekiendtgjorte ved Trykken, og udgøre 47 Octavbind for Engeland, og 30 Bind for Skotland, foruden 7 Bind i Qvart. Dette Foretagende begyndtes i 1790, og med nærværende Skrift anseer Forfatteren at have sat Kronen paa Værket. Til at udføre det, siger han var det ikke nok, at have Adgang til mange Bøger, i hvor lærerige de end kunde være; han maatte selv tale med mange Landmænd, paa Stedet undersøge deres Methoder, sammenligne Fremgangsmaaden i de forskjellige Egne, og selv være

Landmand efter en stor Maalestok. — Foretagendet var stort og gavnligt, og dets Stifter har Grund til at være stolt deraf.

Da den anden Udgave, hvoraf Forfatteren strax tilstillede Landhuusholdningsselskabet et Exemplar, ankom hertil, var den første Deel af Oversættelsen trykt; men den anden er udarbejdet efter den seneste Udgave, der indeholder nogle faa Tillæg.

Skriftets Oversættelse har været forbunden med flere Vanskeligheder, end man i Almindelighed maaskee forestiller sig, uagtet vi ideligen toge kyndige Mænd paa Raad med os. Forfatteren har ei sielden betient sig af en Udtryksmaade og Udtryk, der blot ere eiendommelige for Agerdyrknings-Classen, og, naar disse angik Foretagender, der ikke ere brugelige hos os, saa fattedes vort Sprog Ord derfor; enten maatte da disse skabes, eller det Hele maatte omskrives, for at blive forstaaeligt for danske Læsere. Forfatteren har desuden stræbt at undgaae endog Skindet af, videnskabeligen at behandle, sin Gienstand, og er derved ofte bleven mindre bestemt i sine Udtryk. Vi ville blot anføre hans Benævnelse af et vist Slags Jordsmon, eller maaskee rettere, af ethvert Jordsmon, derved Dyrkningen er bragt i en vis Tilstand: — Loam, Dette har man oversat ved: Skiørt Leer; — deels fordi Forfatteren virkeligen bruger dette samme Udtryk for det skiøre Leer, og deels fordi hans Definition af Loam, -1 D . S. 40, berettiger dertil. Man kunde maaskee sige, at Loam kunde være oversat ved: Muld eller et muldet Jordsmon, thi Høegh brugte netop Udtrykket: Muld og muldet, ligesom Sinclair Loam og loamy; men, formedelst det Lys, som de physiske Videnskabers Dyrkere have udbredt over Landoekonomien, er det paa Tiden at man ophører at bruge vilkaarlige Udtryk. Muld er animalske og vegetabiliske Substansers Levninger, og et muldet Jordsmon det, som indeholder en større eller mindre Deel deraf, uden Hensyn paa dets øvrige Bestanddele.

Den kyndige Læser vil forresten skønne, at adskillige landoekonomiske Foretagender, som Forfatteren med Kraft anbefaler, ikke passe for vore Forhold eller til vort Klima, og at mange andre maae modificeres saavel efter hine, som dette. Hertil hører den i Engeland brugelige Maade at benytte Turnipafgrøderne, ved at lade dem opædes af Qvæg eller Faar, der Vinteren igiennem drives derpaa, hvilket i vort Land er ugiørligt, og hvorfor Kartoffelavlens er og bliver hos os Hovedsagen, for saavidt vi ville dyrke Rodfrugter. Ikke heller kunne vi saa vort Vinterhvede om Foraaret, der saa ofte anbefales af Sinclair, da vi kun sielden kunne faae den i Jorden i Januar eller Februar. — Alt nok, for at vise, at den danske Agerdyrker maa læse dette Skrift med Kritik, og rette det, der svarer til hans Drifts- eller Synsmaade, efter hans Localitet. Et Skrift, saa rigt paa Erfaringer, samlede af en vindskibelig Nation, kan ikke læses uden Nytte af den forskende Agerdyrker, om det end ikke i alle Dele er passende for os.

At man ikke underskriver alle Sinclairs Sætninger, især hans Definitioner, omendskiøndt de i Oversættelsen kun nogle faa Gange ere blevne imodsigte, bør ogsaa anmærkes. Til saadanne Definitioner hører den af Tørven, Side 33, og om

Forskiellen mellem denne og anden vegetabilsk Muld; ligeledes er Ubestemthed i naturhistoriske Udtryk, en Regningsfeil S. 464 og mere deslige ikke undgaaet vor Opmærksomhed.

Af Tillægget er Afdelingen: om Fæstebreve, en Undersøgelse, der er uanvendelig paa vore Forhold; om Saltgiødningen, i peuniær Henseende, saa upassende for os, desuden allerede bekendtgjort i Landoekonomiske Tidender, og, som det synes, uden heldigt Udfald forsøgt; tilligemed en Pløiningstabel, der var lidet lærerig for vore Landmænd, — udeladte.

Oversættelsen er tildeels besørget ved Hr. Professor Rahbek. Det alfabetske Register er forfattet af Hr. Pastor Fausbull ved Lemvig.

The final paragraph notes, without providing details, the involvement of Knud Lyne Rahbek (1780-1830). He was at that time a professor of aesthetics at the University of Copenhagen, and it is likely that the translation was made by one or more individuals who were paid for their work.

Indexer: Fausbüll, Christian Nissen (1779-1840).

The entirety of no. 44 of *Dansk Litteratur-Tidende* (1822) is devoted to a review of Sinclair's work. Its author is Otto Diderik Lütken (1793-1866), according to the biographical sketch in WBIS.

KBD (digital)

***

[E-Da1820.2]

Spence, William, 1783-1860

Beviis, at National-rigdom og National-velstand ikke maa udledes af udvortes men indvortes Kilder; eller: Britanien uafhængig af Handelen; see G-Da1820.2.

***

E-Da1828.1

McAdam, John Loudon, 1756-1836

Om de engelske Veie efter MacAdam og Paterson.

Kjøbenhavn 1828. Trykt hos Andreas Seidelin, Hof- og Universitets-Bogtrykker.

xvi, 144 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-viii] dedication: Til Kongen, signed: Oversætteren & dated at Kjøbenhavn, August 1828; [ix]-xvi untitled introduction; [1] divisional title: Bemærkninger om Maaden at lægge Veie af John Loudon MacAdam, Over-Oplynsmand ved Veiene i det Bristolske District.

(Oversat efter den 1824 i London udkomne 8de Udgave.); [2] blank; [3]-7 Forfatterens Forerindring; [8]-13 Fortale til den 7de Udgave; [14]-15 Indledning; [16]-102 text; [103] divisional title: Om offentlige Veies Anlæg og Vedlingeholdelse, samt Undersøgelser angaaende MacAdams System for Veilægning, saa og om Brugen af brede Hiul, ved James Paterson, Vei Conductor (Road-Surveyor); [104] blank; [105]-106 untitled introduction; 106-144 text

Up through p. 99 this is a translation of John Loudon McAdam, *Remarks on the present system of roadmaking* (London, 1824), though with the omission of the extensive "Minutes of evidence" before parliamentary committees that are in the English. Numerous and extensive notes have been added by the Danish translator, and text on pp. 100-102 is by him. The text on pp. [103]-144 is both partially a translation and partially a summary of portions of James Patterson, *A series of letters and communications, addressed to the Select Committee of the House of Commons, on the highways of the kingdom* (1822). The title of the Danish, with its mention of broad wheels, is derived from Patterson's text, pp. 57-72, which is translated as "Om brede Hiul og flere Forbedringer ved Vogne."

Translator/editor: Mundt, Just Henrik (1782-1859). Erslew identifies Mundt as the translator.
Author: Patterson, James

GB KBH (digital)

***

E-Da1834.1Per
Marcet, Mrs. Jane (Haldimand), 1769-1858
De tre Kjæmper (Et Eventyr af Miss Marcet.)

in

Borger-Vennen. no. 25 (June 21, 1834), pp. [185]-192; no. 26 (June 28, 1834), pp. [193]-200; no. 27 (July 5, 1834), pp. [201]-208; no. 28 (July 12, 1834), p [209]-216; no. 29 (July 15, 1834), pp. [217]-224. The periodical was printed by Andreas Seidelin, Hof- og Universitets-Bogtrykker, and published by the "Understøttelses-Selskabet."

This is a translation of "The Three giants," pp [27]-64, in *John Hopkins's notions on political economy* (London, 1833).

Translator: David, Christian Georg Nathan (1793-1874).

KBD (photographs kindly supplied by Pernille Frandsen of KBD)

***

E-Da1834.2
Martineau, Harriet, 1802-1876
Nationaloeconomiske Noveller

I

Nationaloeconomiske Noveller oversatte efter Miss Martineau: "illustrations of political economy". Udgivne af C. N. David. Første Bind.

Kjøbenhavn. Forlagt af Universitets-Boghandler C. A. Reitzel. Trykt hos Bianco Lund & Schneider. 1834.

xiii, 629 p.

[i] title; [ii] blank; [iii] Indhold; [iv] blank; [I]-XIII Forfatterindens Fortale; [XIV] Korfattet Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det første Hefte; [XV] sectional title: Livet i Ørkenen; [XVI] blank; [1]-91 text of Livet i Ørkenen; [92] blank; [93] sectional title: Høken og Dalen; [94] blank; [95]- 200 text of Høken og Dalen; 201: Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det andet Hefte; [202] blank; [203] sectional title: Landsbyen og Gaarden Brooke; [204] blank; [205]-305 text of Landsbyen og Gaarden Brooke; 306 Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det tredje Hefte; [307] sectional title: Demerara; [308] blank; [309]-410 text of Demerara; 411-412 Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det fjerde Hefte; [413] sectional title: Ella paa Garveloch; [414] blank; [415]-522 text of Ella paa Garveloch; [523-524] blank; [515]-628 text of Livet paa Garveloch; 629 Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det sjette Hefte; [630] blank;

II

Nationaloeconomiske Noveller oversatte og udgivne af C. N. David. No. 7. Cousine Mareschall. Trykt hos Bianco Lund & Schneider, Pilestræde Nr. 105. [1838]

[4], 194 p. ; π^2 1-12⁸ (Each signature is also identified at foot as "Nationaloeconomiske Noveller, andet Bind")

[i] title page: Nationaloeconomiske Noveller oversatte og udgivne af C. N. David. No. 7. Cousine Marschall [text within a decorative border]; [ii] blank; [1] sectional title: Cousine Marschall; [2] blank; [3]-97 text of Cousine Marschall; lower half of 97 and 98: Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det første Hefte; [99] sectional title: Colonien; [100] blank; [101]-193 text of Colonien ; lower half of 193 and 194 Udsigt over de Grundsætninger, som ere udviklede i det andet Hefte

Translation of stories in Martineau's *Illustrations of political economy*. This work was published in parts. Part 1 is listed as published in November 1833 in no. 48 of *Dansk Litteratur-Tidende*, p. 812. No. 8, "Colonien," the last part published is listed as having been published between December 20, 1837, and January 20, 1838, in *Maanedsskrift for Litteratur*, vol. 19 (1838).

An article by C. N. David in *Maanedsskrift for Litteratur*, vol. 11 (1834): 403-19, states that the first two stories were translated by him and by C. Mariboe, the third by him alone. That is

contrary to the entry in *Supplement til Bibliotheca danica*, col. 245, which states that Mariboe was a translator of the first four.

The article in *Maanedsskrift for Litteratur* is a survey of works aimed at widely disseminating knowledge of economics, and it contains, pp 415-419, a translation of the letter from Martineau dated June 3, 1833, to B. Maurice, the translator of the Paris, 1833, edition, where it had first appeared.

Translators: Christian Georg Nathan David (1793-1874).
Mariboe, Carl Ridolph Ferdinand (1800-1860).

KBD (digital)

***

E-Da1839.1

Ricardo, David (1722-1823)

Om nationaloekonomiens og beskatningens Grundsætninger. Af David Ricardo. Oversat efter Originalens tredie Udgave af Ludvig Sophus Fallesen.

Kjøbenhavn. Faaes hos Universitetsoghandler C.A. Reitzel. Trykt i Blanco Lunos Bogtrykkeri. 1839.

[8], 470 p. ; ; $\pi^4 1^8 2^8 (+\chi 3) 3-29^8 30^4 (-30_4)$; 21 cm. The collation is unclear. It could be that signature 2 is in 12, minus a leaf. The only copy seen is too tightly bound to know.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] untitled statement of the translator, dated 22 March 1839; [v-viii] Forfatterens Fortale til tredie Udgave, dated 26 March 1821; [1]- 27, 22*-27*, 28-382 text; [383]-395 Tillæg. Plan til en Nationalbank; [396]-452 text (chapters 289 to 32) ; [453]-454 Tillæg (notes on translation at certain pages, with Rettelser at foot of 454 ; [455]-470 Navne- og Sagregister

The translator had made a journey of two years on the Continent, but not in England, so one might have supposed this translation to have been made from the French. Not so. It is made from the English 1821 edition, though with differences. One noted is in paragraphing. Compare p. 27 of the English with p. 23 of the Danish. The Danish edition does have 32 chapters, plus the supplement.

The translator makes clear that he has added notes taken from the French translation: *Des principes de l'économie politique, et de l'impôt, par M. David Ricardo; traduit de l'anglais par F. S. Constancio, D. M., etc.; avec des notes explicatives et critiques, par M. Jean-Baptiste* (Paris, 1819 or the Paris or Belgian edition of 1835). Although he indicates when Say is the source of the note, he reworks them and signs them "F." It seems that the translator has also added notes that are not based on those of Say. The translator has also added "Plan for a National Bank," which is not in the English or French editions. The full text of the untitled preface reads:

I det herved overleveres den danske Læser en Oversættelse af David Ricardos berømte Værk "On the principles of Political Economy and Taxation", skulde der glæde Oversætteren, om han ved dette Arbejde kunde bidrage Noget til at gjøre Grundtrækkene af den Videnskab, blandt hvis Repræsentanter Forfatteren har en saa ophøiet Plads, mere tilgjængelige for sine Landsmænd.

Oversætteren har til den danske Udgave tilføiet nogle Noter, som han troer maaskee kunde tjene til at oplyse de danskeligere Steder, og han har i disse især taget Hensyn paa de oplysende og kritiske Tillæg, som, i den franske Oversættelse af dette Værk, ere tilføiede af en høi Autoritet, Jean Baptiste Say, hvilket især er skeet paa alle de Steder, hvor Ricardo har gennemgaaet Says afvigende Anskuelser. Maatte nu disse Noter ikke findes at værre altfor uværdige til her at finde deres Plads.

Endvidere er af Oversætteren tilføiet, som et Tillæg til det en og tyvende Capitel, en Oversættelse af Ricardos, "Plan for a National Bank", som fandtes blandt hans efterladte Papirer. For at adskille de Noter, som findes i Originalen, fra dem, som ere tilføiede af Oversætteren, ere de sidste betegnede med et F.

Translator: Fallesen, Ludwig Sophus (1807-1840).

Kress

FRENCH

F-Da1756.1

[Plumard de Dangeul, Louis Joseph] 1722-1777

Anmærkninger over Frankriges og Engellands Fordeele og Mangeler i Henseende til Handelen og andre Kilder til Landes Magt og Styrke. Oversatte af det Franske, med nogle faa af Oversætteren tillagde Noter.

Kjøbenhavn 1756. Trykt hos Ludolph Henrich Lillie.

14, 290 p. ;)⁶ ( )⁴ + inserted leaf) A-S⁸ T¹ ; 18 cm.

[1] title; [2] blank; [3]-10 Oversætterens Fortale; [11]-14 Forfatterens Forberetning til Læseren, signed John Nickolls & dated London, 1752; [1]-290 text

The KBD copy has inserted after the title page, χ 4, paged [1], 2, 3, [4]. This is a dedication to Adam Gottlob von Moltke. The KBD copy bears the signature of Moltke on the title page, and the binding has an M beneath a crown. Are there others with the dedication?

Translation of *Remarques sur les avantages et les desavantages de la France et de la Gr. Bretagne, par rapport au commerce* (1754).

According to the translator's preface, there was a long summary in the August and September 1754 issues of *Mercure danois*, which means that the work was accessible prior to the translation.

Translator: Cortin, Rasmus Finne (1721-1778). Only one footnote of the translator has been noted.

Kress (MOMW) KBD NBN (digital)

***

F-Da1757.1

[Roger, Urbain] d. 1759

Breve om Dannemarks riges Staat, oversatte af Fransk.

Kiöbenhavn, Trykt hos Brödrene Philibert. 1757.

2v.

I

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Forleggerens Forberetning til Læseren; [v-13] Forfatterens Fortale; [xiv] Register over Indholden; [1]-202 text of [part 1]

II

Breve om Dannemarks Riges Staat, anden Deel. Oversatte af Fransk.

Kiöbenhavn, Trykt hos Cl. Philibert. 1770.

[1] title; [2] blank; [3-4] Til Hr. Moultou, headed "Kiæreste Ven!"; [5]-286 text; [287-288] Brevenes Indhold i II. Deel

The first part has letters 1-15; the second has letters 16 to 38.

Translator: Rasmus Finne Cortin (1721-1778).

The author of the first volume was Urbain Roger; the author of the second was Élie Salomon Salom. François Reverdil (1732-1808). For further information on the French editions, see F-E1762.3.

KBD (digital)

***

F-Da1757.2

[Lucas, Denis]

En Venns Brev til en Venn, angaaende Fabrikernes Oprettelse i Dannemark.

KBH, 1757.

This is a translation of *Lettre d'un ami à un ami, sur l'établissement des fabriques en Dannemarc* (1740), which was noticed in *Leipziger Sammlungen von Allerhand zum Land-und Stadt-Wirthschafftlichen Policey-Finanz- und Kammer-Wesen dienlichen Nachrichten* (1744), no. 13, p. 90. Lucas is identified in the unpagged "Fortale" of *Danmarks og Norges Oeconomiske Magazin* 2 (1758) as the Danish consul in Saffia for the past eighteen years. The original French has been digitized by the KBD.

Not located.

***

F-Da 1759.1

Melon, Jean François, 1675-1738

Forsøg til en politisk Afhandling om Handel. Af Hr. Melon. Oversatt af Fransk. Med en Fortale af Hr. Justits-Raad Kofod Anker Om Handelens Nyttefor Borgerlige Stater.

Kiøbenhavn, trykt hos Nicolaus Møller 1759.

viii, 361 p. ; π^4 a-h i⁴ (-i4) A-Y⁸ Z⁴ [2A]¹ (i4 = Aa1) ; 17 cm.

[i] title; [ii] Imprimatur P. Kofod Ancher, D. [within ornamental border]; [iii] dedication to Johan Hartwig Ernst Frieherre af Bernstorf; iv-viii dedicatory statement, signed Magnus Theiste; [1]-104 Herr Justitz-Raad Kofod Anchers Fortale om Handelens Nytte for borgerlige Stater; [105-132] Forberetning [of translator]; [133-134] Indhold; [1]-345 text; [346-360] Register; [361] Nogle faa Feil, som have indsneget sig ved Trykningen eller ere overseete ved Correcturen

Translation by Magnus Theiste (1725-1791), with an added essay by Peder Kofod Ancher (1710-1788), of *Essai politique sur le commerce*. There are numerous added notes.

The dedicatory statement, which reads in part below, states that Bernstorf brought about the translation:

At nærværende Skrivt i dybeste Underdanighed tilegnes Deres Excellence, er upaatvivelig i sin Orden, da Høistsamme af vort Fædernelands Oeconomie- og Commerce-Væsen besidder saa høie Fortienester. Hertil kommer, at Deres Excellence ikke alene forud ved Deres naadigste Val har afstedkommet dets Oversættelse, men endog siden, efter den skarpsigtigste Prøvelse, naadigst har billiget den derpaa anvendte Usage.

Jeg behøver altsaa, intet at berette Deres Excellence om Skrivtets
Vigtighed ...

The "Forberetning" of the translator contains a bibliographical history of editions in various languages. It reads in part:

Det, somjeg holder for det Ite, er udkommen til Amsterdam 1734, uden Forfatterens Navn. Det indeholder tillige med Beslutningen ikkun 19 Capitler.

Det IIdet er udkommen Aaret derefter sammesteds og uforandret, undtagen, at det giver Forfatteren tilkiende ved den første Bogstav af hans Navn (par Mr. M.***).

Det IIIde og IVde ere de, som Hr. du Tot har betient sig af. Deres af ham anførte Sider passer hverken til de her ovenstaaende eller følgende Oplag.

Det Vte udkom til Amsterdam 1742. Dette Oplag er meget forhastet. Titelen lover an Opfylding af alle de Huller, som stode aabne i de forrige; og en Formerelse af 7 Capitler. Man kan nok see, at Forlæggeren har faaet den imidlertid bortdøde Forfatters Haandskrifter i Hænder: men han har hverken givet sig den Tid eller Umage, at indrykke de skeede Forbedringer paa sine behørige Steder; hvorved han har foraarsaget saa megen Uorden, at skiønt det er et formeeret, er det dog det sletteste Oplag. De 7 nye Hovedstykker ere alle hængt bag efter: hvorudover, naar Forfatteren viser hen til et foregaaende Hovedstykke, man bliver ganske urigtig anført. Snart er en heel formodentlig ved en Forseelse i Bogtrykkeriet, reent udeglemt; Snart kommer en § paa adskillige Steder ganske uforandret for; o. s. v.

Det VI. har jeg ikke seet; men det er det, hvoraf en Svensk Oversætter af dette Verk har betient sig. Det er for saa vidt bedre end de forrige, at heri allerede adskillige enkelte Ord og Talemaader et nettere givne, og de overflødige Steder ere udeladte. Men Capitlernes Orden er endnu den samme, foruden andre Feil, som i det følgende Oplag ere rettede.

Endelig har vi 1754, atter til Amsterdam, saaet et nyt Oplag, som er det, hvor efter denne Oversættelse er skeet. Det er fuldstændigt og ordentligt, og har ingen af alle ovenmældte Feil, men mange nye deels hele §§ deels Perioder, og mange finere Talemaader. Dog har det nogle faa Trykfeil, hvoraf de groveste ere, at S. 141 er glemmt en Linie, hvilken i de forrige Oplag staaer saaledes: soit par les défenses générales; og S. 172 er en Linie satt 2 Gange; hvilket dog strax falder i Øinene.

Et saa berømt Verk, som saa begierlig er bleven søgt, og saa ofte oplagt, har da ogsaa andre Nationer villet læse i deres Sprog, og have bekiendtgjort hos sig. Der er derfor allerede tilforn 2 Tydske Oversættelser og en Svensk deraf udkommen. Men man kan i Almindelighed sige om dem alle 3, at Oversætterne

hverken har forstaaet det Franske Sprog eller Materien; hvorudover de alle ere faldne i Feil af lige Beskaffenheder. Desuden har de været særdeles skiødesløse; hvilket er en alt for liden Ærbødighed for det oplyste Publicum i vore Tider.

Det første Tydske Oversættelse af et af de ældste Franske Oplag er udkommen til Jena 1740. Jeg har kun bladet noget lidet deri; men fundet næsten paa hver Side de groveste Feil af alle Slags.

Den anden Tydske Oversættelse er udkommen under den Titel: *Des Hrn. Von Melons gesammlete kleine Schriften über die Handlung und Manufacturen*, 1756, til Leipzig. Paa Titelbladet staaer vel Kopenhagen: men samme er lige saa urigtigt, som den hele Titel. Siden en Dansk Boghandler havde været Forlægger dertil: saa haver de lærde Herrer Forfattere af *Efterretninger om nye Bøger og lærde Sager i Dannemark og Norge* vel kortelig recenseret den i Junii Maaned 1756, og viset Kilden til dens Feil: men formodentlig har de ei fundet den saadan, at de har villet anvende deres sædvanlige Skarpsigtighed derpaa. . . . [There follows on pp. [123-124] a list of errors, and on pp. [125-27] is a discussion of the Swedish translation with a list of errors.]

Betydningen af Kunstord og fremmede Indretningers Navne har jeg i det mindste den første Gang, hvor de ere forekomne, viist i Anmærkningerne. Men saasom jeg ei siden har kundet igientage saadanne Forklaringer: har jeg føiet bag efter Verket en Fortegnelse paa alle dets mærkværdige Ord og Ting, [i.e., the Register, pp. [340-360].]

En besynderlig Agt er der given paa, at intet Ord og ingen Tanke af Forfatterens skulle spildes eller kunne savnes, som ikke i Oversættelsen enten udtrykkelig skulde fines given, eller i det mindste i Sammenhængen være indeholdt. Derimod, siden hans Skrivemaade er saa meget kort, har jeg næsten altid taget mit den Frihed at bruge flere Ord, saa længe kun Meningen intet leed derunder. . . .

Skriverigtigheden har jeg ganske ladet komme an paa Sætteren, deels formedelst den store Forskiellighed i Meningerne derom; deels fordi vi formodentlig med det første kan vente at see den efter allernaadigste Befaling udarbejdede store Danske Ordbog, fra hvis Udgivelse vi kommer til at regne en ny Tidsalder i vort Modersmaal.

De hosføiede Anmærkninger frygter jeg ikke, at nogen regner mig til Pralerie. Deres Tall er langt fra ikke med Flid forøget; og hvis jeg ikke nøie havde taget mig i Agt for de Feil, som andre ved saadan Leilighed har begaaet, havde de ikke alene bleven vidtløftigere, men endog langt flere. De anførte lader sig af de dertil havde Anledninger noksom undskyldte. Mine ere betegnede ved Stierne, for at skilles fra Forfatterens og Udgiverens, der ere betegnede med Bogstaver.

Reviewed in *Kjøbenhavnske Nye Tidender om lærde og curieuse Sager* (1759), no. 23 (June 7), pp. [181]-184; no. 24 (June 14), pp. [189]-191.

KBD (digital) Kress

***

[F-Da1772.1]

Aphelen, Hans von, 1719-1779

Prospectus for a work on arts and crafts that would in part have consisted of a translation of the *Description es arts et métiers*.

In 1772, the Neuchâtel edition of the *Description des arts et métiers* began to be published. It was a reprint of the volumes being issued under that title by the Parisian Académie des sciences. It was probably in the same year of 1772 that Hans von Aphelen (1719-1779) issued his four-page prospectus for a work entitled *Kunsters og Haandverkens Beskrivelse*.

The prospectus began by pointing out that Francis Bacon had urged the study of nature, including the arts and crafts. In England, Holland, and France that had been done, and their growth and strength showed the benefits. Scholars had devoted themselves to aiding artists and craftsmen, and societies and academies had been set up to promote perfection in the arts and crafts. That had not, however, been done in Denmark, which is far behind.

Aphelen proposes to enable the arts and crafts to reach the same state of perfection in Denmark by publishing descriptions of them. Each is to be published separately, and the parts can be bound together as wished, while craftsmen will be able to obtain what is relevant to their trade at small expense. Each will be illustrated with copperplates.

In the prospectus Aphelen lays out his credentials, notably his French, Danish, and German dictionaries that serve to promote natural history and to further knowledge about other country's natural products and advantages. He also mentions his chemistry dictionary that had met with approval. It was Macquer's *Chymisk Dictionnaire*, 3 v. 1771-72, and he notes that the parts of the proposed series will be in the style of his eight-volume natural history work, his translation of Valmont de Bomare's *Den almindelige Naturhistorie i Form af et Dictionnaire*, 1767-1770.

In the prospectus Aphelen points out that his work will make it possible to process Norway's abundant raw materials. His reference to Norway may reflect the fact that he was Norwegian by birth.

Aphelen emphasized that the cultivation of the soil is really an art, though it is not usually counted among the arts and crafts. It may justly, he states, be considered first among the arts, the one that is most useful, most extensive, and most essential. Although those comments on agriculture may be seen as stemming from his desire to obtain subscriptions, it should be noted that in 1771 he had published a four-page prospectus proposing a work on agriculture: *Plan til en Agerdyrknings- og Landhuusholdnings-Historie, i Form af et Dictionnaire, nemlig, forestillet*

under sine almene Synspunkter efter alphabetisk Orden : med anbragte Anvendelser paa det Danske Landvæsen og Fiskerie i Særdeleshed.

Given that Aphelen was a lexicographer with extensive technical knowledge, he was well suited to carrying out the task, but publication did not take place. A reason could be that he failed to find sufficient subscribers. Another possible reason is that in 1774 he became French tutor of the crown prince.

KBD (digital)

***

[F-Da1772.2]

Sarcey de Sutières

Agerdyrkningen efter de nyeste Erfaringer, til Brug for Elskere af Landvæsenet, Forpagtere og Bønder; see G-Da1772.3.

***

F-Da1781.1

[Bertrand, Jean] 1708-1777

De første Regler for Agerdyrkningen grundede paa Erfarenhed og Fornufts slutninger.

Odense, trykt hos Iversen, paa Udgiverens Bekostning 1781.

212 p.

[1] title; [2] blank; [3] Til Læserne, dated at Taars Præstegaard paa Lolland, September 1781; [4] blank; [5]-212 text

Translation of *Éléments d'agriculture* (Berne, Société typographique, 1775). It had won the 1774 prize of the Société économique de Berne, as Helm noted in his "Til Læserne." He also wrote there that he had translated it in 1779. Was that a way of noting he could not find a publisher to bring it out, thus explaining why printing was at his expense?

Translated by Erik Helm (1734-1789), who also published it.

KBD (digital)

***

F-Da1781.2

Necker, Jacques, 1732-1804

Finanz-Forvaltnings Regnskab til Hans Majestæt Kongen af Frankrig, aflagt i Januarii 1781. ved Hr. Necker, Kongelig General-Finanz Directeur. Af det Franske oversat og med en Indledning forøget.

Kiøbenhavn, 1781. Paa Christian Gottlob Profts Forlag.

[8], 2, 106, [3]-202 p., fold. table, 2 fold. maps (col.) ;)⁴ A-F⁸ G⁶ (G5 + χ 1, signed G6) H-T⁸.
Note: The leaf signed G6 was intended to serve as the first two pages of the Necker text, but in the Kress copy it is bound after the dedicatory statement.

[i] title; [ii] blank; [iii-viii] dedication to Joachim Gotsehe Greve af Moltke, signed Oversætteren; [1]-2 Indhold; [1]-106 Indledning; [3]-198 text, headed Konge!; 199-202 Forklaring over de tvende Karter, som fundes ved dette Regnskab; 202 at foot, untitled errata

Besides the "Indledning," there is an extensive introduction. Its unidentified author cites numerous works of economic literature, thus making this more than an introduction to Necker. The translation may have been made from the German, for a note on p. 80 of the "Indledning" cites the Berlin, 1781, translation for which Christian Wilhelm von Dohm (1751-1820) was responsible. Also, the translator mentions the translation published in Vienna by the publisher Trattner. Its translator was Johann Freiherr von Pacassi (1758-1818).

A review of the translation appeared in no. 47 of *Kiøbenhavnske nye Efterretninger om lærde Sager*, November 23, 1781, pp. 746-50. The translation was mentioned as recently published in a review of the original French in no. 37, September 14, 1781, pp. 582-88.

Kress (not digital) KBD (digital)

***

F-Da1785.1

[Le Boucq, Guy], b. 1732

Taler over det Spørgsmaal: Hvilken af disse fire Undersaatter: Handelsmanden, Agerdyrkeren, Krigeren eller den Lærde meest væsentlig tjener Staten, i Forhold til den Grad af Fuldkommenhed, hvortil en Fyrste vil ophæve den? Oversat af det Franske, og forøged med nogle smaae Poesier af P. B. Olsen.

Kiøbenhavn, trykt paa J. F. Schulzes Forlag. 1785.

198 p.

[1] title; [2] blank; [3-8] Naadigste Kronprinds!; [9-12] Deres Majestæt Christian den Syvende Konge til Danmark og Norge, signed le Boucq; [13-20] Fortale; [21-22] Stoffet til de fire Taler; [23]-58 Tale til Fordeel for Handelsmanden; [59]-102 Taler til Fordeel for Agerdyrkeren; [103]-136 Taler til Fordeel for Krigeren; [137]-198 Taler til Fordeel for den Lærde

Translation of *Discours sur cette question: Lequel de ces quatre sujets, le commerçant, le cultivateur, le militaire & le savant sert le plus essentiellement l'Etat, relativement au degré de perfection où un prince veut l'élever, suivis de l'éloge du chevalier Bayard par M. Le Boucq* (Paris, 1770). The author is described on the French title page as "chanoine de l'Eglise collégiale

de S. André de Chartres, & professeur de Rhétorique au College de ladite ville," but the savant is thought to be the most essential. The *Journal œconomique* nonetheless reprints the section on the cultivator. On p.81 of the February, 1770, issue, the editor explains:

Editeurs d'un ouvrage consacré à la gloire de l'œconomie dont l'Agriculture forme la base, quoique la préférence soit donnée dans cette cause à l'homme de lettres & au militaire, nous ne mettons sous les yeux de nos Lecteurs que le Plaidoyer pour le Cultivateur afin de faire connoître à celui-ci les avantages de son état bien présentés par M. le Boucq; que par là il ne puisse donner qu'il a une grande part à l'estime & à la reconnoissance de la patrie, & que son contentement dans ses travaux en recoive un digne accroissement.

Translator: Olsen, Peder Blicher (1759-1832). The *Éloge du Chevalier Bayard*" is not in the Danish edition. The French edition is also dedicated to Christian VII.

KBD (digital)

***

F-Da1786.1

Hertzberg, Friedrich Ewald, Graf von, 1725-1795

Om Staters sande Rigdom, Handelens og Magtens Ligevegt, en Afhandling, læst i det Berlinske nyttige og skønne Videnskabers Akademies offentlige Forsamling, Kongens Fødselsdag, den 26 Januar 1786, af M. af Hertzberg, statsminister og medlem af Akademiet. Oversat af det Franske.

Kopenhagen 1786. Trykt hos August Friderich: Stein.

48 p.

[1] title and start of text; 2-48 text; 48 at foot, imprint

Translation of *Sur la véritable richesse des États, la balance du commerce et celle du pouvoir, dissertation lue dans l'assemblée publique de l'Académie des sciences et des belles-lettres à Berlin, le 26 de janvier 1786* (Berlin, 1786).

Translated, anonymously, by Niels Ditlev Riegels (1755-1802) and Gustav Wemmenhoy (1745-1828).

KBD (digital)

***

F-Da1786.2

Necker, Jacques, 1732-1804

Instrux for en Finans-Minister. [quote from Necker]

Kiøbenhavn, Trykt hos Hofbogtrykker Nicolaus Møller, 1786.

152, [1] p. ; A-I⁸ K⁴ [L]² (-L2)

[1] title; [2] blank; [3-4] untitled preface, signed: Oversætteren; [5]-152 text; [153] Trykfeil

In his prefatory statement the translator draws attention to the title of the translation and points out that he considers the Introduction to Necker's *De l'administration des finances de la France* to be in itself a manual for a finance minister.

Translated by Gabriel Linde (1715-1791), an accountant.

KBD (in pink paper-covered boards; also digital)

***

F-Da1786.3

Necker, Jacques, 1732-1804

Om finantsernes Forvaltning i Frankerige. Af Necker. [quote from Sallust] Første Deel. Oversat af det Franske.

Kiøbenhavn, Trykt hos Christian Friderik Holm. 1786.

[8], 200 p. ; π^4 A-M⁸ N⁴

[i] title; [ii] blank; [iii-viii] Til Læseren, signed Henrik Mule Hoff; [1]-200 text; at foot of 200: Efterretning til Bogbinderen; 2 fold. tables inserted after p. 190

The translator covers here the first volume of *De l'administration des finances de la France*. He begins by following the French text of the Introduction but becomes ever more free, with greater excisions. That accords with his intention to condense, as is stated in the text of the final paragraphs of "Til Læseren":

Ved at oversætte dette Skrivt har jeg gjort det til min første Pligt, at fremsætte Originalens sande Mening i et tydeligt og forstaaeligt Sprog. Denne samme Plan, nemlig at sammentrække det vidtløftige, der passer sig for Frankerige, uden at kunne anvendes paa andre Stater, agter jeg at følge i den anden Deel, hvilken jeg haaber om nogle Maaneder at kunne levere fra Pressen.

Endnu vil jeg ikkun erindre, at da den Attraa, paa nogen Maade at tiene mit Fædreland, har tilskyndet mig til dette Arbeide; saa vil Publikums Bifald og Kienderes skaanende Dom være den eneste Belønning, jeg ønsker.

The intended second volume did not appear.

Translator: Hoff, Henrik Mule (1763-1817).

KBD

***

F-Da1799.1

Ivernois, François d', Sir, 1757-1842

Den franske Republiks Finanz-Forvaltning i Aaret 1796, beskrevet af Francis d'Ivernois. Oversat og forøget med Krigs-Raad Gent's og Oversætterens Anmærkninger

Kjøbenhavn, 1799. Trykt hos Directur Johan Fredrik Schultz Kongelig og Universitetsbogtrykker.

vi, 279 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-vii] Oversætterens Forerindring; [ix] title; [x] blank; [1]-277 text; 277-279 [addition by the translator of list of measures taken after the publication of Ivernois]; [280] blank; [281] Rettelser

Translation of *Histoire de l'administration des finances de la République française pendant l'année 1796* (London, 1796) . The early part of the Danish is close to the French, but it departs significantly at the end.

Extensive notes are added that were drawn from the German translation edited by Friedrich Gentz, *Geschichte der französischen Finanz-Administration im Jahre 1796. Aus dem Französischen des Ritter d'Ivernois übersetzt und bis zu Ende des April 1797 fortgeführt von Friedrich Gentz* (Berlin, 1797). They are signed "G," i.e., Gentz/ Examples are notes on pp. 226-230 of the Danish that are on pp. 273-278 of the German, and 263-264 of the Danish on pp. 316-319 of the German. The translator has also added notes, which are marked "D. A. A."

KBD (digital)

***

F-Da1800.1

Gentz, Friedrich von, 1764-1832

Finansbestyrelsens og Nationalvelstandens nærværende Forfatning i Storbritannien. Et Forsøg af Fridrik Gentz. Oversat af Mathias Hagerup, Kandidat i Lovkyndigheden.

Kjøbenhavn, 1800. Trykt paa Boghandler J. M. Stadthagens Forlag, hos Zacharias Breum.

[6], 370, [2] p.

[i] title; [ii] blank; [iii-v] Oversetteren til Læseren; [v] Trykfeil; [vi] blank; [1]-12 Indledning; [13]-369 text; [370] blank; [371-372] Register

Translation of *Essai sur l'état actuel de l'administration des finances et de la richesse de la Grande-Bretagne* (1800), of which there were at least two editions, one with a London imprint and another with a Hamburg imprint. No German edition has been found.

Translator: Hagerup, Matthias (1765-1822).

NBN (digital)

***

F-Da1803.2

Cadet de Vaux, Antoine Alexis, 1743-1828

Beensuppe, et behageligt, ubekosteligt og kraftigt Næringsmiddel, dens lette Tillavning i alle Huusholdninger og Hospitaler, og dens Vigtighed for Syge og Fattige, af Anton Alexis Cadet de Vaux. Med nogen Forkortning, og Forandring ihenseende til det Lokale, udgivet paa Dansk ved L. Reistrup.

Kjøbenhavn, 1803. Paa Udgiverens Forlag, trykt hos Z. Breum.

[4], IV, 58 p. ; π^4 A-D⁸ E¹ ; 17 cm.

[i] title; [ii] blank; [iii] dedication: Fattigvæsenets Direktører og Forstandere, signed by the translator; [iv] blank; [I]-IV untitled preface, signed L. Reistrup, & dated at Copenhagen, May 1803; [1]-58 text

The title page states that the text is truncated, with changes related to the locale of Copenhagen, and that is so.

Translator: Reistrup, Lorents (b. 1757).

Kress

***

F-Da1815.1

Sismondi, J.-C.-L. Simonde de (Jean-Charles-Léonard Simonde), 1773-1842

De to Systemer af den politiske Ækonomie eller Sammenligning mellem Qvesnays og Adam Smiths Theorier af den nasionale Rigdom, af J. C. L. Simonde de Sismondi, Medlem af flere Akademier; tilligemed en Fortale, hvori et Forslag om Dannemarks Pengevæsens Forbedring; af Oversætteren Fridrich Winkel-Horn, Hof- og Stads-Rets Assessor og Birkeskriver.

Kjøbenhavn, 1815, Trykt hos og forlagt af Directeur Joh. Fred. Schultz, Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

xlii, 90 p.

[i] title; [ii] Forfatterens Devise [4 lines from the Aeneid]; [iii-vi] dedication: Dannemarks Konge, Sjette Frederik, signed Winkel-Horn; [vii]-xlii Oversætterens Fortale; xlii, below text: Rettelse; [1]-90 text

In the "Oversætterens Fortale," p. [vii], the translator identifies the original as having been published in *Pallas*, no. 8 and 9, 1810. A German translation had been published in 1813 and could be the source for this translation, but that has not been determined.

Translator: Winkel-Horn, Friderich (1756-1837). In the dedication he calls political economy, next to religion, the most important of topics.

KBD (digital)

***

F-Da1818.1

Say, Jean Baptiste, 1767-1832

Lære om almeen Velstand i Forbindelse med Statshuusholdning efter J. B. Say ved Frederik Cortsen. Første [Andet] Bind.

Paa det reiersenske Fonds Bekostning trykt i det Schultziske Officin. Kjøbenhavn, 1818.

2v. ; 21 cm.

I: xvi, 325, [1] p. ; π^8 A-U⁸ X⁴ (-X4)

[i] title; [ii] quote from Pope; [iii]- xii Forerindring [of translator], dated at end February 23, 1818; [xiii]-xvi Indhold; [1]-325 text; [326] Trykfeil

II: vi, 355, [1] p. ; π^4 (- π^4) A-Y⁸ Z²

[i] title; [ii] blank; [iii]-vi Indhold; [1]-305 text; 306-308 Tillæg [of translator], [309]-355 Almeenvelstands-Lærens vigtigste Udtryk med kort Forklaring i alphabetisk Orden; [356] Trykfeil

The "Forerindring" states that the French covers some matters that are irrelevant to the Danish reader, which has led the translator, instead of making a literal translation, to adapt it freely. The translator notes that the publications of the Reiersen Foundation are not aimed at the scholar who reads the original, but rather at the people of all classes. Thus, the translator has nationalized the work. He has done this by using, when possible, examples from Danish history instead of French. He has also in places expressed an opinion opposite to the author's. The translator concludes by saying that the source of his adaptation was the second edition of 1814 but that

when the third edition of 1817 came to hand he used it in those spots where it provided greater insight or clarity. The Danish reads in part:

Bestyrerne af det reiersenske Fond, til hvis af Testator foreskrevne Forpligtelser det hører “at bidrage til Industriens Udvidelse formedelst vigtige, nyttige, lærerige, betydelige Værkers Oversættelse i det danske Sprog”, hade anseet passende til dette Øiemeed at forplante paa dansk Grund et godt Værk om Vindskibeligheids Natur og Virkninger og dertil valgt *Traité d'Économie politique par J. B. Say*.

Ved at overtage dette Arbeid har Oversætteren fundet, at det franske Værk indeholder adskillige den danske Læser uvedkommende paa hans Stilling og hans Lands Forfatning uanvendelige Betragtninger, og at en ordret Oversættelse af Bogen derfor vilde mindre svare til Hensigten end en friere Bearbejdelse deraf.

Den Lære, om Says Værk indeholder, er grunded paa den berømte Ad. Smyths Undersøgelse om National-Velstands Natur og Aarsager. . . . Men foruden at Say, der som saa mange nyere Statsoeconomer egentlig staaer paa Smiths Skuldre, har seet dybere ind i Almeenvelstandens Aarsager og Virkninger, er han ogsaa i besiddelse af et meget tydeligere, ordentligere og meer populært Foredrag end Smith. Af disse Says Fortrin har Oversætteren bestræbt sig for intet at tabe, hvilket han saa meget mere holdt for Pligt, som de Skriver, det reiersenske Fond udgiver, ikke nærmest ere bestemte for Lærde . . . men til læsning for Folk mindre tørt Foredrag af en Almeenvelstands lære end det, som pryder og anbefaler Says Værk. Med saadanne Læsere for Øie har Oversætteren søgt at localisere og om muligt nationalisere Værket for Danske, endskjønt han erkjender, at han kun meget ufuldkomment har været i stand til at afspeile Originalens Skjønheder.

. . . Naar Oversætteren derfor, saa ofte det var ham muligt, i stedet for Forfatterens fra dennes Fædreland og dets Historie hentede oplysende Exempler, valgte Danske, saa ligger Aarsagen daertil ene i den angivne Hensigt ikke blot at oversætte Værket men at gjøre det Dansk. Kun hvor han i dette Land eller dets Historie ikke kunde finde træffende Exempler, har han maattet beholde de Franske, saasom tilfældet har været med de Daarligheder, der i Statshuusholdningen bleve begaaede under Ludvig den 14endes Regjering, hvortil man forgjæves søger mage i den Danske Historie. Men endskjønt Oversætteren saaledes har havt stadigt Hensyn paa sit Fædreland, har han dog fulgt Originalen Skridt for Skridt og tør derfor smigre sig med, at Læseren vil finde Says hele lære udtrykt i Oversættelsen, saaledes som denne selv kan tænkes at ville have givet den, om han havde skrevet i Danmark og for Danske. Af denne Aarsag kunde det formedelst den store Forskjel mellem det Land, for hvilket Originalen er skreven, og det, for hvilket den er oversat, ikke være andet, end at der forekom Steder, hvor det Franske Værk maatte aldeles lægges tilside og paa Dansk grund allene arbeides, saaledes som især i 2den Bog om Mynt- og Pengevæsenet. At man paa nogle andre Steder har fraveget Originalen og været

af anden eller endog modsat Mening, haaber man, vil findes tilgiveligt. Oversætteren kunde, saaledes som han foresatte sig at give Danske Læsere Says Værk, ikke unnlade heelt igjennem at tænke self og veie Sætningerne, hvoraf maatte følge, at han, hvor han fandt dem unøiagtige, maatte ansee sig beføied til at berigtige eller egen Mening paa Grunde, som han fandt overveiende. Maatte Værket derved for Danske have vundet i klarhet og rigtighed, opgiver han ikke desmindre gjerne den Ære at være Original, da han beiler blot til den Fortjeneste at være nyttig

***

. . . Bearbejdelsen er begyndt efter den 2den Udgave af Says Værk af 1814. Men da den 3die Udgave af 1817 ankom under Arbeidet hertil Staden, har man, endskjønt den ikke indeholder betydelige Afvigelser fra den forrige, dog igjennemgaaet begge og optaget i Oversættelsen de Forandringer og nærmere Bestemmelser, som fandtes nyttige til bedre Indsigt i Videnskaben og til Foredragets større tydelighed.

Translated by Frederik Stoud (1759-1823), who used the pseudonym Frederik Cortsen. This is not the only instance in which he published under that pseudonym. The Danish translator of Say's *Catéchisme* in 1825 calls Cortsen "en høj Grad gavnlig Originalforfatter." Stoud has omitted Say's "Discours préliminaire" as well as most of the footnotes. The Danish work is considerably truncated, as the review in *Dansk Litteratur-Tidende* points out, p. 723. That review in the 1820 volume, pp. 721-752, and 760-1767, also notes that Stoud made many additions, not only the one noted in the contents of vol. 2.

Issued on both ordinary paper and "skrivepaper."

This printing was reissued with the imprint: Kiøbenhavn Trykt paa Fr. Brummers Forlag. It is undated. For the reissue, see the following entry. For a review that comments on this work, see F-Da1825.1.

Kansas

***

F-Da1818.2Reissue

Say, Jean Baptiste, 1767-1832

Lære om almeen Velstand i Forbindelse med Statshuusholdning efter J. B. Say ved Frederik Cortsen. Første [Andet] Bind.

Kiøbenhavn. Trykt paa Fr. Brummers Forlag. [n.d.]

2v.

This undated reissue is placed under 1818, but it has not been determined when the book was reissued. In vol. 1 the title page is conjugate with π8, but in vol. 2 the title page is a cancel.

Kress

***

F-Da1820.1Per

Chaptal, Jean-Antoine-Claude, comte de Chanteloup, 1756-1832

Agriculturist Oversigt af Frankrige. (Uddrag af: de l'Industrie française par Ms. le Comte Chaptal. Paris 1819).

in

Nye oekonomiske Annaler, v. 5, no. 3 (April 1820): 171-194.

The translation is signed at end: "Oversat af Rawert, Kammerjunker." It is a significantly truncated translation, largely just statistical, of "De l'industrie agricole," pp. [137]-248 of vol.1 of Chaptal's *De l'industrie française* (Paris, 1819). For a similar article that contains statistical data drawn from a single English source, see E-Da1815.1.

Translator: Rawert, Ole Jørgen (1786-1851).

KBD (digital)

***

F-Da1821.1

Winkel-Horn, Friderich, 1756-1837

Oversættelser. Af Friderich Winkel-Horn, Jusitsraad.

Kjöbenhavn, 1821. Trykt paa Oversætterens Forlag i det Cohenske Officin.

120 p.

[1] title; [2] blank; [3-4] Efterretning for Læseren, signed: Oversætteren & dated June 1, 1821; [5] divisional title: Du Peyrous Dedication til Rousseaus Skygge, ved Udgaven af dennes samlede Skrifter: J. J. Rousseaus Afhandling om den politiske Ækonomie; [6] blank; [7]-12 text of Du Peyrons Dedication til Rousseaus Skygge, ved Udgaven af dennes Skrifter, dated at Neufchatel 1779; 13-104 text of J. J. Rousseaus Afhandling om den politiske Ækonomie; [105] divisional title: Frankrigs constitutionelle Charte; [106] blank; 107-120 text of Frankrigs Constitutionelle Charte signed Ludvig & dated at Paris, 1814

Winkel-Horn, who translated extensively, indicates in his "Efterretning for Læseren" that he would like to publish more translations in the same format. It seems that his expenses were not covered. The text of the final paragraph reads:

Hvis dette Hæfte vinder en saadan Afsætning, at jeg seer mig skadeløs for havte Udgivter, vil muligen flere Oversættelser fra mig udkomme, i samme Format og med samme Typer, saa at de samlede kunne udgjøre eet Bind, og skal da följere et Register over Indholdet af det Hele.

Du Peyrou, Pierre-Alexandre (1729-1794).
Rousseau, Jean-Jacques (1721-1778).
Charte constitutionnelle de 1814

KBD (digital)

***

F-Da1822.1
Sismondi, Jean-Charles-Léonard Simonde), 1773-1842
Om Papirpenge af Simonde de Sismondi. Efter det franske ved F. W. Udgivet med Tillæg og Anmærkninger, især ved Hensyn paa Fædrelandet ved J. C. Lange

Kjøbenhavn 1822. Trykt hos Thorstein E. Rangel.

[2], 56 p.

[i] title; [ii] blank; [1]-56 text

The title page does not say "oversat." Instead it uses the expression " efter det franske," and that is accurate; for the translation is free. The original is Sismondi's "Du papier monnaie, et des moyens de le supprimer," which was published in French, not German, in *Pallas: Eine Zeitschrift für Staats- und Kriegs-Kunst*. Offprints or reprintings were then made. A copy, digitized and showing manuscript corrections of the French, is in the Cantonal and University Library of Lausanne.

The translator, F. W., is Friderich Winkel-Horn (1756-1837). One note, on pp. 35-36, is signed "Oversætteren." Four other notes are by Lange, signed "L." He has also signed the supplementary text on pp. 51-56.

In 1824, Lange brought together this pamphlet and a number of others under the title of *Samling af Afhandlingar og Smaastyker over forskjellige Gjenstande, deels originale, deels med Anmærkninger oversatte*. Af J. C. Lange (Kjøbenhavn, 1824. Trykt paa Forfatterens Forlag.) See G-Da1822.1 for a translation in another of the pamphlets brought together in 1824.

Collaborator: Lange, Johannes Christian (1785-1850).

KBD (digital)

***

F-Da1825.1

Say, Jean Baptiste, 1767-1832

Almeenvelstands og Statshuusholdnings Katechismus eller kort og fattelig Veiledning til Kundskab om hvorledes Formue erhverves, fordeles og forbruges i Samfundet. Ved J. B. Say, Forfatter af *Traité d'Economie politique* eller Læren om almeen Velsstand i forbindelse med Statshuusholdning. Paa det Reiersenske Fonds Bekostning besørget oversat.

Kjøbenhavn. Trykt hos og forlagt af Hartv. Frid. Popp. 1825.

142 p. ; [A]⁸ B-I⁸ (I8 blank)

[i] title; [ii] blank; [iii]-viii Forerindring, signed G. H. Olsen & dated at Copenhagen, January 18, 1825; [8] blank; [9]-138 text; [139]-142 Register over Capitlernes Indhold

In the "Forerindring," pp. v-vi, the translator states that Stoud, translator of the *Traité*, reworked and nationalized the original. Then, he states that in the case of this work he has not for the most part reworked the text and that he has maintained the catechistical form, even though some might wish he had not:

Men da det er nærværende Oversætters inderligste Overbeviisning, at Etatsraad Stoud ikke blot har beriget den danske Literatur med en god Oversættelse af en ypperlig Original, men endog ved sin Omarbeidelse og Nationalisering af denne Original selv har erhvervet Ret til det hæderlige Navn af en i høj Grad gavnlig Originalforfatter. . . .

Til den Ende har jeg som Oversætter stræbt at beholde den Terminologie i det danske, som er brugt af det større Værks Oversætter. At jeg derimod ikke har, som han, tildeels omarbeidet den mindre Lærebog, eller vel endog (hvad maaskee Mange kunde have ønsket) afklædet den sin katechetiske Form, dertil er Aarsagen, at nærværende Katechismus for det meste afhandler blot Grundbegreberne, ved hvilke blot Exemplerne hist og her ere nationaliserede, og at den katechetiske Form i slight et Forberedelsesskrift har sine umiskjendelige Fortrin, dem man, især hos en Forfatter som Say, vel bør ømme sig ved at forspilde. At jeg derimod for det meste har udeladt de tildeels overflødige, tildeels ufuldstændige Noter, ville Bogens læsere, og især dens Kjøbers let kunne billige.

Translator: Olsen, Gottsche Hans (1760-1829). The translation is of the 2nd ed., 1821, of *Catéchisme d'économie politique*, without Say's "Avertissement" and without his notes. Olsen has not added notes.

The title records that this was published at the expense of the Reiersen Foundation.

Reviewed in *Dansk Litteratur-Tidende* (1825), no. 29, pp. [449]-457; no. 30 pp. [465]-480; and no. 31, pp. 487-494.

Kress (MOMW) KBD (digital)

***

F-Da1827.1

Gérando, Joseph-Marie, baron de, 1772-1842

Den Fattiges frivillige Formynder eller den fuldstændige Godgjørenhed. Uddraget og oversat efter 2^{den} Udgave af Hr. Degerando's Prisskrift: *Le visiteur du pauvre*.

Kiöbenhavn. Trykt i Thieles Boktrykkerie. 1827.

iv, 42 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] dedication: Til Deres Majestæter Kongen og Dronningen!, signed Oversætteren; [v-vi] Til Kjøbenhavns Indbyggere!; [1]-42 text

The four chapters of the Danish are extracts and reworkings of chapters 1-3 and 5 of *Le visiteur du pauvre . . . seconde édition* (Paris, 1821). The translator, Isaac Pierre Larpent (1798-1838), states in "Til Kjøbenhavns Indbyggere!" that this is an extract.

Reviewed favorably in *Dansk Litteratur-Tidende* (1827): 238-239.

KBD (digital)

***

F-Da1832.1

Saint Simons nye Troeslære eller Saint-Simonismen; indeholdende Saint-Simons Levnetsbeskrivelse, samt det udviklede Saint-Simonistiske Religionssystem. Oversat af Jacob Behrend Boktrykker.

Kjöbenhavn. Trykt, paa Hofboghandler Beekens Forlag, i B. J. Bendixens Bogtrykkerie. 1832.

2, 57 p.

[i] title; [ii] quote from Rupert Kornmann; [1]-9 text, headed: Saint-Simons Levnetsbeskrivelse og Dogmer; 9-57 Saint-Simons Lære

A footnote identifies "Saint-Simons Lære" as *Doctrine de Saint-Simon. Exposition. 1. année* (1830). The date of 1830 shows that the second edition of that year was the source. The Danish, pp. 9-57, are drawn from that 327-page work.

Authorship of the original is attributed to three people:

Barrault, Émile (1799-1869).

Enfantin, Prosper (1796-1864).

Bazard, Armand (1791-1832).

Translator: Behrens, Jacob.

KBD (digital)

***

F-Da1848.1

Bastiat, Frédéric, 1801-1850

Falske Sætninger i Statshusholdningslæren. Af Frederik Bastiat. Første [-Anden] Række. [quote from Bentham] Oversat af A. V. Læssøe theol. Kand.

Kjöbenhavn, 1848. I Kommission hos Universitetsboghandler C. A. Reitzel. Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

2 pts. in 1v. [4], 170 p. ; [4], 323 p.

I: [i] title; [ii] blank; [iii-iv] Indhold; [1]-170 text

II: [i] title; [ii] blank; [iii-iv] Indhold; [1]-196 text of pt. 2 of Falske Sætninger i Statshusholdningslæren; [197] divisional title: Første Tillæg; [198] blank; 199-251 text of Ejendom og Plyndring. Til Redaktøren af "Journal des débats"; [252] blank; [253] divisional title: Andet Tillæg; [254] blank; 255-284 Ejendommen og Loven; 284-323 Retfærdighed og Broderskab

The main body of text is a translation of both parts of *Sophismes économiques* (Paris, Guillaumin, 1848).

P. [197] identifies the first supplement as drawn from the *Journal des débats*, issues of July 24 and 31, August 16, September 2 and 18, 1848. The translation seems to have been made from the text in the *Journal des débats*, for no French edition of *Propriété et spoliation* was published until 1850, and that text was edited by Prosper Paillottet (1804-1878), according to the catalog of the BnF.

P. [253] identifies the second supplement as drawn from the *Journal des économistes*, May and June 1848. The translation may have been made from the text in the *Journal des économistes*, though there was an 1848 French edition of *Propriété et loi. Justice et fraternité* (Paris, Guillaumin, 1848).

Translator: Læssøe, Axel Viggo (b. 1819). The translator has added a few informational notes identified as by the translator.

KBD (digital)

***

F-Da1849.1

Thiers, Adolphe, 1797-1877

Om Eiendommen. Af M. A. Thiers. Oversat af C. N. David.

Kjøbenhavn. H. I. Bing & Sønns Forlag. Trykt hos Sally B. Salomon, Brünnichs efterfølger 1849

[2], IV, [4], 261 p. ; $\pi^1 2\pi^2 3\pi^1 4\pi^1 1-16^8 17^3$

[i] title; [ii] blank; [I]-IV Fortale, dated at Paris, September 1848; [V-VIII] Indhold; [1]-261 text

Note: A copy also exists in the KBD with the Indhold at end.

Translator: David, Christian Georg Nathan (1793-1874).

KBD

GERMAN

G-Da1648.1

[Jugel, Caspar] b. 1581

Oeconomia eller nødvendige Beretning oc Anledning/ hvorledis en grandske Huuðholding paa det nytteligste oc beste (saa fremt Gud allermæchtigste giffver sin Velsignelse) kand anstillis. Item: Om Agricultur oc deslige vedkommendis Jordens Forarbeydelse/ med god Opsium oc Vindskrivelihood/ fructbarligen kand forestaaes oc ved lige holidis. Aff egen Forfarenhed sammenskrefven/ oc med *Consens* og Samtycke til Trycken forfærdiget. Først paa Tydsk aff Caspum Jugelium, Crimic.

Tryckt i Kiøbenhaffn / Aar 1648. Aff Peter Hake. Defindis hos Jørgen Holst Bogf. tilkiøbs.

This work first appeared in 1617 as a part (52 p.) of *Oeconomia, oder Nothwendiger Unterricht und Anleitung/ wie eine gantze Haußhaltung am nützlichsten und besten ... kan angestellet.* by [Abraham von Thumbshirn (1535-1593)]; see VD17 39:123392U, and the copy available on GB.

41, [2] p.

[1] title; [2] blank; [3]-41 text [42-43] En kort Indhold oc Register over Oeconomix eller Huusholdnings Bog

This publication was part of a 9-vol. series brought out by Holst under the title of "Oeconomioma nova paa Danske," between 1647 and 1649.

Reprinted in 1733; see G-Da1733.1.

GB (BL)

***

G-Da1733.1

[Jugel, Caspar] b. 1581

Oeconomia eller nødvendige Beretning og Anledning, hvorledis en grandske Huusholdning paa det nytteligste og beste (saa fremt Gud allermægtigste giver sin Velsignelse) kand anstillis. Item: Om Agricultur oc deslige vedkommendes Jordens Forarbeydelse, med god Opsium og Vindskrivlighed, frugtbarligen kand forestaaes oc ved lige holdes. Af egen Forfarenhed sammenskreven, og til Trycken forfærdiget. Først paa Tydsk aff Caspum Jugelium, Crimic.

Kiøbenhavn, 1733. Findes hos Johann Niclaus Losius, paa Børsen.

50 p.

[1] title; [2] blank; [3] untitled table of contents; [4] blank; [5]-48 text; [49-50] En kort Indhold og Register over Oeconomiae eller Huusholdnings Bog

For the first edition, see G-Da1648.1.

KBD (digital)

***

G-Da1766.1

May, Johann Carl, 1731-1784

Forsøg til en almindelig Indledning i Handlings-Videnskaben, afhandlet paa en theoretisk og praktisk Maade, i det tydske Sprog udgivet og nu i det danske Sprog oplagt. Første [-Andet]] Bind.

Kiøbenhavn, 1766. Trykt og bekostet af Andras Hartvig Godiche, Kongelig Universitets Bogtrykker.

2v.

I: [22], 494, [1] p.

[i] title; [ii] Imprimatur. C. Horrebow; [iii-x] dedication, signed Andreas Hartvig Godiche; [xi-xx] Fortale, signed, A. H, Godiche & dated March 8, 1766; [xxi-xxii] Indholden; [1]-490 text; [491]-494 Register over Indholdene af de tre Første Stykker udi dette Bind;[495] Errata

II: 592 p.

[1] title; [2] blank; [3] divisional title; [4] blank; [5-6] Indholden; [7]-588 text; [589]-592 Register over Indholdene af de tre sidste Stykker

The translator's "Fortale" concludes that he does not expect large sales in these difficult times; but that if sales are good, he will be encouraged to produce other useful works. No more translations by him appeared. The Danish reads:

Jeg haaber altsaa herved ikke at have foretaget mig noget unnyttigt eller ubehageligt Arbeide ved denne Oversættelse; vel burde jeg taget i Betænkning at sette mig i større Vidtløftighed med nye Skrifers Oplag allerhelst i disse Tider, da lidet eller intet afsættes af Bøger, hvoraf ikke en liden Deel og det meget nyttige henligge hos mig tildeels gandske frugtesløse; dog har jeg ikke ladet mig afskrekke, men trøstet mig ved Haab om bedre Tider. Maa nu dette mit Arbeide finde mine Landsmænds Yndest, skal det ikke lidet opmuntre mig til at oplegge andre nyttige Skrifter. . . .

Translation, published at the expense of the translator, of *Versuch einer allgemeinen Einleitung in die Handlungs-Wissenschaft theoretisch und praktisch abgehandelt* (Altona, 1763 [i.e., 1764]).

Translator and publisher: Godiches, Andreas Hartvig (17114-1769).

KBD (digital)

***

G-Da1769.1

[Oeder, Georg Christian] 1728-1791

Betænkning over det Spørsmål: hvorledes Frihed og Eiendom kunde forskaffes Bondestanden i de Lande, hvor den fattes begge Dele. Af det Tydske oversat ved Barthold Johan Lodde.

Kjøbenhavn, 1769. Bekostet og findes tilkøbs i den Mummiske Boghandling paa Børsen.

[4], 132 p. ; [4], 132 p. ; π^2 A-H⁸ I²

[i] title; [ii] blank; [iii] dedication to Christian den Syvende, signed: Allerunderdanigst af Forfatteren; [iv] blank; [1]-132 text; 132 at foot, printer's imprint: Kjøbenhavn, Trykt hos Nicolaus Mølller, Kongl. Hof-Bogtrykker.

Translation, without additions, of *Bedenken über die Frage: Wie dem Bauernstande Freyheit und Eigenthum in den Ländern, wo ihm beydes fehlet, verschaffet werden könne?* (Frankfurt und Leipzig, 1769).

Translator: Lodde, Barthold Johan (1706-1788).

Note that the dedication is identical with that in the German original edition. Does that indicate involvement of the original author?

A response to this work was published in 1771; see [Lütken, Otto Dider], *Anmærkning over et ved Lodde oversat Skrift . . .*, with related publications in 1772 (Bibl. Dan. II, 987).

Kress (MOMW)

***

G-Da1770.1

Den liden Catechismus for Ungdommen, som legger sig efter Finanz-Væsenet. Oversat af P. T. W.

Kiøbenhavn, 1770. Trykt hos Brødrene Johan Christian og Georg Christopher Berling.

24 p.

[1] title; [2] blank; [3]-6 Fortale; [7]-24 text

This is a faithful translation of *Der kleine Catechismus für die Jugend, so sich dem Finanz-Wesen widmet. Ins Teutsche übersetzt*. Although the 1762 German edition states that it is a translation, no earlier edition in any language has been identified. A Swedish translation was made from the Danish in 1771.

Translator: Wandal, Peder Topp (1737-1794).

See G-Da1771.1 for a reprint from a new setting of type.

KBD (digital)

***

G-Da1771.1

Den liden Catechismus for Ungdommen, som legger sig efter Finanz-Væsenet. Oversat af P. T. W. Andet Oplag.

Kiøbenhavn, 1771. Trykt hos Brødrene Johan Christian og Georg Christopher Berling.

24 p.

[1] title; [2] blank; [3]-6 Fortale; [7]-24 text

For the earlier printing and further information, see G-Da 1770.1.

KBD (digital)

***

G-Da1771.2

[Lüttichau, Christian Friedrich Tønne, Rigsgreve von] 1744-1805

Tre patriotiske Samtaler imellem to danske Reysende om deres Fædrenelands Tilstand.

Kiøbenhavn og Bergen 1771.

80 p.

[1] title; [2] blank; [3]-80 text

Translation of *Patriotische Gespräche zweyer reisenden Dänen über den Zustand ihres Vaterlandes* ([Göttingen] 1769).

There were other translations of works related to land reform, but they, like this one, were not so much cultural imports as efforts to reach different audiences in Denmark.

KBD (digital)

***

G-Da1771.3

Almuens Øine opklarede i Anledning af den Daarlighed at vove sine Penge i

Tal-Lotterier. Oversat af B. J. Lodde

Kiøbenhavn 1771. Trykt og findes tilkiøbs hos N. Møller, Kongl. Hof-Bogtrykker.

56 p. ; A-C⁸ D⁴ ; 17 cm.

[1] title; [2] blank; [3-4] Oversætterens Forberetning, signed Barthold Johan Lodde, & dated at Copenhagen, May 2, 1771; [5]-10 Fortale; [11]-56 text

The “Oversætterens Forberetning” states that a manuscript of this work was sent to the translator with the request that it be translated and published.

Translator: Lodde, Barthold Johan (1706-1788).

Kress KBD (digital)

***

G-Da1772.1Per

[Oeder, Georg Christian] 1728-1791

Raisonnemens over Enke-Casser

Translation of *Raisonnemens über Wittwen-Cassen* (1771) . The German title is *Gründlicher Unterricht von Anlegung dauerhafter Wittwenkassen* (1776); it is reviewed in *Allgemeine deutsche Bibliothek* (1777): 542-545

in

Bibliothek for nyttige Skrifter for 1772, no. 17 & 18, cols. 139-144; no. 19, cols. 150-152; no. 20, cols. [153]-159; no. 22, cols. [169]-172; no. 24, cols. [185]-189; no. 26, cols. [201]-205; no. 28, cols. [217]-222; no. 30, cols. [233]-240; no. 32, cols. [249]-256; no. 45, cols. 356-358; no. 46, cols. [355]-358 (mispaged); no. 46 (misnumbered), cols. [359-366]; no. 48, cols. [375]-377. Signed at end O. Lütken & dated May 29, 1772.

The text in no. 32 is identified as a “Tillæg.” The text in later nos. is identified as “Erindring ved Raisonnemens over Enke-Casser, angaaende der Fortrin som de Casser paa Contributions-Foed tillegges, samt Søe og Brugs-Mænds Interessentskab.”

Translator/editor: Lütken, Otto Diderik (1713-1788).

***

G-Da1772.2

[Reimarus, Johann Albert Heinrich] 1729-1814

Det vigtige Spørsmaal om Kornets frie Ud- og Indførsel, undersøgt efter Naturen og Historien. Oversat af P. T. W.

Kjøbenhavn 1772. Trykt i det Kongelige Universitets-Bogtrykkerie hos A. H. Godiches Efterleverske, som første Forlægger, ved Frid. Christ. Godiche.

70 p.

[1] title; [2] untitled statement of the translator; [3-4] untitled preface, signed J. A. H. Reimarus & dated at Hamburg, 17 April 1771; [5]-70 text

Translated by Peter Topp Wandal (1737-1794), of *Die wichtige Frage von der freyen Aus- und Einfuhre des Getraides. nach der Natur und Geschichte untersucht* (Hamburg, 1771). The notes are those of the original author.

The statement of the translator on p. [2] reads: “Det her fremsatte Spørsmaal er uimodsigelig vigtig. Forfatterens Mening synes mig at fortjene, om ikke Biefald, saa en fornuftig Modsigelse. Jeg har derfor troet ikke ilde at anvende en kort Tid paa at oversætte disse Blade.”

KBD (digital)

***

G-Da1772.3

Sarcey de Sutières

Agerdyrkningen efter de nyeste Erfaringer, til Brug for Elskere af Landvæsenet, Forpagtere og Bønder. Til Fædernelandets formodentlige Nytte af Tydsk i Dansk oversat.

Kiøbenhavn, 1772. Trykt og findes tilkøbs hos August Frid. Stein, boende i Skidenstræde No. 171.

[18], 102 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] dedication: Den Stormægtigste Monark, den allernaadigste og allerbeste Konge, Kong Christian den Syvende ..., signed: Wilhelmus Æmilius Hardtwig, Studiol. Philos. & Juris.; [v-viii] expanded dedicatory statement, which identifies the author; [ix-xi] Retskibunende og retsindige Danske Landmænd!; [xii-xviii] Hr.Sarcey von Sutieres, en af Kongens af Frankrigs ældste Hofjunkere, hans Brev til Hr.Thiery, Doct.af det medic. Falcultet i Paris, og Livmedicus, om adskillige Gienstande af Agerdyrkninge og i sær om den sædvanligste og meeste Aarsag til de tamme Kreatures Sygdomme; [1] Indhold; [2]-102 text

Translation by Wilhelm Æmilius Hardtwig of *Der Ackerbau nach den neuesten Erfahrungen, zum Gebrauche der Liebhaber des Feldbaues, der Pächter, under der Ackerleute* (Augsburg and Memmingen), which is a translation of *Agriculture expérimentale, à l'usage des agriculteurs, fermiers & labourieurs*, first published in Yverdon in 1765. The fourth chapter is somewhat truncated, and the translator has added a note

KBD (digital)

***

G-Da1778.1

Ludovici, Carl Günther, 1707-1778

Forsøg til et fuldstændigt Kiøbmands-System

I

Forsøg til et fuldstændigt Kiøbmands-System, samt Begyndelsesgrunde til Handelsvidenskabene, og vedføjede Historie om Handelen til Vands og Lands; hvoraf man tillige kan lære at kiende nu værende Tilstand af Handelen fra Europa og til de andre Verdens Deele. Efter Herr Prof. Ludovici Grundriß eines vollständigen Kaufmanns Systems &c. oversat, og med vigtige Tillæg, særdeles til den Danske Handel, indtil nu værende Tider, forøget og forbedret ved et Selskab. Første Deel. Udgivet af P. N. Nyegaard.

Kiøbenhavn, 1778. Trykt paa Udgiverens Bekostning, og sælges hos han paa Kongens Nye-Torv i no. 163.

[2], [22], [3]-326, [4] p. ; $\pi^1 a^8 A^8 (A1 + \chi^2) B-U X^4 (X4 \text{ blank})$

[1] title; [2] blank; [i-xvi] Subscribenternes Navne; [xvii-xviii] dedication statement: Naadigste Arveprinds og Herre! signed Peder Nicolai Nyegaard dated at Copenhagen, Jan. 17, 1779; [xix] Til Arveprindsen; [xx] blank; [xxi-xxii] Forerindring, signed in ms. by Nyegaard; [3] half title: Forsøg til et fuldstændigt Kiøbmands-System. Eller Indledning til det hele Kiøbmandskab; [4] blank; [5]-326 text; [327] blank; [328] Efterretning til Bogbinderen; [329-330] blank; tables (1 fold.) inserted following p. 58. It appears that the statement “Til Arveprindsen,” which should have preceded the dedicatory statement, was inserted along with the “Forerindring.”

The list of subscribers, which is arranged by location, covers Norway, and it also records subscribers in St. Croix.

Although this follows section I, “Einleitung,” pp. [1]-30, of the 1768 edition of *Grundriß eines vollständigen Kaufmann-Systems*, the original has been so greatly expanded as to constitute virtually a new work. The full title of the German is *Grundriß eines vollständigen Kaufmann-Systems, nebst den Anfangsgründen der Handlungswissenschaft, und angehängten kurzen Geschichte der Handlung zu Wasser und zu Lande* (Leipzig, 1756). It appears as a supplement, although with separate title page and pagination, to vol. 5 of his *Eröffnete Akademie der Kaufleute, oder vollständiges Kaufmanns-Lexicon*. The 1768 edition is essentially the same; see the “Einleitung” by Rudolf Seybert to the facsimile (Stuttgart, 1936) of the 1768 edition.

The second and third paragraphs of the “Forerindring” indicate that this translation is not verbatim and is preferable to the original, in part because it avoids the repetition that is in the German. The entire “Forerindring” reads:

Maatte dette Skrivt, hvoraf den første Deel herved overgives, blive funden vigtigt nok til at erstatte en Deel af den Mangel vi hidindtil havt i dette Fag, de først er jeg stolt af den Opmuntring hvormed Publikum har befordret dette Foretagende.

Man har, saa vidt mueligt, søgt at undgaat den Vidtløftighed i Stilen og de idelige Igientagelser, hvillke et Arbeyde, som Ludovici, hvor ofte en og samme Ting paa forskjellige Steder kommer under Benævnelse har maattet indløbe.

Hvor Urigtighed eller Tvivl ere forekomme, har man ligefrem rettet sig efter anden Overbevisning, og troet det at være bedre, end at levere en blot ordrigtig Oversættelse.

I Steden for hist og her at anføre en Mængde Skrivter, som da og nu have tient og tiene til Brug ved dette Værk, har man troet det nyttigere at levere fuldstændig Fortegnelse paa de bedste udkomne Skrivter over Handelen.

Det Pag. 27. belovede Anhang til denne første Deel, eller Beskrivelse over alle i Handelen forekommende baade raat og forarbeydede Vare, skal, om mueligt udkomme med den følgende Deel eller Begyndelses-Grunde til Handels-Videnskaben.

Hvad her er sagt over Bogholderiet erstatter man at være for meget for dem som allerede er over deri, og for lidet for den som grundig vil lægge sig efter samme; men haaber det er tilskrækkeligt nok til at give en ung Lærling Begreb om dets første Grunde og Hoved-Indretning, og dette var Hensigten dermed.

Nødvendigheden af en Kiøbmands Geographie, har ofte opvakt det Ønske: at ser den i Moderesmaalet! Det er nu saa meget mere Plage herved at opfylde denne Mangel, da Publikum med saa megen Godhed understøtter min Flid, for at kunde gjøre det Heele af dette nyttige Arbejde saa fuldstændigt som mueligt.

II

Forsøg til et fuldstændigt Kiøbmands-System, samt Begyndelsesgrunde til Handels-Videnskaben, og vedføjede Historie om Handelen til Vands og Lands; hvoraf man tillige kan lære at kiende nu værende Tilstand af Handelen fra Europa og til de andre Verdens Deele. Efter Ludovici Grundriß &c. forøget og forbedret ved et Selskab. Anden Deels første Bind. Udgivet af P. N. Nyegaard.

Kiøbenhavn, 1788. Trykt paa Udgiverens Bekostning.

[10], 196, [4], 139 p. ; a⁴ (a4 + χ 1, signed a5) A-M⁸ N² π ² a⁴ B⁴ (b3 for B3) C⁴ (c2 for C2) D⁴ (de for D3) E-I⁴ (I3 unsigned) K-S⁴ (S2 unsigned) (\$5 in 1st series; \$3 in second)

[i] title; [ii] blank; [iii] added title page: Handels-Theorie, eller Begyndelsesgrunde til Handels-Videnskaben, med vedføjede Reductions-Tabeller over Mynt, Maal og Vægt. Første Bind, første Hefte. Kiøbenhavn 1788. Trykt paa Udgiverens Bekostning; [iv] blank; [v-vi] Subscribers for 1788; [vii-x] Forerindring, signed in ms. by Nyegaard; [1] half-title: Begyndelsesgrunde til Handelsvidenskaben; [2] blank; [3] Indledning; 4-196 text; [i] title page for supplement with separate pagination: Mynt, Maal, og Vægt i de bekjendteste Handels-Steder, deres Indhold og Forhold efter Ricard's Traite General du Commerce. Som Anhang til Kjøbmand-Systemets 2den Deels 1ste Hefte. ved P. N. Nyegaard. Kjøbenhavn 1788; [ii] blank; [iii] Efterretning for Bogbinderen; [iv] blank; [1]-139 text. At foot of p. 196: Ende paa 2den Deels 1ste Bind 1ste Hefte.

The list of subscribers includes only those from Copenhagen.

A reworked version of chapters 1-12, pp. 30-136, of the section “Anfangsgründe der Handlungswissenschaft” in Ludovici's *Grundriß*. The tables are from Ricard's *Traité général du commerce*, of which there were numerous editions.

In the “Forerindring” the translator states that he has had to deviate from his original plan of first completing the history of trade. He writes that the subscribers demanded the second part and that he had lost many, particularly in the provinces. Now, he states, he has found many new subscribers, a third of them among what he calls “Cammeralister,” outside the merchant class. The wording of the final paragraph suggests that the work was still incomplete.

At jeg har maattet afvige fra den Plan jeg engang havde foresadt mig, nemlig, først at fuldende Handelshistorien; dertil har jeg tvende vigtige Anledninger. Den første er fra mine gode Herrer Susribentere selv, hvoraf de fleste her, ved Distributionen af forrige Hefte selv fordrede, at anden Deel af Værket maatte leveres dem først, for at udfylde det ledige Rum imellem første og tredie Deel. Den anden Anledning er, det Tab jeg, formodentlig af samme Aarsag har maattet erfare ved en stor Deel baade her og i Provinserne udgangne Subscribertere. Disse haaber jeg dog nu, da denne Aarsag er hævet, at vinde tilbage, saa meget mere, da de fleeste ere Kiøbmænd, hvis hæderlige Navne jeg engang med Taknæmmelighed har antaget som god Borgen for min Skadesløsholdelse. Jeg bevidner herved tillige min Taknæmmelighed imod alle dem, som efter at de med saa megen Langmodighed have ventet paa, dog med Begierlighed have modtaget, Fortsættelsen. En nye Opmuntring har jeg funden ved de endnu i Aar tilkomme nye Subscribertere, og særdeles, da samme over en Trediedeel bestaaer deels af Cammeralister, deels af Andre uden for den egentlige Kiømansstand.

De som Anhang hertil givne Reductions-Tabeller over Mynt, Maal og Vægt, ere efter Ricard's Traite general du Commerce, 6te Udgave, Amsterdam 1781, deels nøjagtig aftrykte, men deels postviis beregrede, rettede, og forøgede. Saaledes har jeg i Tab. III. tillagt og beregnet alle gangbare danske Mynter; omarbejder Tab. X. og beregnet Forholdet til en Tønde Land i Danmark. Men for det øvrige troer jeg at have gjort del i at lade Reduction blive som den var, i Hollandsk Værd; da det dog ikke altid er dansk Værd man spørger om, og Forholdet, naar Indholden kun rigtig er angiven, er let at finde, i hvilket Værd man og vil søge det. Ved følgende 2det Hefte, agter jeg som Anhang til 18 Kapitel om Vexelhandelen, at udgive Ricard's Vexel-Operatiioner, og saaledes med det vigtigste af dette kostbare Skrivt, at forøge Brugbarheden af min Bog.

Maatte jeg dog engang opleve den Lykke af denne, den første Fuldstændige Lærebog hos os i dette Fag, maatte ved det rette Brug stifte den Nytte, hvortil jeg med sammes Udgave har sigtet: At unge Lærlinger derved maatte forberedes til deres tilkommende Bestemmelse, og i Tide dennes til at blive tænkende og brugbare Mennesker!

Kjøbenhavn den 24 November 1788.

III

Forsøg til et fuldstændigt Kiøbmands-System, samt Begyndelsesgrunde til Handels-Videnskaben, og vedføjede Historie om Handelen til Vands og Lands; hvoraf man tillige kan lære at kiende nu værende Tilstand af Handelen fra Europa og til de andre Verdens Deele. Efter Ludovici Grundriß &c. forøget og forbedret ved et Selskab. Tredie Deels første Bind. Udgivet af P. N. Nyegaard.

Kiøbenhavn, 1780. Trykt paa Udgiverens Bekostning, og sælges hos ham i Viingaardstræbet No. 178.

[24], 367 p. ; *⁸ *⁴ A-Z⁸

[i] title; [ii] blank; [iii] added title page: Handels-Historie eller Beskrivelse over Handelen i de vigtigste Europæiske Stater. Første Bind. Kiøbenhavn, 1780. Trykt paa P. N. Nyegaards Bekostning, og sælges hos ham i Viingaardstrædet No. 178; [iv] blank; [v-vi] Subscribentere; [vii-viii] Forerindring, signed in ms. by Nyegaard; [ix]-[xxiv] Indhold; [1]-367 text

The subscription list is arranged by location.

A reworked version of the “Einleitung” and chapters 1-4 of the section “Geschichte der Handlung zu Wasser und zu Lande” in Ludovici’s *Grundriß*.

In the “Forerindring” Nyegaard criticizes the original. He also notes that there was a shortage of paper during the summer. In this preface, as in others, Nyegaard make clear his intention to produce a textbook for the use of youth. The “Forerindring”: reads as follows:

I Planen til dette Værk*) og egentlig i hvad der angik dets systematiske Indretning, havde vi blot Ludovici Grundriß for Øine. Den Nøiagtighed hvormed han af den til hans Tid allerede udkomme store Mængde Skriver har samlet og ordnet den første systematiske Lærebog over Handels-Videnskaben, gav ham Ret til at følge en Fremgangsmaade, som han selv havde valgt sig; men hans Grundriß allene, er, som Lærebog, ufuldstændigt, da det allene indeholder de theoretiske og deels geographiske Kundskaber, men hvad den physicaliske Deel angaaer, blot henviser til hans Kauffmanns-Lexicon.

For dem der bruge dette Skrivt som en Igientagelse af hvad de allerede have lært, kunne det være ligegyldigt, i hvilken Orden Deelene følge paa hinanden; men da det egentlig er bestemt til Lærebog og Brug for dem af Ungdommen, som lægge sig efter Handels- og Cameral-Videnskaberne, saa troe vi os forbundne, i Følge den naturlige Fremgangsmaade at foredrage samme, at lade den geographiske Deel gaae foran, som Forberedelse til den physialske Deel eller Vare-Kundskaben.

Og dette er Aarsagen, hvorfor den Tredie Deel nu utgives.

Den Langsomhed hvormed dette Skrivt hidindtil er fortsat, beder jeg maae undskyldes mig. En Tidlangs Fraværelse i et mig anbefalet Ærende i afvigte Aar, gjorde mig det umueligt at besørge min Deel i dette Arbeide.

Da den Vanskelighed tillige, at forskaffe en Sort Papir som der i Aar har været Mangel paa, og hvorved Pressen standsede for mig, indtil langt ud paa Sommeren, nu er hævet, saa skal, om Gud sparer mig Liv og Helbred, dette Værk uden Ophold blive fortsat og sluttet. Kiøbenhavn den 9 November 1780.

*) S. Almind. Danske Biblioth. 1ste Hefte. 1778.

IV

Forsøg til et fuldstændigt Kiøbmands-System, samt Begyndelsesgrunde til Handels-Videnskaben, og vedføjede Historie om Handelen til Vands og Lands; hvoraf man tillige kan lære at kiende nu værende Tilstand af Handelen fra Europa og til de andre Verdens Deele. Efter Ludovici Grundriß &c. forøget og forbedret ved et Selskab. Tredie Deels andet Bind, første Hefte. Udgivet af P. N. Nyegaard.

Kiøbenhavn, 1787. Trykt paa Udgiverens Bekostning.

[8], 304 p. ; a⁸ A⁸ (-A1 & A2) B-T⁸

[i] title; [ii] blank; [iii] added title page: Handels-Historie eller Beskrivelse over Handelen i de vigtigste Europæiske Stater. Andet Bind, første Hefte. Kiøbenhavn, 1787. Trykt paa P. N. Nyegaards Bekostning; [iv] blank; [v-vi] Subscribentere; [vii-viii] Forerindring, signed in ms. by Nyegaard; [ix-xvi] Indhold; [5] half-title; [6] blank; [7]-304 text

A reworked version of chapters 5-7 of the section “Geschichte der Handlung zu Wasser und zu Lande” in Ludovici’s *Grundriß*. Chapters 8-12 were not published in translation, although that appears to have been Nyegaard’s intention.

The subscribers are all from Copenhagen, except for two listed as from other sites.

In the “Forerindring” Nyegaard apologizes for the delay, which he attributes in part to being called to other duties, and he describes the sections on foreign trade that will be subsequently published. The “Forerindring” reads:

Under den Forpligtelse jeg staaer til Publikum, og særdeles i Hensyn paa dette Verk, til mine Subscribentere, der saa villigen have bidraget til at gjøre mig mit Arbeide behageligt, har det lange Ophold hvormed Fortsættelsen er standset, lagt paa mig som en svar Byrde.

Jeg skylder altsaa mine Læsere og mig selv at retfærdiggjøre mig herfor; men da Embedspligter, hvortil jeg under dette mit Arbeide blev kaldet, og derved tillige Umueligheden i at være nærværende her, hvor Trykningen har allerede begyndt, ere de vigtigste Aarsager til dette Ophold; saa haader jeg dette at være nok til min Undskyld- og hermed overleverer jeg nærværende . [Some text is not printed.]

Det følgende Hefte, som slutter Handelshistoriens andet Bind, hvoraf allerede de første Ark ere trykte, og Resten færdig til Pressen, skal indeholde Storbritanniens og Irelands Handel, og som et Anhang dertil, de Nord-

Amerikanske Staters Handel, saa vidt samme endnu staaer i særdeles Forbindelse med Englands Handel paa Amerika.

Naar Handelshistorien med det tredie Bind, indeholdende Danmarks, Frankriges, Ruslands og Sverriges Handel, er sluttet, skal de Forandringer og Tillæg, hvilke jeg allerede fra Begyndelsen af Værkets Udgave har samlet, som Supplement hertil, blive udgivet, Kjøbenhavn den 11te Oct. 1787.

Editor: Nyegaard, Peder Nicolai (1745-1799). Note that although Nyegaard states he is the publisher, the title pages state that the work itself was prepared by a "Selskab."

Kress

***

G-Da1781.1

Cramer, Friderik Ernst, b. 1756

Foreningen af Østersøen og Vesterhavet til Skibsfart igiennem Hertugdømmet Slesvig ved en Canals Gravning. Af F. E. C. Uddraget af de Almeennyttige Samlinger.

Odense hos Iversen 1781.

28 p., illus.

[1] title; [2] blank; [3]-28 text; 28, after the text: Oversat efter den Tydske Original, ved Professor Bützow i Odense.

Translation of *Ueber die Vereinigung der Ost- und West-See, durch Grabung eines schifbaren Canals in Herzogthümer Schlewig und Holstein* (Odense, 1781). The Danish is an offprint from Iversen's *Almeennyttige Samlinger*.

Translator: Bützow, Ole Nicolai (1742-1794).

KBD (digital)

***

G-Da1782.1

May, Johann, Carl, 1731-1784

Forsøg i Handelsbreve og større skriftlige Kjøbmands-Afhandlinger efter de Gellertske Regle. Tilligemed en Afhandling om den gode Smag i Handelsbreve af Johan Carl May. Oversatt af Tydsk, efter den niende forbedrede Udgave.

Kjøbenhavn 1782, Trykt hos Paul Herman Höecke.

[6], xxxiv, 356 p. ; π^8 (signed $\pi^3 + a^5$) $b^8 c^4 A-Y^8, Z^2$; 18 cm.

[i] half-title; [ii] blank; [iii] title; [iv] blank; [v-vi] Indhold; [I]-XXXIV Oversætterens Fortale, signed A. L. Haaber & dated at Copenhagen, February 28, 1782; [1]-354 text; 355-356 General-
Qvitering for en, som har spillet Faillit, dated at Altona, February 27, 1782

This is a translation of the ninth edition of his *Versuch in Handlungs-Briefen*. The preface of the translator contains a bibliography of Danish economic literature.

Translator: Haaber, Andreas Lowson (1749-1784).

Kress

***

G-Da1784.1

Bruyn, Georg, 1725-1809

Opmuntring til mine Medborgere om Deeltagelse i Canal-Handelen. af Georg Bruijn Etatsraad,
Commerce-Intendant og Borgemester.

Imprint at foot of p. 89: Kjøbenhavn, trykt hos Johan Frederik Schulz.

[2], 89 p. ; 4 plates

[i] title, with depiction of a canal; [ii] blank; [1]-89 text, dated at end: Slesvig, April 5, 1784

This is a faithful translation of *Aufforderung an meine Mitbürger zur Theilnehmung an dem Canal-Handel* (Altona, 1784).

Translator: Jensen, Johan (1756-1824).

KBD (digital)

***

G-Da1786.1

Kirstein, Ernst Philip, 1759-1834

Breve over den ny Financeplan for Dannemark. Oversatte af Tydsk.

Kjøbenhavn, 1786. Trykt hos August Friderich Stein.

62 p.

[i] tite; [ii] blank; [iii]-x Noget over Publicitet i Statsforvaltningen isteden for Fortale; [11]-62
text

This is a straight translation of *Briefe über den neuen Finanzplan für Danemark* (Hamburg, 1786).

KBD (digital)

***

G-Da1787.1

Garve, Christian, 1742-1798

Om Bøndernes Karakter og deres Forhold til Jorddrotten og Regieringen, Tre Forelæsninger, holdne i det Slesiske Oekonomiske Selskab, trykt i Breslau 1786, og nu oversat af det Tydske.

Kiøbenhavn 1787. Trykt paa Gyldendals Forlag, hos Johan Rudolph Thiele.

4, 171, [1] p.

[1] title; [2] blank; [i]-iv Forerindring, signed Oversættere; [3]-171 text; [172] Trykfeil

Translation of *Ueber den Charakter der Bauern und ihr Verhältniss gegen die Gutsherrn und gegen die Regierung, Drey Vorlesungen in der Schlesischen Oekonomischen Gesellschaft gehalten* (Breslau, 1786). The translator has not been identified.

The translator's "Forerindring" shows that behind the translation was the translator's desire to further the end of serfdom in Denmark. The final paragraph reads:

Det er vist nok, at naar enhver Jordegodseier i alle Dele vilde og kunde vise sig saaledes imod sine Bønder og Undergivne, som disse Forelæsninger indeholde og saa meget og med saa rigtige Grunde opmuntre til, saa maatte det allevegne, endogsaa ved Livegenskadet og andre haarde Rettigheders Udøvelse over Almuen, see godt ud, men da Philosophien ingensteds har viist saa almindelige Virkninger; da en saa almindelig Dyd og Klogskab ikke kan ventes af enhver, der hører til en vis Stand, og da ingen Love kan gives saa længe disse Rettigheder skal bestaae, hvorved sammes Misbrug kan ophæves, saa bliver det nok stedse unægteligt, hvilket Forfatteren ogsaa tilstaaer og giver tilkiende, at Almuens Sikkerhed er langt tryggere og fastere, naar ingen har saadan Magt, at bestemme deres Skiebne, og at de Stater maae være de lykkeligste, (ifald man ikke vil nægte, at de ere de lykkeligste Stater, som have de lykkeligste Indvaanere,) hvor disse Rettigheder alt ere ophævede, eller endnu kan ophæves, uden at gaae lovlige Eiendomme for nær og at kuldkaaste sammes sande Værd, og hvor hver Mand nyder Naturens første og almindeligste Rettigheder.

KBD (digital)

***

G-Da1787.2

Hennings, August, 1746-1826

Pragmatiske Bidrag til Kornpolitiets Historie. Af August Hennings, Kammerherre, Over-Commerce-Intendant, og Amtmand i Plöen. [epigraph: Men make the times.]

Kiøbenhavn, 1787. Tilkiøbs hos Johan Frederik Schultz, Kongelig Universitets Bogtrykker.

265, [4] p. ; π^2 A-R⁶

[i] title; [ii] untitled statement; [iii]-16 Inledning; [17]-265 text; [266-269] Indhold

The untitled statement of the author explains that this work was stimulated by another:

Endskiøndt Hr. Etatsraad Martfeldts Promemoria har givet Anledning til dette Skrivt, og det er udarbejdet, strax efter at samme var udkommet, har man dog troet, da det udgjør et Ganske for sig selv, endnu at kunne lægge det for Lyset, nægtet dets Udgivelse saaledes et heelt Aar er bleven udsat, hvilket har sin Grund i adskillige uafværgelige Hindringer, hvoriblandt den Bogtrykkers Død, som havde det under Pressen.

The German work is *Pragmatischer Beytrag zur Geschichte der Korn-Polizey* (Copenhagen, Leipzig, 1787), which was published as the "zweite Sammlung" of his *Kleine ökonomische und cameralistische Schriften*.

Hennings believed that it was important to make Enlightenment ideas accessible to the people at large by putting them in their language; see Joachim Hild, *August Hennings ein schleswig-holsteinischer Publizist um die Wende des 18. Jahrhunderts* (Erlangen, 1932), p. 117. It may be that he authored both the Danish and German texts.

Kress (MOMW)

***

[G-Da1792.1]

[Colbiørnsen, Christian]

Endeel Jydske Jorddrotters tillidsfulde Supplik til Prinds Carl af Hessen som blev overleveret den 18. Aug. 1790. Oversat af det Tydske.

Kiøbenhavn Trykt hos Paul Hermann Höecke. 1792.

32 p.

[1] title; [2] blank; [3-6] Forerindring; [7]-32 text, dated August 1790

The German original is *Betrachtungen, veranlaszet durch die von einigen Gutsbesitzern in Jütland an S. K. H. die Kronprinzen eingereichte Klagschrift* (Copenhagen, 1791). This is one of a number of translations on agricultural reform that were published at this period, with both the

German and the Danish brought out in Copenhagen. They represent efforts to reach all parts of the Danish population, not international cultural transfer. Hence the entry no. for this translation is in brackets, and this translation stands in for other similar works.

KBD (digital)

***

G-Da1795.1

Beckmann, Johann, 1739-1811

Indledning til Kundskaben om de fornemste udenlandske Vare

I

Indledning til Kundskaben om de fornemste udenlandske Vare af Johan Beckmann, Staad og Prof. ord. i de oekonomiske Videnskaber i Gottingen. Første Bind. Oversat af Andreas Svendsen.

Kjøbenhavn, 1795. Paa A. Goldins Forlag, trykt hos M. Geest.

[22], 540, 8 p .

[i] title; [ii] blank; [iii-xii] Fortale, dated at Göttingen, January 2, 1793, and signed J. B.; [xiii-xxii] Indhold [of part 1, up through p 131]; [1]-518 text; 519-540 Register; 1-8 Følgende Skrifter faaes for vedtegnede Priser hos Boghandler A. Goldin i Myntergaden No. 57. At foot of p 131 is an erratum.

II

Waremagazin eller Indledning til Kundskab om de fornemste Vare. Anset Bind.

Kjøbenhavn, 1797. Paa A. Goldins Forlag.

[4], 540, 6 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Fortale, signed Andreas Svendsen; [1]-130 text; [1-5] Følgende Skrifter faaes for vedtegnede Priser hos Boghandler A. Goldin i Myntergaden No. 57; [6] blank; [7-18] Indhold; [133]-264 text; [1-10] Indhold; 265-396 text; [1-8] Indhold; 397-516 text; 517-540 Register; [1]-6 catalog of books for sale: Hos Forlæggeren Boghandler A. Goldin i Myntergaden No. 57

Vol. 2 of the copy digitized by KBD consists of sheets that were issued as parts, with the text of each part being preceded by a table of contents. Vol. 1 of the copy digitized by KBD consists of the sheets of the parts, but without the table of contents of each part. Up through page 131 the first signature mark of each gathering is not identified as part 1, but thereafter each signature is

identified as being either of "2det Hefte," or "3de Hefte," or "4de Hefte." Only the "Indhold" of part 1 is present. Copies surely differ.

Svendsen's "Fortale" in vol. 2 makes clear that this was a subscription book. The catalog at the end of vol. 2 shows that initial publication was in parts: "1-8 Hefte. 795. 96." and was available on two kinds of paper: "Skrvp. 18. Mk. Trkp. 14. Mk."

Translation of *Vorbereitung zur Waarenkunde, oder Zur Kenntniss der vornehmsten ausländischen Waaren* (Göttingen), which began to be published in parts in 1793 and then appeared as separate volumes in 1795.

Translator: Svendsen, Andreas (1757-1802).

KBD (digital)

***

G-Da1795.2Per

Büsch, Johann Georg, 1728-1800

Om Zaanredam; og de Rige Hollanderes Veie til Penges Anvendelse (af Büsch's Bemærkninger over en Reise igennem Holland og England)

in *Archiv for Statistik* (1795): 53-59.

KBD (digital)

***

G-Da1795.3

Forstandens og Hiertets Dannelse nyttig og nødvendig endog for Kiøbmænd. En Oversættelse af *Journal für Fabrik etc.* Leipzig 1794.

Aalborg 1795.

36 p.

[1] title; [2] blank; [3]-36 text

This is a translation of "Etwas über Bildung des Geistes und Herzens in Rücksicht auf Kaufleute," *Journal für Fabrik, Manufaktur, Handlung und Mode* vol. 6 (June 1794): 408-429.

KBD (digital)

***

G-Da1795.4Per

Mader, Josef, Ritter von, 1754-1815

Hvad er Statistik? hvortil nytter denne Videnskab, hvilken er dens beste Læremaade? af Joseph Mader, Kaiserl. Kongwel. Lærer.

in

Archiv for Statistik, Politik og Huusholdnings Videnskaber, ed. by Friderik Thaarup, vol. 1 (1795-96): [1]-46.

A fn. on p. [1] identifies the source as Mader's *Ueber Begriff und Lehrart der Statistik* (Prag und Leipzig, 1793).

KBD (digital)

***

G-Da1795.5Per

Om Leipzigs Bogtrykkerie og Boghandel. (En forkortet Oversættelse af Journal für Fabrik, Manufact- u. Handl. 1793- Juli)

in

Archiv for Statistik (1795): [121]-134 and [409]-423. Immediately following the first part is "Noget om Kiøbenhavens Boktrykkerier," pp. 134-36.

KBD (digital)

***

G-Da1795.6

[Voght, Caspar Heinrich, Freiherr von] 1752-1839

Efterretning om Indretningerne i Hamborg til at forskaffe de Fattige Arbeide og Understøttelse siden Aaret 1788. Oversat. [quote identified as from St. Lambert. Saisons]

Kiøbenhavn, 1795. Trykt hos Niels Christensen.

68 p., fold. table

[1] title; [2] blank; [3]-68 text

Translator: Primon, Carl Friederich (1763-1812).

The English, *Account of the management of the poor in Hamburgh, since the year 1788*, was first published in Edinburgh with the date 1795; it also appeared with the imprint London, 1796.

A German translation was made in 1796, *Ueber Hamburgs Armenwesen aus dem Englischen*, (Braunschweig and Hamburg). The German translation was made by Johann Joachim

Eschenburg (1743-1820). The Danish is from the German, though somewhat truncated, notably by removal of references to England.

For another translation, see G-Da1798.3.

KBD (digital)

***

G-Da1798.1

Beckmann, Johann, 1739-1811

Anviisning til Technologie, eller til Kundskab om Haandværker, Fabriker og Manufakturere, fornemmelig dem, som staae i nærmest Forbindelse med Landhuusholdningen, Politie- og Cameralvidenskaben. Tilligemed Bidrag til Kunsthistorien, af Johann Beckmann, Hofraad og ørd. Prof. i Oekonomien i Göttingen. Oversat efter fierte forbedrede og forøgede Oplag.

Kiøbenhavn 1798. Trykt paa A. Goldins Forlag hos J. F. Morthorstes Enke.

16, 671 p.

[I] title; [II] blank; [III]-XIII Forfatterens Fortale til den første Udgave; [XIV] Oversætterens Fortale; [XV-XVI] Indhold; [1]-653 text; 654-671 Register

The “Oversætterens Fortale” expresses the difficulty of translating a technological work. The “Register” of this translation does differ greatly from that in Svendsen’s translation of Beckmann’s *Indledning til Kundskaben om de fornemste udenlandske Vare* (1795). The transcription of the translator’s preface reads:

Jeg indsaae forud, at det vilde blive et vanskeligt Arbeide at oversætte Professor Beckmanns Technologie. Uagtet den Hielp, man kan have af de udførlige Beskrivelser og Tegninger, der i Frankerige da Tydskland ere udgivne om enhver Kunst, og uagtet man dog vel altid kunde vente nogen Oplysning hos en Kunstner, Handværksmand &c. i enhvers Fag, frygtede jeg, at der vilde blive undgaaelige Mangler; men da dette vilde møde enhver, vovede jeg at begynde Arbeidet, og søge at udføre det saa godt som mueligt. Jeg erfarede siden ved mange Leiligheder, at mange simple Ting, endog indtil Redskabers Navne, ansees for Vigtigheder, eller Ting, hvorom man ikke maa spørge, og at Svarene enten bleve utilstrækkelige eller forvirrende. Jeg maatte derfor holde mig til Tingene, og bie med Kunstordene indtil jeg kunde være sikker, og disse skal alphabetisk blive leverede saasart de Mangler, jeg har i det, som jeg siden har samlet, ere udfyldte, hvorefter Bogen ikke kunde opholdes, og uden Nødvendighed skal dette ikke blive forhalet, men skee om mueligste korte Tid, naar Tingen selv tillader det. Jeg beder derfor, at ret og andet Ord, som jeg undertiden har bringt, ikke maa betragtes som et egenmægtigt Kunstord eller en Ligegyldighed med Sproget, men som Nødhielp for at spare Rummet. Registeret viser derfor til Indhold af Materier

og ikke til Kunstord, da jeg skal levere et andet. Kyndige ville tilgive, at Oversættelse at slige Værker ikke kan være feilfrie.

This is a translation of *Anleitung zur Technologie oder zur Kenntniß der Handwerke, Fabriken und Manufacturen, vornehmlich derer die mit der Landwirthschaft, Polizey und Cameralwissenschaft in nächster Verbindung stehn. Nebst Beyträgen zur Kunstgeschichte ... Vierte, verbesserte und vermehrte Ausgabe* (Göttingen, 1796). The translation omits the “Nachricht von der vierten Ausgabe.” It also omits from the bibliography that is part of the “Einleitung” those titles listed in the German as “Hulfswissenschaften” and “Periodische Schriften.” Whether there are other changes has not been determined.

Translator: Svendsen, Andreas (1757-1802).

KBD (digital)

***

G-Da1798.2

Gerhardt, Marcus Rudolf Balthasar 1735-1805

Almindelig Contorist, eller den nyeste og for nærværende Tid brugelige Mynt-, Maal- og Vægtforfatning i alle Lande og Handelsstæder ... Udarbejdet efter de nyeste og tilforladeligste Efterretninger af M. R. B. Gerhardt, Kongel. Preußisk Hoved-Banco-Bogholder. Oversat af Tydsk.

Kiøbenhavn, 1798 – [1799.] Trykt paa A. Goldins Forlag hos Sebastian Popp.

4v.

I:1 (1798): ... I Bind. 1 Deel, indeholdende Efterretning om Mynt, Maal- og Vægt-Forfatningen, Vexelmaaderne, Uso, Respectdagene, de offentlige Banquier. Messerne og andre Handelen vedkommende i Europa ...

[4]. xviii, 324 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Indhold; [I]-XVII Fortale, signed Forfatteren, followed by additional remarks, signed Oversætteren; [1]-324 text

I:2 (1798): ... I Bind. 2 Deel, indeholdende Efterretning om om Mynt, Maal- og Vægt-Forfatningen, Vexelmaaderne, Uso, Respectdagene, de offentlige Banquier. Messerne og andre Handelen vedkommende i Europa ...

[4], 315 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Indhold; [1]-315 text

II:1 (1799): ... 2 Bind. 1 Deel, indeholdende Efterretning om om Mynt, Maal- og Vægtforfatningen, tilligemed andre ved Handelen forekommende Ting i de Lande og Handelsstæder, som ligge uden for Europa ...

xiv, 184 p.

[i] title; [ii] blank; [iii]-xiv Fortale, signed Forfatteren, followed by a statement on bottom half of the page signed Oversætteren; [1]-184 text

II: 2 (1799): ... 2 Bind. 2 Deel, indeholdende fuldstændige Sammenligningstabeller over Mynt, Maal, og Vægt i og uden for Europa ...

[2], 245 p.

[i] title; [ii] blank; [1]-245 text

The basis of the original was *Handbuch der deutschen Münz-, Maß- und Gewichtskunde für Kaufleute und andere ...* (Berlin, 1788), to which additions were made from numerous works.

KBD (digital)

***

G-Da1798.3

Voght, Kaspar Heinrich, Freiherr von, 1752-1839

Etats-Raad Voght over Hamborgs Fattigvæsen. Oversat af det Tydske. Med nogle Anmærkninger over Fattigvæsenet i Almindelighed af Johannes Bøye.

Kjøbenhavn, 1798. Trykt paa A. Goldins Forlag, hos Sebastian Popp.

84 p.

[1] title; [2] blank; [3]-6 Til Hr. Etatsraad Voght i Hamborg, dated Brunswig, 13 June 1796, and signed by Eschenburg; [7]-58 text; [59] half-title: Anmærkninger over Fattigvæsenet, af Johannes Bøye; [60] blank; [61]-84 text of Bøye

Translator: Bøye, Johannes, 1756-1830. The institution is Hamburgische Gesellschaft zur Beförderung der Künste und nützliche Gewerbe.

Erslew states that this appeared in Thaarup's *Archiv for Statistik, Politik &c.* 21de Hefte) and was offprinted in Kbh., 1799. That year has not been seen.

Translator: Bøye, Johannes (1756-1830).

For an earlier Danish translation, see G-Da1795.4.

KBD (digital)

***

G-Da1799.1

Fabricius, Johann Christian, 1745-1808

Begyndelsesgrundene i de oekonomiske Videnskaber, af Joh. Christ. Fabricius, vissentlig Lærer i Oekonomien ved Universitetet i Kiel. oversat af det Tydske

Kjøbenhavn, 1799. Paa Boghandler J. M. Stadthagens Forlag. Trykt hos P. H. Höcrke

[2], 432 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Indhold; [3-6] Fortale, dated at Kiel, 6 December 1783; [7]- 10 Indledning; 11-432 text

Translation of *Der Öconomie öffentlichen lehrers Anfangsgründe der öconomischen Wissenschaften zum Gebrauch academischer Vorlesungen*, of which the second edition was published in Copenhagen in 1783.

Translator: Alstrup, Andreas Christian (1763-1821). Erslew states that Alstrup translated from Dutch, English, French, German, Portuguese, and Spanish.

KBD (digital)

***

[G-Da1799.2]

Villaume, Peter, 1746-1806

Priis-Afhandling over Opgaven: Hvorledes bør et theoretisk og praktisk Institut for unge Haandværker i Kiøbenhavn vaere indrettet for at det med mindst Bekostning kan stifte den meest mulige nytte? Ved Villaume paa Brahetrolleborg i Fyhn oversat ved J. C. Westen. [Der Menschenfreund, wenns ihm mißlingt, | bringt die Sache der Menschheit zuruck.]

Kiøbenhavn, 1799. Paa Universitetsboghandler Fr. Brummers Forlag. Trykt hos N. Christensen.

[4], 46 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] dedication, signed Oversætteren; [v]-viii Forerindring, dated at Copenhagen, September 26, 1799, and signed Oversætteren; [9]-46 text

The "Forerindring" recounts the early history of Selskabet til unge Handværkeres Dannelse.

Translation of *Wie ist ein theoretisches und praktisches Institut für Handwerker in Kopenhagen einzurichten, daß solches mit den wenigsten Kosten doch so viel als möglich nütze? : Eine von der Gesellschaft zur Bildung junger Handwerker in Kopenhagen gekrönte Preisschrift* (Copenhagen, 1800)

Translator: Christopher, Johan (1770-1841). Erslew reports that the translation was made from the manuscript. A review of the German edition, reprinted from *Erlanger litterarische Zeitung*, September 1801, is in *Kjøbenhavnske lærde Efterretninger*, no. 50 (1801): 796-797.

The entry number is in brackets, as a sign that this does not represent transfer from one culture to another.

KBD (digital)

***

G-Da1802.1

Thaer, Albrecht Daniel, 1752-1828

Anvisning for Godseiere og andre Landmænd til en Staldforing med Frugtvexel, uden at forandre Inddelingen i elleve Kobbler, efter det engelske Frugtvexelssystem, af Hr. Livlæge lütken i *Annalen der niedersächsischen Landwirthschaft*, 2ter Jahrg. 2tes Stuck, som et Sidestukke til Hr. Nyeholms Oplats i nord. Lov. og Loh. Mags. om hans Bedrivt paa Løhtvedgaard i Fyen, tilligemed en Beskrivelse over den cookiske Dibbelplov, og Tanker om Sommerstaldforingens Nødvendighed i Danmark, med Hensyn til Industrien, ved K. v. Haven, Translator.

Kjøbenhavn, 1802. Trykt hos J. Breinholm paa H. Goldins Forlag i Pilestræde No. 92.

[4], 66, [1] p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Forerindring, signed: Udgiv; [1]-34 translation of the Thaer treatise; 34-66 added editorial text; [67] Udeladelser og Rettelser. A four-page catalog of the bookseller Hartvig Goldin is inserted at end.

This is a translation of “Ueber eine ellschlägige Stallfütterungswirtschaft, mit dem englischen Fruchtwechselsystem verbunden; von A. Thaer,” in *Annalen der niedersächsischen Landwirthschaft*, zweiter Jahrgang, zweites Stück, pp. 398-424

Translator: Haven, Carl (or Karl) von (1756-1834), a clergyman,

KBD (digital)

***

G-Da1804.1

Thaer, Albrecht Daniel, 1752-1828

Indledning til Kundskab om det engelske Jordbrug og det nyere praktiske og theoretiske Fremskridt, for tænkende Landmænd og Cameralister. Af Albrecht Thaer, Doctor i Lægevidenskaben og Churfyrstelig Livlæge hos Hr. Maj. Kongeu[sic] af Storbrittanien. Noget forkortet oversat efter det andet forbedrede Oplag af D. Didrichsen.

Kiøbenhavn, 1804. Trykt paa Fr. Brummers Forlag, hos Sebastian Popp.

[8], 568 p. ; 19 cm.

[i] title; [ii] blank; [iii-vi] Forerindring [a detailed account of what was translated from the original]; [vii-viii] Indhold; [1]-568 text; [569-572] Fortegnelse over Forlags-Skrifter hos Friderich Brummer ... ; [573-576] Forklaring over Benævnelsen af engelske Penge, samt Maal og Vægt, for saavidt samme i denne Bog omtales

Partial translation of *Einleitung zur Kenntniß der englischen Landwirthschaft und ihrer neueren practischen und theoretischen Fortschritte in Rücksicht auf Vervollkommnung deutscher Landwirthschaft*, presumably of the second edition (Grätz, 1802).

Translator: Didrichsen, Didrich (1752-1832).

Kress (MOMW)

***

[G-Da1807.1]

Essen, Karl von

Mærkværdige Jordbrug i Danmark og Tydskland. 1ste Stykke. Udgiven af v. Essen, og oversat efter manuscript af C. Dalgas.

Odense 1807. Trykt og forlagt af S. Hempel, Ejer af Fyens Stifts Adressecontoir og Bogtrykkerie.

viii, [2], 189 p., [5] folded leaves of plates ; π^4 [A]⁸ B-M⁸ (-M8, inserted after π^4) ; 18 cm.

[i] title; [ii] blank; [iii] dedication, signed Forfatteren; [iv] blank; [v]- viii Til Læseren; [ix-x] Indhold af mærkværdige Jordbrug 1ste Stykke; [1]-189 text

This work was also published in German as *Beschreibung der mit Brachfruchtbau und Stallfütterung verbundenen Wechselwirthschaft des Herrn von Juel auf der Insel Thorend und der Zweyfelderwirthschaft auf Dreyöe. Mit einem Kupfer und Tabellen* (Rostock, 1807).

Translator: Dalgas, Carl Friedrich Isak (1787-1870).

The entry number is in brackets, as a sign that this does not represent transfer from one culture to another.

KBD (digital) Kress

***

G-Da1807.2

Ihring, Friedrich Heinrich Wilhelm

Den praktiske Kjøbmand eller Anviisning til de samtlige Handels-Videnskaber, fortrinligviis til det dobbelte italienske Bogholderie til Brev- og Vexel-Forretninger o.s.v. Tilligemed Bemærkninger over den bedste Maade at føre sin Correspondence med Klogskab og Forsigtighed, og paa den fordeelagtigste Maade at forskrive og afsætte Vare, og overhovedet give sine Speulationer en hensigtsmæssig Retning. Ved Friedrich Heinrich Wilhelm Ihring, Kjøbmand. Oversat og indrettet for den danske Handel efter de nuværende Tider af C. Hansen, Kjøbmand.

Kjøbenhavn, 1807. Udgivet paa Oversætterens Forlag. Trykt hos Zacharias Breum

[i] title; [ii] blank; [iii] added title page: Anviisning til den fordeelagtigste Indretning og Bestyrelse af Kjøbmandens forskjellige Handelsforretninger. Ved Friedrich Heinrich Wilhelm Ihring, Kjøbmand. Oversat og indrettet for den danske Handel efter de nuværende Tider af C. Hansen, Kjøbmand. Kjøbenhavn, 1807. Udgivet paa Oversætterens Forlag. Trykt hos Zacharias Breum.; [iv] blank; [v-xii] Fortale, signed: Forfatteren; [III]-VIII Oversætterens Fortale, dated at Copenhagen, January 1807, and signed: C. Hansen; [1]-26 Indledning; [27]-106 Praktiske Handels-Forretninger. Following are various sections, some paged and some with numbered leaves: Brev-Bog (26 p.); Memiorialen, hvorudi enhver Forretnings første Annotering, for saavidt samme ikke angaaer nogen Indtægt eller Udgivt af rede Penge, indføres, under Benævnelse af enhver rigtig Debitor og Creditor (22 p); Kasse-Bogen (10 leaves); Journalen (20 p.); Hoved-Bogen (partially paged, and partialy foliated); Balance-Bogen (1 leaf); Kalkulations-Bogen (8 p.); Vare-Oplags-Bogen (1 leaf); Faktura-Bog (8 p.); Handels-Omkostnings-Bog ([2] p.)

Translation of *Der praktische Kaufmann*, probably of the second edition, Halle, 1801. It also has two title pages.

Translator: Hansen, Chr. The translator has not been further identified, but the imprint shows he was a merchant.

KBD has another copy with a dedication to Heinrich Ernst, greve Schimmelmann (1747-1831).

KBD (digital)

***

G-Da1812.1

Schwerz, Johann Nepomuk Hubert von, 1759-1844

Veiledning til Kundskab om Landbruget i Belgien eller de forrige Østerrigske Nederlande. Af J. N. Schwerz. Første Bind. Under Opsyn af Oberst A. v. Falkenskjold oversat ved Jo. Werfel.

Kjøbenhavn, 1812. Forlagt af Oversætteren og trykt hos C. Græbe.

[4], XIV, i.e., 12, 353 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-vi] Fortale, signed Werfel & dated Hirschholm, January 8, 1812; [I]-XIV[pp. IV-V omitted in pagination] Indhold; [1]-353 text

Translation of *Anleitung zur Kenntniß der Belgischen Landwirthschaft* (1807). Erslew III, 500, records only vol. 1. The "Fortale" makes clear that Falkenskjold financed production of this volume. It states that he set a low price for it, without concern as to whether the expense was recouped by subscriptions. The planned second volume, which was to be available at a higher price, was never published.

Translator: Werfel, Johan (1764-1831.).

Collaborator: Falkenskjold, Arnoldus (1743-1843).

KBD (digital)

***

G-Da1813.1

Coeverden, Anton Joseph van, b. 1780

Begrebet om Penge, Vahrers Natur, Sølv og Guldpenges Natur, Begrebet af Statspapiirpenge og deres Natur. Skrevet af A. van Coeverden i Aaret 1805. Oversat af Friderich Winkel-Horn, Hof- og Stadsrets- Assessor og Birkeskriver.

Kjøbenhavn, 1813. Trykt hos P D. Kiøpping.

59 p.

[i] title; [ii] blank; 1b-4b Indledning [of the author]; [3-4] untitled preface, "skrevet i Khavn i Juni 1812," signed Oversætteren; [5]-59 text; [60] Rettelser

A greatly truncated translation of *Versuch einer Entwicklung der nachtheiligen Folgen einer gar zu großen Masse Staatspapiergeldes für einen Staat. Von A. van Coeverden* (Göttingen, Bei Heinrich Dieterich, 1805). In the "Inledning" Winkel-Horn has added numerous notes identified as by the translator.

Translator: Winkel-Horn, Friderich (1756-1837).

Note that the German title page of 1805 spells the author's name as "Coeverden," whereas the 1813 Danish edition spells with a "w". Coeverden appears in the WBIS "Deutsches Biographisches Archiv," where his full name is given as Anton Johann Nepomuck Joseph van Coeverden. The fullest biographical sketch in WBIS is reproduced from Friedrich Rassmann, *Münsterländisches Schriftsteller-Lexicon. 2. Nachtrag* (1818).

KBD (digital)

***

G-Da1813.2

Schmalz, Theodor, 1760-1831

Geheime-Justitsraad Theodor Schmalz om Stats-Finanser, om Merkantil-Industrie- og Oeconomie-Systemerne samt om Arthur Young og Adam Smith mod Physiokratien. Tilligemed en Fortale af Oversætteren Friderich Winkel-Horn Hof- og Stadrets-Assessor og Virkeskriver. [quote from *Dansk Museum*, April 1782, in praise of Physiocracy]

Kiøbenhavn 1813. Trykt hos P. D. Kiøpping.

viii, 75 p. ; 16 cm.

[i] title; [ii] Latin quotation from Bacon's *Novum Organon*; [iii] dedication to Johan Henrich Meyer, signed Friderich Winkel-Horn; [iv] blank; [I]-VIII untitled preface signed Oversætteren and dated at Copenhagen, December 15, 1813; [1]-75 text; at foot of 75 a statement signed Oversætteren

Pp. [1]-41 are a translation from *Handbuch der Staatswirthschaft* (1808) of "Von den Mitteln oder dem Vermögen des Staats," "Vom Merkantil-System," "Vom Industrie-System," and "Vom Oeconomie-System." Those are pp. 214-248 of the German and constitute parts 1-3 of chapter 3 of "Zweiter Theil: Angewandtes Naturrecht. A. Staatsrecht. Erstes Buch. Vom Begriffe des Staats."

Pp. 41-75 are "Arthur Young og Adam Smith mod Physiokratien." This is a translation of "Arthur Young und Adam Smith gegen die Physiokratie," in Schmalz's *Kleine Schriften über Recht und Staat*, pt. 1 (Halle, 1805), [225]-262.

The section designated 1), on Arthur Young, draws on and quotes extensively from the translation of Arthur Young's *Political Arithmetic* (Königsburg, 1777). Insofar as this is a translation, it is a translation from a translation. The initial pages first take of pp. 213-240 of the German translation, on Quesnay. Then, four sections follow, with these headings: "I. Quesnay siger: Industriearbeider forøge ikke Nationalrigdommen, pp. 54-57"; "II. Quesnay siger: Menneskene formeere sig efter Maalestokken af de liggende Grundes Indkomster," pp. 57-58; "III. Industrie-Arbeide, hvormed Menneskene beskæftige sig til Skade for Landbundens Cultur, skader Befolkningen og standser National-Rigdommens Tilvext," pp. 58-61; "IV. Een Nation, der har liden udenrigs Handel med indenlandske Levnetsmidler, og er nødt til at bestaae af en Handel med Industrie-Produkter, er i en usikker og ubestandig Tilstand," pp. 61-66.

Section 2) on Adam Smith, pp. 66-75, lays out "5 berømte Grunde imod Physiokratien."

Translator: Friderich Winkel-Horn (1756-1837). There are many added notes of the translator.

Winkeln-Horn, p. v, asserts a desire to be true to the author: "I Oversættelsen har jeg søgt at tegne Forfatteren saa lignende, som jeg formaaede det. -- En Copie bliver aldrig en Original, hvormeget man end prikker og pensler derpaa, stundom fortæbes Karaktertrækkene endog derved." Only in places did he live up to that goal. The translations considerably rework the originals.

KBD (digital) Hathi (Minnesota)

***

G-Da1815.1Per

Thaer, Albrecht Daniel, 1752-1828

Excerpter af: *Geschichte meiner Wirthschaft zu Möglin* v. Alb. Thaer. Berlin 1815. 8. Udgiveren.

in

Nye oeconomiske Annaler. 2 (1815):179-223.

This is a significantly truncated and free translation of portions of Thaer's *Geschichte meiner Wirthschaft zu Möglin* (Berlin, 1815). The initial pages consist of summaries of identified portions, but portions of the entire book are translated.

The editor of the periodical and of this piece was Christian Olufsen (1763-1827). The periodical was "udgivne paa det Classenske Fideicommisses Bekostning." Some sources give Olufsen's date of birth as 1763.

***

G-Da1816.1

Thaer, Albrecht Daniel, 1752-1828

Grundsætninger for Landoeconomien

4v. ; 25 cm.

I

Albrecht Thaers Grundsætninger for Landoeconomien. Oversatte af Joh. Chr. Drewsen. Første Deel.

Kjøbenhavn. Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz, Kongelig og Universitets-Bogtrykker. 1816.

xvi, 351 p. ; a-c⁴ d¹ A-2X⁴ ; 3 tables (fold.)

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] dedication: Vort Landhuusholdnings-Selskabs h ederv erdige Pr esident, Hr. Etatsraad Jonas Collin, Deputeret for Finantserne og Ridder af Dannebrogen; [v]-xi Overs etterens Fortale; xii-xvi Forfatterens Fortale; xvii-xxvi Indhold af f erste bind; 1-351 text. Fold. tables are inserted after pp. 174, 180, 184, 190, and 258.

II

Albrecht Thaers Grunds etninger for Landoeconomien. Oversatte af Joh. Chr. Drewsen. Anden Deel.

Ki benhavn. Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz, Kongelig og Universitets-Bogtrykker. 1816.

xii, 265, [1] p. ; $a^4 b^2 A-2K^4 2L^1$; 6 tables (fold.)

[i] title; [ii] blank; [iii]-xii Indhold af andet Bind; [1]-265 text; [266] Trykfeil i f erste Deel

III

Albrecht Thaers Grunds etninger for Landoeconomien. Oversatte af Joh. Chr. Drewsen. Tredie Deel. Med 13 Steentryk.

Ki benhavn. Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz, Kongelig og Universitets-Bogtrykker. 1817.

[4], 259 p. ; $a^4 b^2 A-2I^4 2K^2$; plates (part. fold.)

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Til L eserne, signed Overs etteren; v-xii Indhold; [1]-259 text. 13 plates (part. fold.) numbered 1-11, 13-14 inserted after p. 259 (The error in numbering was taken over from the original.)

The “Til L eserne” is mainly about the problems of translating certain words,.

IV

Albrecht Thaers Grunds etninger for Landoeconomien. Oversatte af Joh. Chr. Drewsen. Fierde Deel.

Ki benhavn. Trykt i det Schultziske Officin. 1819.

xxii, 418, [1] p. ; $a-b^4 c^2 d^1 A-3F^4 3G2$

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Til Læserne, signed by the translator & dated December 23, 1818; v-xxii Indhold; [1]-418 text; [419] Trykfeil

Translation by Johann Christian Drewson (1777-1851), of *Grundsätze der rationellen Landwirthschaft* (1809-1812). Much of the “Oversætterens Fortale” of vol. 1 is about issues with respect to translating agricultural terms. On pp. x-xi he writes that the only omission has been of some tables. The translator also states why he is not adding a commentary.

Nogle have spurgt mig, om jeg ikke troede at burde udelade saadanne Paragrapher, der egentlig aldeles ikke passede til vore Forhold? Andre, om jeg ikke vilde tilføie Anmærkninger til dette Værk?

De Første svarer jeg, at jeg, med Undtagelse af de Arbeidstabeller, der findes i første Tome af Originalen, og en Tabel Side 53, som nok fordrer Kiendskab til et Skrivt, jeg ikke har kundet forskaffe mig, aldeles intet har udeladt. ...

De Sidste svarer jeg, at dersom jeg end havde trøstet mig til at commentere dette Skrivt, vilde jeg dog foretrække at levere mine Bemærkninger at andet Sted, end i Værket selv. Korte Anmærkninger gavne intet, lange forstyrre undertiden Læsningen. Overalt var det Thaers Meninger og ikke mine, som her skulde meddeles.

The final paragraph of the translator’s preface to vol. 1 shows that this is a subscription book and that lists of subscribers are expected to be published in subsequent volumes. No lists are in the copy that has been seen or in the copy in the Royal Library. Tat paragraph reads:

Anden Deel agter jeg at pryde med de Mænds Navne, der ved at tegne sig for dette Verk have givet mig Mod til at forsætte det begynnede Arbeide, og Haab om, ikke derved at lide et alt for stort Tab. Da jeg har besluttet at lade Subscriptionen staae anden indtil den anden Deel er udkommen, skal den tredie indeholde Navnene paa dem, der i Fremtiden maatte behage at tegne sig.

Kress (MOMW)

***

G-Da1817.1

Schmalz, Theodor, 1760-1831

Haandbog i Statsoekonomien, af Theodor Schmalz, Kongelig Preusisk Geheime-Justitsraad.

Oversat ved C. N. Fausbül, Sognepræst for Houe Menighed, og Carl Adolph Dahl, Sognepræst for Fialtring og Trans Menigheder.

Kjøbenhavn 1817. Trykt hos C. A. H. Møller, Hof- og Universitetsbogtrykker.

8, [2], 350 p. ; 20 cm.

[1] title; [2] blank; [3]-4 Forfatterens Fortale, dated at Berlin, April 24, 1808; [5]-8 Forerindring til den danske Læser, signed: Udgiverne; [9-10] Indholds-Fortegnelse; [1]-350 text

This is a straight translation of *Handbuch der Staatswirthschaft* (Berlin, 1808), without added notes. The “Forerindring til den danske Læser” makes clear that this translation was paid for, apparently by the publisher, and that it was begun by C. N. Fausbül. Then, when he was called to a church position, the translation was continued by Carl Adolph Dahl. Work was begun on the translation before Christian Olufsen’s *Grundtræk af den practiske Statsoeconomie* (1815) was published and that Olufsen’s work renders this translation less necessary.

Translators: Fausbüll, Christian Nissen (1779-1840).
Dahl, Carl Adolph (1774-1828).

KBD (digital)

***

G-Da1820.1

Büsch, Johann Georg, 1728-1800

Büsch's practiske Brevbog for Kjøbmænd. Paa Dansk udgivet af Carl Gottl. Reisler

Kjøbenhavn, 1820. Trykt paa Udgiverens Forlag hos Hartv. Frid. Popp.

viii, 518, [1] p.

[i] title; [ii] blank; [iii]-iv Forerindring, signed Carl Gottlob Reisler, & dated August 8, 1820; [v]-viii Indhold; [1]-4 Fortale til 6te Oplag, signed Ludolf Herman Tobiesen, Doctor i Philosophien & dated at Altona, June 17, 1815; 5-8 Fortale til andet, tredie og fjerder Oplag, signed Udgiveren; 9-22 Fortale til 1ste Oplag; 23-24 Almindelig Forerindring af den i Hamborg afdøde Kjøbmand Sieveking, angaaende Handelscorrespondentens Lettelse og Forkortelse; 25-452 text; [453]-518 Lidet men fuldstændigt terminologisk Handelsordbog; [519] Rettelser og Trykfeil

The “Forerindring” indicates that this is a subscription book. “Hr. Adjunct Spengler” who is mentioned as being involved in the translation has not been identified.

... Allerede ofte er jeg af mine Venner og nogle Grosserere bleven opmuntret til, at udgive en Oversættelse af ovennævnte Bog, men ligesaa ofte bleven forhindret i dette Forsæt; og da jeg endelig havde ladet en Subscriptionsplan udgaae, troede jeg at paaskynde Oversættelsen (for ikke at komme i Collision) derved, at jeg overdrog Hr. Adjunct Spengler den. Ved nøjere at gennemsee Bogen, har jeg i dens første Halvdeel hist og her lagt Mærke til nogle Skriv- og Trykfeil, hvilke jeg sagtens hellere ønskede borte, og derfor beder Læseren, efter den hosføjede Trykfeilsliste at berigtige.

Angaaende Fortalerne til Bogens forskjellige Oplag, maa jeg anmærke, at de ikke ere udeladte af Oversættelsen, fordi de, efter mit Tykke indeholde noget Lærerigt og Underholdende.

Iøvrigt veed jeg intet at tilføje, uden Ønsket at man vil optage denne Bog med Skaansomhed.

Translator: Reisler, Carl Gottlob (1743-1821).
Spengler

KBD (digital)

***

G-Da1820.2

Spence, William, 1783-1860

Beviis, at National-Rigdom og National-Velstand ikke maa udledes af udvortes men indvortes Kilder; eller: Britanien uafhængig af Handelen; ved William Spence F. L. S.

Kiøbenhavn. Forlagt af Universitets-Boghandler Brummer. Trykt hos H. F. Popp. 1820.

176 p.

[1] title; [2] blank; [3-5] dedication, signed Oversætteren, Friedrich von Warnstedt;] 6] blank; [7]-12 Forerindring; [13]-176 text

This translation was made from the German translation of *Britain independent of commerce, or Proofs deduced from an investigation into the true causes of the Wealth of Nations; that our riches, prosperity and power are derived from sources inherent in our selves, and would not be affected even though our commerce were annihilated*. The German, *Britannien unabhängig vom Handel, oder Beweis daß National-Reichthum und National-Wohlstand nicht aus äußern, sondern innern Quellen abgeleitet werden müssen* (Berlin, 1809) is of the fifth English edition, 1808.

The Danish title itself suggests it is from the German translation. Further confirmation is that the Danish follows the German in referring in the first sentence to “Vor Arvefiende,” whereas the English names Napoleon. The sole footnote not by the author, on p. 70, is conclusive. It is identified as by “Prof. Wolf.” That same footnote is the only one in the German, p. 178, that is identified as being by the translator. The German title page identifies the translator as “Weltwiesheit Doktor und Professor am Joachimsthalschen Gymnasium.”

In the "Forerindring," p. 8, the translator states that he has published extracts in 1818 in *Økonomiske Correspondent*, and on p. 11, the translator states that he has published translations from Schmalz's “Fremstilling af de tre forskjellige Statsøkonomiske [!] Systemer” in *Økonomiske Correspondent* in 1819. No copy of this periodical has been seen.

Translator: Warnstedt, Friedrich Emil Georg (1785-1836).
Schmalz, Theodor (1760-1831).

KBD (digital)

***

G-Da1822.1
Om Stats-Bankerot

in

Lange, J.C., *Læsning for blandede Kredse; original, halvoriginal, og oversat* (Kjøbenhavn, 1822. Trykt hos Thorstein E. Rangel), pp. 73-78. This was subsequently brought out in 1824 in a collected volume; see F-Da1822.1.

In the table of contents this is identified as “Om Statsbanquerot; efter det Tydske, af F. W. med Tillæg af Udg.”

Translator: Lange, Johannes Christian (1785-1850).

KBD (digital)

***

G-Da1823.1
De lave Kornpriser som Aarsag til den almindelige Standsning i Handel og Vandel, oversat af det Tydske af Frederik Hoppe, Kammerherre og Hofjægermester. Med Indledning og Anmærkninger af J. F. W. Schlegel, Conferentsraad, Dr. og Prof. i Lovkyndigheden, Ridder af Dannebrogen.

Kjøbenhavn, 1823. Trykt paa den Wahlske Boghandlings Forlag, hos Boas Brunnich, Hofbogtrykker.

[iv], XX, 72 p.

[i] title; [ii] blank; [iii] dedication, unsigned; [iv] blank; [I]-XX untitled introduction, signed Schlegel; [1]-27 text; 28-72 Anmærkninger til forestaaende Afhandling

Schlegel's introductory essay begins by thanking Hoppe for the translation, thus suggesting the translation was made at Schlegel's request: “Jag har læst nærværende Skrift med særdeles Interesse, og anseer det derfor for et fortjenstligt Foretagende, at Hr. Kammerherre og Hofjægermester von Hoppe, har søgt at gjøre det bekjendt for det danske Publicum ved en troe Oversættelse.”

The original has not been identified.

Editor: Schlegel, Johan Friderich Wilhelm (1765-1836).
Translator: Hoppe, Frederik (1770-1837).

KBD (digital)

***

G-Da1824.1

Jung-Stilling, Johann Heinrich, 1740-1817

Dr. Joh. Heinr. Jung's theoretiske og practiske Handels-System til Brug ved Underviisning i Handelsvidenskabens samtlige Dele, samt for alle Klasser af Kjøbmæn. Oversat, omarbejdet, forsynet med Anmærkninger og udgivet ved H. F. Helleesen.

Kjöbenhavn. 1824.

x, 410 p. ; $\pi^2 \pi^4 1-25^8 26^6$; 22 cm.

[I] half-title; [II] blank; [i] title; [ii] printer's imprint: Trykt hos H. F. Popp, Østergade No. 72; [iii]-x Forerindring, dated at Copenhagen, September 1, 1824, and signed: Udgiveren; [xi] sectional title: Theoretisk og practisk Handels-System; [xii]-blank; [1]-13 Indledning; 14-386 text; [387]-408 Indholdsfortegnelse; 409-410 Bemærkede Urigtigheder og Udeladelser; [411-412] blank

A reworked translation of *Gemeinnütziges Lehrbuch der Handlungswissenschaft* (Leipzig, 1785), with deletions and additions.

Translator: Helleesen, Hans Frederik (d. 1849). He was also the publisher.

KBD (digital) Kress

***

G-Da1834.1

Murhard, Karl, 1781-1863

Handelens Theorie og Politik . . .

2v. ; 21 cm.

I

Handelens Theorie og Politik, en Haandbog for Statskyndige og Forretningsmænd af Dr. Karl Murhard. Oversat og med Anmærkninger forøget af M. L. Nathanson Grosserer. Første Deel. Handelens Theorie. Trykt hos Fabritius de Tengnagel.

Kjöbenhavn. Hos Universitets-Boghandler C. A. Reizel. 1834.

Note: The printer's imprint is set at bottom of the title page in very small typ, to the right, with a rule just above.

viii, 314 p. ; π^4 [1]⁸ 2-19⁸ 20⁵ (204 +1)

[i] title4; [ii] blank; [iii]-viii Fortale, signed Karl Murhard and dated at Kassel, April 1, 1831, with a statement signed M. L. Nathanson immediately below; [ix]-xii Indhold; [1] half-title; [2] blank; [3] Inledning; [4]-314 text

II

Handelens Theorie og Politik, en Haandbog for Statskyndige og Forretningsmænd af Dr. Karl Murhard. Oversat og med Anmærkninger forøget af M. L. Nathanson Grosserer. Andet Deel. Handelens Politik. Trykt hos Fabritius de Tengnagel.

Kjöbenhavn. Hos Universitets-Boghandler C. A. Reizel. 1835

viii, 368 p. ; π^4 , [1]⁸ 2-23⁸

[i] title; [ii] blank; [iii]-viii Indhold; [1] half-title; [2] blank; [3] Inledning; [4]-368 text; 368 in middle is a statement signed N.

Translation of *Theorie und Politik des Handels* (Göttingen, 1831). The translator has added a few notes signed N. to both volumes, but in vol. 2 are five sections, identified in bold in the table of contents as "Oversættersens Anmærkning." All but one are fewer than 10 pages, but that one goes from p. 311 to 352. The final remark, pp. 365-368, has the title "Slutnings-Anmærkning." Its final portion is about translating, and the translator notes he has here and there deviated from the original and that he has completely omitted pages about poverty. The Danish reads:

Med Hensyn til Oversættelsen og den Afvigelse fra Originalen, jeg nu og da hat tilladt mig, maa jeg henholde mig til Fortalen til 1ste Deel af dette Skrift, og her kun tilføie, at jeg aldeles har udeladt Alt hvad Forfatteren S. 438-458 har anført, angaaende Fattigforsørgelsen.

In the above Nathanson refers the reader back to his prefatory comment in vol. 1. It reads, p. viii:

Vort Fædreland trænger visseligen ogsaa til de af Forfatteren omtale Lærebøger, især i Handelsvidenskaben, som er aldeles forsømt hos os. Jeg har derfor troet det gavnligt, at omplante nærværende Haandbog paa dansk Grund. Hist og her har tilladt mig at afvige fra Originalen, dog uden at forandre noget væsentligt i Forfatterens Mening. Ligeledes har jeg paa flere Steder belyst Forfatterens Sætninger ved Exempler af vort eget Fædreland, og endeligen har jeg til den syvende og ottende Afdeling føiet særskilte Anmærkninger.

Værkers anden, og i flere Henseender vigtigste Deel: "Handelens Politik,"
haaber jeg at saae færdig om 3 til 4 Maaneder.

Reviewed in *Maanedsskrift for Litteratur*, vol. 19 (1838).

Translator: Nathanson, Mendel Levin (1780-1868).

Kress

***

G-Da1839.1

[Tellkampf, Johann Ludwig] 1808-1876

Det engelsk-amerikanske Bankvæsen betragtet i den kommercielle, politiske, statsoeconomiske og moralske Betydning. Oversat fra "Deutsche Vierteljahrschrift" 4de Hefte 1838. {quote from Byron]

Kjøbenhavn 1839. Trykt, paa Universitetsboghandler C. A. Reitzels Forlag, hos Bianco Kuno.

[4], 72 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Fortale, signed Oversætteren & dated September 1839; [1]-72 text

Translation of "Das englisch-amerikanische Bankwesen in seinen commerziellen, politischen, staatswirthschaftlichen, und moralischen-Beziehungen," in *Deutsche Vierteljahrs Schrift* (1838), Viertes Heft, pp 124-198. Numerous footnotes have been omitted.

Professor Harald Hagemann, in an email of April 7, 2023, suggests that Tellkampf is most likely the author of this anonymous article. He notes that Tellkampf moved to the U.S. at the beginning of 1838 and became an expert on American and English banking.

KBD (digital)

***

G-Da1848.1

Hegewisch, Franz Hermann, 1783-1865

Om Arbeidet betragtet som det borgerlige Samlivs og dets Lykkes Kilde [Let labour have its due.] Efter Hegewisch, med nogle Noter, samt Forerindring og Efterskrift, udgivet af H. Christensen og C. Brun [pseud. for J. C Kall].

Kjøbenhavn. Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Lund. 1848.

[4], 98 p.

[i] title; [ii] blank; [iii] Indhold; [iv] blank; [1]-8 Udgiverens Forerindring; [9]-89 text; 90-98 Udgiverens Efterskrift

This is a translation, partly truncated but also with added notes, of "Von der Arbeit, betrachtet als Ursache des bürgerlichen Lebens und Glucks," *Kieler Beiträge*, Bd. 2 (1821): 77-171. The "Udgiverens Efterskrift" is an addition.

Translators: Kall, Johan Christian, (1795-1848).
Christensen, H.
Brun, C. (pseudonym of J. C. Kall)

KBD (digital)

***

G-Da1848.2

Rau, Karl Heinrich, 1792-1870

Nationalökonomiens Grundsætninger. Af Dr. Karl Heinrich Rau. Oversat efter femte forøgede og forbedrede Udgave af J. C. 1ste Hefte.

Kjøbenhavn. Trykt hos H. W. Brill. 1848.

66 p.

Printed paper wrapper; [1]-6 Fortale til Originalens femte Udgave, dated June 1847; [7]-66 text. The title and imprint are transcribed from the front wrapper, which in effect serves as the title page.

A translation of a part of his *Grundsätze der Volkswirtschaftspolitik* (Heidelberg, 1847), which is vol. 1 of *Lehrbuch der politischen Oekonomie* (Princeton has a copy). The Danish text goes up through the section numbered 45 in the German, though the Danish 45 is misnumbered 29. The notes to that section are bibliographical, and Danish workks have been added, marked with an asterisk (*).

KBD (digital)

GREEK

Gr-Da1801.1

Xenophon

Xenophon om Huusholdningskonsten. En Veilednings-Bog for hver Mand, men især for Landboen, i Sokratiske Samtaler. Fra den græske Original, med oplysende Anmerkninger for Ulærde, af Odin Wolff, Doctor i Philosophien. [a quotation from Cicero in Latin and Danish]

Kiøbenhavn, 1801. Paa Forfatterens Bekostning trykt hos P. Poulsen, boende i Farvegaden No. 20.

[i] title; [ii] blank; [I]-X Oversætterens Indledning til Xenophons Huusholdningskonst, signed Odin Wolff; [1]-113 text; [114-115] Bogens Indhold; [116] Trykfeil

Reviewed in *Kjøbenhavnske lærde Efterretninger*, no. 37 (1801): [577]-585. The review is signed Nic. Joh. Bloch.

This volume was brought together in 1805 with other translations under the title *En Samling af Xenophons mindre Skrifter, indeholdende hans Huusholdningskonst, Finanzproject, og Hiero eller Samtale om Magts-heredømmet. Fra de græske Originaler med oplysende Anmærkninger, af Odin Wolff, Dr.* (Kiøbenhavn, 1805. Paa Hofboghandler S. Poulsens Forlag trykt hos J. Breinholm.). The collective volume has a two-page “Notiz” in which Wolff states that the parts are also available separately.

The entry is made from the copy available under that collective title.

Translator: Wolff, Odin (1760-1830).

KB (digital)

***

Gr-Da1802.1

Xenophon

Xenophons Finanz-Project, eller Midler til at forøge Athenens Indkomster, Fra den græske Original med Indledning og oplysende Anmærkninger, af Odin Wolff, Dr.

Kjøbenhavn, 1802. Trykt paa Hofboghandler S. Poulsens Forlag, hos J. Breinholm.

[4], 12, 41 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Forerindring, signed Odin Wolff; [I]-XII Indledning til Oversættelsen af Xenophons Finanz-Project; [1]-41 text

According to Erslew, this was first published in a periodical in 1802.

In the translator’s “Forerindring” Wolff argues for the relevance of Xenophon to the economy of Norway and Denmark. The “Forerindring” reads:

Xenophons Finanz-Project er et mærkværdigt lille Værk; deels fordi det er det eneste Skrift. Alderdommen har levnet os i Kammeral-Videnskaberne, deels fordi det virkelig indeholder Ideer til en Stats Opkomst ved Industri, hvilke siden den Tid ofte ere bleven lagte til Grund, ja vel evindeligen maae anvendes, hvor Handel

og Vindskibelighed skal bringes til, at florere. Man kunde maaskee altsaa ansee Skriftet som en lille bitte Grundvoldsbog for Den, der studerer Finanz- og Kammeral-Videnskaberne. Endnu falder der mig, ved dette lille Værk noget ind, som vel kunde forøge dets Interesse for vor Nation. De danske Stater og Athenen have to Ting tilfældes, som ellers ikkun sindes sparsomt forenede af Naturen: Norges Biergværker, og Danmarks ypperlige Beliggenhed ved et velbeseilet Hav; altsaa Beqvemhed til den Oplagshandel og Skibsudredning, som Xenophon driver saa meget paa. Og kunde ikke hans Forslag til Forbedringer ved Athenens Laurium vinke ad Norges Sølvværk? Ved min Fordanskelse har jeg fulgt Thiemes græske. Udgave af Xenophons Skrifter; fremmede Oversættelser eller Hielpemidler har jeg hverken kiendt, eller bekymret mig om; Productet er hiemfødt dansk Begyndelsen til Enden.

This volume was brought together in 1805 with other translations under the title *En Samling af Xenophons mindre Skrifter, indeholdende hans Huusholdningskonst, Finanzproject, og Hiero eller Samtale om Magts-hereddommet. Fra de græske Originaler med oplysende Anmærkninger, af Odin Wolff, Dr.* (Kjøbenhavn, 1805. Paa Hofboghandler S. Poulsens Forlag trykt hos J. Breinholm.). The collective volume has a two-page “Notiz” in which Wolff states that the parts are also available separately.

Translator: Wolff, Odin (1760-1830).

KBD (digital)

ICELANDIC

Icelandic-Da1772.1

Finnsson, Hannes, bishop, 1739-1796

Breve om Agerdyrkningens Muelighed i Island, fra Hans Finnsen. Det første af 23 October 1769, til A. Thorarensen. Oversat af Islandsk.

Kjøbenhavn Trykt hos Paul Hermann Höecke 1772.

67 p.

[1] title; [2] quote from Pliny; [3]-62 text of letters to Árna Þórarinssonar (17841-1787), headed Høytstærede Ven!; 63-67 Det sidste Brev af 14 May 1772 til B. Johnsen is a letter to Björn Jonsson (1738-1798)

The Iceland library confirms that this is a translation of manuscript letters.

Translator. Jönsson, Björn (1738-17989).

GB (Bodleian) National and University Library of Iceland (digital)

***

Icelandic-Da1831.1

Finnsson, Hannes, bishop, 1739-1796

Om Folkemængdens Formindskelse ved Uaar i Island af Hans Finsen, oversat ved Haldor Einarsen.

Kjöbenhavn. I Commission i den Schubolheske Boghandling. Trykt hos S.L. Møller. 1831.

viii, 232 p., folded chart ; 18 cm

[i] title; [ii] blank; [iii]-viii Forerindring, signed Oversætteren, & dated at Copenhagen, February 1831; [1]-232 text; [233-234] Rettelser

The Icelandic text appeared in *Rit þess konunglega íslenska Lærdómslistafélags* 14 (1796), the journal of Hið íslenska Lærdómslistafélag (The Society of the Learned Arts).

Translator: Einarsson, Halldór (1796-1846).

Reviewed in *Maanedsskrift for Litteratur* 8 (1832): 209-244, signed Balduin Einarsson. The author's name is there given as Hans Finsen.

Kress National and University Library of Iceland (digital)

ITALIAN

I-Da1774.1

Bianchi, Isidoro, 1733-1807

Betragtninger over adskillige Puncter af den almindelige og private Lyksalighed, ved Abbé Don Isidoro Bianchi Professor Philosophiæ & Matheseos, samt Medlem af de berømmeligste Italienske Academier. Oversat af det Italienske ved Charlotta Dorothea Biehl.

Kjøbenhavn, 1774. Trykt i det Kongelige Universitets-Bogtrykkerie, paa A. H. Godiches Efterleverskes Forlag og Bekostning, ved Frid. Christ Godiche.

[16], 256 p.

[i] title; [ii] quote from Cicero; [iii-iv] dedication: Til Herr Hans Friderich Wolert, signed: Deres forbundne og oprigtige Veninde Biehl; [v-xiv] Forfatterens Fortale; [xv-xvi] Oversætterindens Fortale; [1]-254 text; [255-256] Register over Capitlerne

The translator writes in “Oversetterindens Fortale” about being in Palermo and Bianchi giving her the manuscript of a chapter to be added to the translation. What is apparently that text was published as a supplement; see the next entry.

Jeg burde frygte for at fornærme mine Landsmænds Smag, om jeg vilde anføre de Aarsager, der har bevæget mig til at oversette dette Verk. Men de, som kunne have Originalen, skylder jeg en Oplysning om den Anden Bogs Tolvte Capitel, som ikke findes i den. Forfatteren skrev det imedens Oprøret var i Palermo, men holdt det betænkeligt at lade det komme for Lyset i saa slibrige Tider. Nu, da Udfaldet har viist, at hans fredsomme og Menneske elskende Stemme syntes at havde trængt sig ind til Kongen af Siciliernes Throne, saa tog han det ikke længere i Betænkning, nen leverede mig sit Manuscript til Oversettelse, og anviiste selv Stedet, der var det bestemt. Den Fornøjelse, som dette Arbejde har varet mig, kan allene blive forøget, ved at antages af mine Landsmænd med Bifald.

Translation of *Meditazioni su vari punti di felicità pubblica e privata* (1773). A second edition of 1774 has been located, but none dated 1773, though the “Avertissement de l’Editeur,” noted below, states there was such an edition.

The tie between Bianchi and Denmark is pointed out in part by the fact of an edition of *Meditazioni su vari punti di felicità pubblica e privata ... Nuova edizione riveduta, corretta, e di moltissime aggiunte arricchita dallo stesso autore* (Copenhagen, Apresso Cl. Philibert, 1775). This edition, digitized by KBD, has a dedication by Philibert to the Danish king, and it also has “Avertissement de l’Editeur,” pp. v-vi. Philibert notes that Bianchi, after he arrived in Denmark in July of 1774, gave out a small number of copies of the 1773 edition. Others wanted a copy, and Charlotta Dorothea Biehl, who had translated it, also wished it to be available in Italian. That led Philibert to ask for a copy of the first edition from which to print. Bianchi supplied it, but also added two chapters and removed two. Details are given, and the added chapters do appear in Philibert’s edition.

Translator: Biehl, Charlotta Dorothea (1731-1784). She also translated *Don Quixote*, as well as French texts, and is well known for her original works.

KBD (digital)

***

I-Da1775.1

Bianchi, Isidoro, 1733-1807

Belønningerne, der tilkomme dydige Indbyggere, som et Tillæg til Betragtningerne over den almindelige og private Lyksalighed, ved Abbe Don Isidoro Bianchi, Professor Philosophiæ & Matheseos, samt Medlem af de berømmeligste Italienske Academier. Oversat af det Italienske ved Charlotta Dorothea Biehl.

Kiøbenhavn, 1775. Trykt i det Kongelige Universitets-Bogtrykkerie, paa A. H. Godiches Efterleverskes Forlag og Bekostning, ved Frid. Christ Godiche.

16 p.

[1] title; [2] blank; [3]-16 text

As the title indicates, this is a supplement to *Betragtninger over adskillige Puncter af den almindelige og private Lyksalighed*. This was published in Italian as “Del premio dovuto ai cittadini virtuosi,” pp, 247-261, in the above-mentioned Italian edition published in Copenhagen in 1775. The original was, it seems the manuscript that is referred to in the “Oversetterindens Fortale,” above. A different version has been noted in the “edizione settima” (Cremona, 1799), available on GB.

Translator: Biehl, Charlotta Dorothea (1731-1784).

KBD (digital)

***

LATIN

L-Da1806.1

Columella

Om Landoekonomi, oversat og oplyst med theoretiske og praktiske Anmærkninger af Jens Frechland, Præst ved Hans Kongl. Majestæts Senat. 1ste [-2^{den}] Deel.

Kiøbenhavn 1806 - [1807]. Forlagt og trykt af M. J. Hebbelow, i store Fiolstræde No. 205.

2v.

I

[2] xxxviii, 373 p.

[I] half-title; [II] blank; [i] title; [ii] blank; [iii-vi] dedication, signed Jens Frechland; [vii]-xxiv Forerindring, signed Oversætteren & dated October 8, 1806; [xxv]-xxxviii Indhold; [1]-373 text

A vignette is on the title page of vol. 1. Numerous footnotes have added in both volumes, and the translator states, vol. 1, p. xx, that he emphasized the practical while not overlooking the theoretical. Major errors are pointed out on p. xxi.

II

[2], xiv, [10-], [381-993, [1] p.

[I] half-title; [II] blank; [i] title; [ii] blank; [iii]-xiv Forerindring, signed Oversætteren & dated At Frederiksberg, May 24, 1807; [xv-xxiv] Indhold; [381]-993 text; [994] Rettelser

On pp. [iii]-iv of vol. 2, the translator points out that he has been given a medal by the Royal Danish Scientific Society and been made a corresponding member of the Royal Danish Agricultural Society.

Translator: Frechland, Jens Hansen (1773-1826). He was a clergyman.

KBD (digital)

***

L-Da1808.1

Virgil

P. Virgilius Maro om Agerdyrkning, ved Jens Frechland, Præst paa Frederichsberg og corresponderende Medlem af det Kongl. danske Landhuusholdningsselskab.

Kjøbenhavn, 1808. Trykt hos Th. C. Rangel.

[i] title; [ii] untitled statement: Særskilt aftryk af Prof. Olufsens oeconomiske Annaler for October, November og December 1807; [1-2] Forerindring, signed Oversætteren and dated at Frederichsberg, May 14, 1808; [3-4] Indhold og Tankegang af første Sang om Agerdyrkning; [5]- 96 text

This is a translation of Virgil's Georgics.

Translator: Frechland, Jens Hansen (1773-1826).

KBD (digital)

SWEDISH

Sw-Da1755.1

Hastfer, Friderik Wilhelm, 1722-1768

Et Lands Guld-Grube udi Faare-Avelens Forbedring, tilligemed et mod Faare-Kopper tilforladeligt Middel og Raad, udgivet af Friderich Wilhelm Hastfer.

Kiøbenhavn, Bekostet af Franz Christian Mumme. 1755.

xviii, 44 p., pl.

[i] title; [ii] blank; [iii-viii] dedication; [ix-xvi] Fortale, dated at Copenhagen, November 10, 1755; plate; [xvii-xviii] Explication over Figureerne; [1]-44 text; 44, at foot: Errata

The biographical sketch in WBIS states that this was translated from a manuscript. The same publisher also brought out, in 1756, a German translation.

Translator: Røring, according to a sketch of Hastfer in WBIS. Røring has not otherwise been identified.

KBD (digital)

***

Sw-Da1762.1

Boije, Carl Gustaf, 1697-1769

Sikkre Erfaringer og paalidelige Raad til Velstand og Formue. Eller den ved mange Aars egne Forsøg erfarne svenske Landmand, i hvilken tilkiendegives det fornemste en Landmand bør vide og forstaae til en fordeelagtig Land-Huusholdnings Indretning og Behandling. Besynderlig en meget tienlig Faare-Røgt, som ey allene giver reen og find Uld, men bevarer og Faarene gandske fra skadelige Sygdomme, og dæmper den fordervelige Faare-Død. Med meget andet som hidindtil har været den meenige Mand ubekjendt, Sammenskrevet af Carl Gustav Bøye, og til Trykken befordret af Rigets Høylovlige Stænders Manufactur-Contoir 1756. Oversat paa Dansk af J. Essendrop.

Kiøbenhavn 1762, trykt hos Andreas Hartvig Godiche, som første Forleggere, boende i Skinder-Gaden nest ved vor Frue Skole, og findes hos hannem tilkiøbs.

[24], 336 p.

[i] title; [ii] untitled statement: Dette Skrift fortienner for dets almindelige Nytte at bekjendtgjøres Publico, signed Kratzenstein Dr.; [iii-viii] Oversetterens Fortale; [ix-x] Beregning over det Danske og Svenske Myntes, Vægte og Maals Forhold imod hinanden; [xi-xviii] Autors Fortale; [xix-xxiv] Capitlernes Indhold; [1]-336 text

Translation of Säkra rön och påliteliga medel til wälmågo och förmögenhet, eller Den igenom många års egna försök förfarna svenska landthushållaren, uti hwilken tilkänna gifwes det förnämsta som en landtman bör weta och förstå, til en indrägtig landthushållnings inrättande och wårdande: besynnerligen en nog gagnande fåreskötsel, som ej allenast gifwer ren och fin ull, utan aldeles bewarar fåren för skadeliga siukdomar, och hämmar den förderfweliga fåredöden: med mycket annat som härtil dags warit allmänheten obekant. Framgifwen af Carl

Gustaf Boije, och til trycket befordrad af riksens högloflige ständers manufactur-contoir (Stockholm, 1756).

The translator explains in the “Oversetterens Fortale” that the individual’s duty to be useful led him to translate this work, which is needed because of the absence of agricultural literature in Danish. He is concerned that some might say a work based on conditions in Sweden is not applicable in Denmark, and he argues that differences inevitably exist, even within a country. The translator states that he has made a simple translation, though he has added some notes. The text in Danish reads:

At anvende Tiden til egen og andres Nytte, er uden Tvivl, en af de Pligter, en god Borger ey allene bor tænke paa, men og efter givne Leyligheder søge at bringe Udøvelse. I saadan Tanke har jeg fundet Fornøjelse i at oversette nærværende lidet Skrift, forsikret om, at det ved almindelig Bekiendtgjørelse skulle tilbringe en almindelig Nytte.

Den Mangel, der findes hos os af saadanne Skrifter, der henhører til Agerdyrkingen, Qvæg-Avlen og Landhuusholdningen i Almindelighed, har bevæget mig til Oversættelsen jeg er dertil saa meget meere opmuntret, som den af fine adskillige andre Oeconomiske Forlags-Skrifter bekiendte Patriotiskfindede Bogtrykker Hr. A. Hartwig Godiche har vovet dette Forlag. En af de kyndigste Landmænd i Sverrig er Forfatter af Skriftet; Jeg kunde altsaa have Anledning til adskillige Berømmelser, men da Verket taler for sig selv hos enhver, som har nogen Indsigt i Landvæsenet, vil jeg ikke opholde Læseren med unødige Ord, det tillades mig kun at mælde, at Skriftet ey allene med almindelig Biefald der i Riget er antaget, men Regieringen tillagde og Forfatteren en anseelig Belønning for sin anvendte Flid og Umage. Skulle nogen indvende, at det, som der i Riget kan være nyttigt og giørligt at bringe til Anvendelse, er ey derfor paa andre Steder mueligt, da vil jeg ey nægte den Sandhed; Thi man mærker store Forskiælligheder ey allene mellem Rigerne men og mellem Amter, ja Sogne i et og samme Rige, dog med all denne Tilstaaelse behager man at troe, at en flittig og opmærksom Landmand finder derved Leylighed til saadanne nyttige og fordeelagtige Forsøg, som han ellers ey havde faldet paa at sette i Værk, og følgelig vil ingen fornuftig nægte den gode Virkning, som i saa Maade kan frembringes.

Stilen er kun jævn og lige frem, just saadan, som i et saadant Skrift, der skal tiene menige Land-Mænd og Bønder, bør at være, det er altsaa ufornødent at gjøre Undskyldning i den Deel, Oversættelsen har jeg derfor søgt at gjøre lige tydelig og enfolddig. Paa fornødne Steder ere af mig tilføjede nogle Anmærkninger, disse maatte tiene enten til nærmere at forklare Forfatterens Meening, eller og som nødvendige Tillæg af den gjorde Sætning. ...

Translator: Essendrop, Jens (1723-1769).

KBD (digital)

***

Sw-Da1773.1

Boije, Carl Gustaf, 1697-1769

Sikre Erfaringer og paalidelige Raad til Velstand og Formue. Eller den ved mange Aars egne Forsøg erfarne svenske Landmand, i hvilken tilkiendegives det fornemste en Landmand bør vide og forstaae til en fordeelagtig Landhuusholdnings Indretning og Behandling. Besynderlig en meget tienlig Faare-Røgt, som ey allene giver reen og find Uld, men bevarer og Faarene gandske fra skadelige Sygdomme, og dæmper den fordærvelige Faare-Død. Med meget andet, som hidindtil har været den meenige Mand ubekjendt. Sammenskrevet af Carl Gustav Bøye, og til Trykken befordret af Rigets Høylovlige Stænders Manufactur-Contoir 1756. Oversat paa Dansk af J. Essendrop Og nu ved andet Oplag formeret med et Tillæg.

Kiøbenhavn, 1773. Trykt udi det Kongelige Universitets-Bogtrykkerie hos A.H. Godiches Efterleverske, som første Forleggerinde, boende paa Gammel-Torv i No. 141, og findes sammesteds tilkiøbs, ved F. C. Godiche

[24], 336 p.

[i] title; [ii] statement: Dette Skrift fortæner for dets almindelige Nytte at bekiendtgjøres Publico, signed Kratzenstein Dr.; [iii-viii] Oversæterens Fortale; [ix-x] Beregning over det Danske og Svenske Myntes, Vægte og Maals Forhold imod hinanden; [xi-xviii] Autors Fortale; [xix-xxiv] Capitlernes Indhold; [1]-336 text

Translation of Säkra rön och påliteliga medel til wälmågo och förmögenhet, eller Den igenom många års egna försök förfarna svenska landthushållaren, uti hwilken tilkänna gifwes det förnämsta som en landtman bör weta och förstå, til en indrägtig landthushållnings inrättande och wårdande: besynnerligen en nog gagnande fåreskötsel, som ej allenast gifwer ren och fin ull, utan aldeles bewarar fåren för skadeliga siukdomar, och hämmar den förderfweliga fåredöden: med mycket annat som härtil dags warit allmänheten obekant. Framgifwen af Carl Gustaf Boije, och til trycket befordrad af rikens högloflige ständers manufactur-contoir (Stockholm, 1756).

This is a reprint of the 1762 edition, mostly page for page, often line for line. Bound with the KBD copy is the supplement that is called for on the title page: *Tillæg om Kartoflers Avl og Brig samt Hør og Hamps Saaening og Behandling, som kan føyes til den erfarne Carl Gustav Boyes sammenskrevne Bog kaldet den Svenske Landmands sikre Erfaringer og paalidelige Raad til enhver Jordbrugeres Tarv og Nytte* (Kiøbenhavn, 1773. Trykt udi det Kongelige Universitets-Bogtrykkerie hos A.H. Godiches Efterleverske, ved F.C. Godiche, og findes sammesteds tilkiøbs.), 39, [1] p. The final page is a publisher's advertisement, listing economic and agricultural works.

Translator: Essendrop, Jens (1723-1769).

KBD (digital)

Danish translations published in Norway

E-Da(Nor)1775.1

Mair, John, 1703-1763

Det methodiske Bogholderie, eller En ordentlig Indretning af Kiøbmænds Bøger efter den italienske Maade. Hvorudi denne Videnskab bliver nøye forklaret, og bragt til Udøvelse ved forskjellige Exempler i alle Handelens Greene. Udgivet af Hr. John Mair, A. M., og nu efter den siette Udgave oversat. Herforuden følger et vidløftig Anhang, indeholdende adskillige nyttige Ting for enhver Stand i Almindelighed, men sær for den Handlende, og dem af Ungdommen, der agte at indtræde i Handelstanden.

Bergen, 1775. Trykt hos Hams Kongel. Majest. Priviligerede Boktrykker Henrich Dedecken.

[20], 589 p., 1 plate

[iii] title; [iv] blank; [v-x] dedication; [xi-xvi] Forerindring; [i-ii] Trykfeyl; [xvii-xx] Indhold; [1]-309 text; [310] blank; 311-589 Anhang [by the translator]. The initial signature is of 16 pages, and the Trykfeyl was part of it, which accounts for the unusual pagination statement.

This is a translation of *Book-keeping methodiz'd*. The English edition that terms itself the seventh was published in Edinburgh in 1763 (ESTCT132113).

Translator: Fine, Jesper van de Velde de (1743-1781).

NBB (digital)

***

E-Da(Nor)1780.1Per

Smith, Adam, 1723-1790

Brev fra Hr. Adam Smith til Hr. Strahan, om David Hume

in

Provinzialblade, vol. 3 (1780, no 7): 55-56.

The letter is greatly truncated, and the translated portion is free. It begins with the sentence that in English reads: “‘Well,’ said I, ‘if it must be so, you have at least the satisfaction of leaving all your friends, your brother’s family in particular, in great prosperity.’” The translation finishes at the end of that paragraph.

This is a translation of the widely published letter of Adam Smith to William Strahan, November 9, 1776. The translator is presumably Frants Dræbye (1740-1814).

University of Bergen Library (digital)

***

E-Da(Nor)1790.1

Andersen, Hans

Haand-Bog for alle fremmede Penge-Beregninger, hvori saavel Asiens, Africas og Americas, som især alle Europæiske Nationers og Staters indbyrdes Penge-Forhold efter deres indvortes og virkelige Værdie vises beregnet imod Dansk Currant.

Bergen, 1790. Trykt i Hs. Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.

[4], 42, [2] p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Forerindring, signed Hans Andersen; [1]-42 text; [43-44] Register

The tables are taken from [Paraire, John] *Modern universal table, the most copious and authentick that ever was published, of the present state of the real and imaginary monies of the world: divided into four parts, viz. Europe, Asia, Africa, and America. . .* [1775?]. There were a number of printings of the English text, so it is not known which one was the source.

The text is only based on the English, since the it consists of values given in terms of Danish currency,."

Contributor: Prairie, John

NBB (digital)

***

E-Da(Nor)1821.1

Ricardo, David,

Om Bank- og Pengevæsen. Et Udtog af Ricados Værk om Statsoeconomie og Taxation.

Christiania 1821. Paa H. A. Hielms Forlag.

53, [3] p. ; 17 cm.

1] title [2] blank; [3-5]Til Læseren; [6]-53 text; [54-56] publisher's catalog

This is a translation of "On currency and banks," from the 1819 or 1821 edition of *On the principles of political economy and taxation*. There are a number of notes of the translator, so identified.

Translator: Mariboe, Ludvig (1782-1841).

NBB (digital)

***

E-Da(Nor)1831.1

Beretning fra det Doncasterske Agerdyrknings Selskabs Committee, over Fordelene ved at bruge Been til Gjødning, støttet paa Besvarelsen af Spørgsmaal, som ere blevne opkastede af Committeen. Oversat fra det Engelske.

Christiania. Trykt hos Frederik T. Steen, og tillkjøbs hos Jacob Juul. 1831.

[4], 36 p.

[i] title; [ii] blank; [iii-iv] Fortale; [1]-36 Indberetning

This is a translation of an report of a survey undertaken by the Doncaster Agricultural Society in 1828.

NBB (digital)

***

E-Da(Nor)1842.1

Mekanik eller Veiledning til den praktiske Maskinvidenskab. Efter Chambers engelske Spørgelses-Cursus. Oversat af Andreas Grønning, Cand. theol. Med 87 Figurer i Stentryk.

Christiania. Guldberg & Dzwonkowski. 1842.

vi, 101 p., 2 pl. (fold.), ill.

[i] title; [ii] printer's imprint: Trykt i Guldberg & Dzwonkowsels Officin ved L. Risum; [iii]-iv Fortale signed Oversætteren; [v]-vi Indhold; [1]-101text

Translation of *Natural philosophy. Mechanics, elements of practical machinery, and moving forces. For use in schools and for private instruction* (Edinburgh, 1837), published in the series "Chambers's educational course." There was a German edition: *Die Mechanik oder Anleitung zur praktischen Maschinenkunde und zur Beurtheilung und Leitung bewegender Kräfte* (Erfurt, 1840). The English edition is not available online, so it not known whether the source language for this translation was English or German.

Many books were published in the series by the Chambers firm. The author has not been determined.

Translator: Grønning, Andreas (1816-1854).

NBN (digital)

***

G-Da(Nor)1829.1

Om Kjøbmandens Opdragelse, et Fragment. Oversat af det Tydske.

Trondhjem. Trykt af L. A. Høeg. 1829.

86, [1] p.

[1] title; [2] blank; [3]-4] Forord, signed Peter Schmidt & dated at Trondhjem, 1 October 1828; [5]-56 text; [57] divisional title: Anhang; [58] blank; [59] title: I. Velmeente Erindrings-Regler for en ung Kjøb- og Handelsmand, hvorefter han haver at rette sig, saafremt han ikke vil geraade i Fordærvelse; [60] untitled statement of the translator; [61]-68 text of Velmeente Erindrings-Regler; [69] 12 lines of verse, entitled Gunstige Læser!; [70] blank; [71] title: II. Kjøbmandens Moral; [72] untitled statement: "At følgende Stykke er taget af Carl Crügers:"Der Kaufmann" – anmærkes herved. [73]-86 Kjøbmandens Moral. En Tilskrivt til unge Læsere; [87] Rettelser

As the above indicates, there are three sections of this book, which the "Forord" makes clear is directed at young men. The first is drawn from J. M. Leuchs's *System des Handels*. The second as the statement on p. [60] makes clear, is drawn from a work of Johan Hoffmann: It reads;

Under saadan Overskrift, som foranstaaende Titel tilkjendegiver, leverede, for maaskee tohundrede Aar siden, Johan Hoffmann, Kunsthändler i Nürnberg, følgende fortræffelige Lærdomme, der synes at egne sig til at være værd at findes i ethvert Contoir som en Erindringstavle. – Maatte de kun ikke have tabt formeget i Oversættelsen.

The third section is drawn from Carl Crüger, *Der Kaufmann*.

Translator/editor: Schmidt, Peter (1782-1845).

Authors: Leuchs, Johann Michael (1763-1836).

Cruger, Carl (1778-1831).

NBN (digital)

***

Sw-Da(Nor)1835.1

[Nathhorst, Johan Theofil, 1794-1862]

Den kloge og forstandige Faaregubbe, eller en kort og sandfærdig Beretning, hvorledes Swen Anderson i Ljungberga frelste sine Faar under den store Faaredød forleden Høst og Vinter, samt erholdt dobbelt mere Uld, end sædvanligt; optegnet og til det Almindeliges Bedste udgiven af hans Søn Swen Swensson i Ljungberga. Ved det Kongl. Commerce-

Collegiums Foranstaltning udgiven ved Trykken. Stockholm 1832. (oversat fra det Svenske og meddeelt Landhuusholdnings-Selskabet for Lister og Mandals Amt af M. A. Boye.)

Christianstand, 1835. Trykt hos D. P. Moe, af S. A. Steen.

14 p.

[1] title; [2] illustration, with caption: (en Skaal med Slikke til Faarene); [3]-14 text, signed at end: Swen Swensson

This is a translation of *Den kloke och förståndige fårgubben, eller en kort och sannfärdig berättelse, huru Swen Andersson i Ljungberga räddade sina får under den swåra fårdöder förliden höst och winter, samt erhöill dubbelt mera ull än wanligt / upptecknad och till allmänhetens tjenst utgifwen af hans son Swen Swensson i Ljungberga*, first published in Stockholm in 1832), then reprinted in Calmar in 1833 and in Carlskrona in 1834.

Swen Swensson (1794-1862) was a pseudonym for Nathhorst.

Translator: Boye, Mattias Andreas (1796-1872).

NBN (digital)

DANISH INDEX

A goal of these bibliographies is to draw out differences relating to translations in the European cultures—and, as well, over time within cultures. That has led to efforts to try to index in many ways. This index should not, however, be viewed as complete, and for reasons other than human frailty. So much is ambiguous or simply not known. We, for instance, do not always know whether a translator took the initiative or translated for pay. Entries in the index often represent best guesses, not certainty.

Even what is stated in the translations must be used cautiously. A title page might, for instance, state that the translation was made from English, whereas a different language was actually the source language; or, some parts were perhaps translated from one language and some from another. A scholar working on a particular text must verify what is recorded here.

The index is arranged as follows: List of all translations by language, followed by chronological entry number; Anonymous originals; Translator identification; Translator involvement (unusual instances); Dedications in translations; Party behind making the translation, when other than the translator; Aspects of publishing history, including party behind the publication, Other appearances of the translation; Sources of the translated texts; Changes in translations, including the signer of a preface or whether no preface, whether other changes have been noted, and other aspects of publication that shape reception; Translations definitely or probably made from other translations.

The index for each language differs somewhat from other languages. One example is that the index for translations into English needs to record Irish reprints. Another instance, Dutch translations sometimes have the names of many publishers, not just two or three, but ten or twelve. That is unusual in other languages and so seems appropriate to record for Dutch translations.

LIST OF ALL TRANSLATIONS - By Source Language

A translation from a translation is listed under the language of the translation, though also in [brackets] under the language of the original. Brackets are also used for entries of books that are not true translations of economic material, or entries that do not truly represent cultural transfer.

English to Danish: E-Da1779.1, E-Da1780.1Per, [E-Da1795.1], E-Da1815.1Per, E-Da1820.1, [E-Da1820.2], E-Da1828.1, E-Da1834.1Per, E-Da1834.2, E-Da1839.1

French to Danish: F-Da1756.1, F-Da1757.1, F-Da1757.2, F-Da 1759.1, [F-Da1772.1], [F-Da1772.2], F-Da1781.1, F-Da1781.2, F-Da1785.1, F-Da1786.1, F-Da1786.2, F-Da1786.3, F-Da1799.1, F-Da1800.1, F-Da1803.2, F-Da1815.1, F-Da1818.1, F-Da1818.2Reissue, F-Da1820.1Per, F-Da1821.1, F-Da1822.2, F-Da1825.1, F-Da1827.1, F-Da1832.1, F-Da1848.1, F-Da1849.1

German to Danish: G-Da1648.1, G-Da1733.1, G-Da1766.1, G-Da1769.1, G-Da1770.1, G-Da1771.1, [G-Da1771.2], G-Da1771.3, G-Da1772.1Per, G-Da1772.2, G-Da1772.3, G-Da1778.1, G-Da1781.1, G-Da1782.1, G-Da1784.1, G-Da1786.1, G-Da1787.1, G-Da1787.2, [G-Da1792.1], G-Da1795.1, G-Da1795.2Per, G-Da1795.3, G-Da1795.4Per, G-Da1795.5Per, G-Da1795.6, G-Da1798.1, G-Da1798.2, G-Da1798.3, G-Da1799.1, G-Da1799.2, G-Da1802.1, G-Da1804.1, G-Da1807.1, G-Da1807.2, G-Da1812.1, G-Da1813.1, G-Da1813.2, G-Da1815.1Per, G-Da1816.1, G-Da1817.1, G-Da1820.1, G-Da1820.2, G-Da1823.1, G-Da1824.1, G-Da1834.1, G-Da1839.1, G-Da1848.1, G-Da1848.2

Greek (classical) to Danish: Gr-Da1801.1, Gr-Da1802.1

Icelandic to Danish: Icelandic-Da1772.1, Icelandic-Da1831.1

Italian to Danish: I-Da1774.1, I-Da1775.1

Latin to Danish: L-Da1806.1

Swedish to Danish: Sw-Da1755.1, Sw-Da1762.1, Sw-Da1773.1

Danish translations published in Norway: E-Da(Nor)1775.1, E-Da(Nor)1780.1Per, E-Da(Nor)1790.1, E-Da(Nor)1821.1, E-Da(Nor)1831.1, E-Da(Nor)1842.1, G-Da(Nor)1829.1 Sw-Da(Nor)1835.1

AUTHORS AND OTHER PERSONS CONNECTED WITH WORKS TRANSLATED

(Includes authors of works originally published anonymously)

Andersen, Hans - E-Da(Nor)1790.1

Barrault, Émile (1799-1869) - F-Da1832.1

Bastiat, Frédéric (1801-1850) - F-Da1848.1

Bazard, Armand (1791-1832) - F-Da1832.1

Beckmann, Johann (1739-1811) - G-Da1795.1, G-Da1798.1

Bertrand, Jean (1708-1777) - F-Da1781.1

Bianchi, Isidoro (1733-1807) - I-Da1774.1, I-Da1775.1

Boije, Carl Gustaf (1697-1769) - Sw-Da1762.1, Sw-Da1773.1

Bruyn, Georg (1725-1809) - G-Da1784.1

Büsch, Johann Georg (1728-1800) - G-Da1795.2Per, G-Da1820.1

Coeverden, Anton Joseph van (b. 1780) - G-Da1813.1

Colbiørnsen, Christian - [G-Da1792.1]

Columella - L-Da1806.1

Colquhoun, Patrick (1745-1820) - E-Da1815.1Per

Cramer, Friderik Ernst (b. 1756) – G-Da1781.1

Cruger, Carl (1778-1831) - G-Da(Nor)1829.1

Enfantin, Prosper (1796-1864) - F-Da1832.1

Essen, Karl von - G-Da1807.1

Fabricius, Johann Christian (1745-1808) - G-Da1799.1

Finnsson, Hannes, bishop (1739-1796) - Icelandic-Da1772.1, Icelandic-Da1831.1

Garve, Christian (1742-1798) - G-Da1787.1

Gentz, Friedrich von (1764-1832) - F-Da1800.1

Gérando, Joseph-Marie, baron de (1772-1842) - F-Da1827.1

Gerhardt, Marcus Rudolf Balthasar (1735-1805) - G-Da1798.2

Grønning, Andreas (1816-1854) - E-Da(Nor)1842.1

Hastfer, Friderik Wilhelm (1722-1768 - Sw-Da1755.1

Hegewisch, Franz Hermann (1783-1865) - G-Da1848.1

Hennings, August (1746-1826) - G-Da1787.2

Hertzberg, Friedrich Ewald, Graf von (1725-1795) - F-Da1786.1

Ihring, Friedrich Heinrich Wilhelm - G-Da1807.2

Ivernois, François d', Sir (1757-1842- F-Da1799.1

Jugel, Caspar (b. 1581) - G-Da1648.1, G-Da1733.1

Jung-Stilling, Johann Heinrich (1740-1817) - G-Da1824.1

Kirstein, Ernst Philip (1759-1834) - G-Da1786.1

Le Boucq, Guy (b. 1732) - F-Da1785.1

Leuchs, Johann Michael (1763-1836) - G-Da(Nor)1829.1

Ludovici, Carl Günther (1707-1778) - G-Da1778.1

Lüttichau, Christian Friedrich Tønne, Rigsgreve von (1744-1805) – G-Da1771.2

Mader, Josef, Ritter von (1754-1815) - G-Da1795.4Per

Mair, John (1703-1763) - E-Da(Nor)1775.1

Mariboe, Ludvig (1782-1841) E-Da(Nor)1821.1

Marcet, Mrs. Jane (Haldimand) 1769-1858) - E-Da1834.1

Martineau, Harriet (1802-1876) - E-Da1834.2

May, Johann Carl (1731-1784) - G-Da1766.1, G-Da1782.1

McAdam, John Loudon (1756-1836) - E-Da1828.1

Melon, Jean François (1675-1738) - F-Da 1759.1

Murhard, Karl (1781-1863) - G-Da1834.1

Nathhorst, Johan Theofil (1794-1862) - Sw-Da(Nor)1835.

Necker, Jacques (1732-1804) - F-Da1781.2, F-Da1786.2, F-Da1786.3

Oeder, Georg Christian 1728-1791) - G-Da1769.1, G-Da1772.1Per

Patterson, James - E-Da1828.1
 Plumard de Dangeul, Louis Joseph] 1722-1777) - F-Da1756.1
 Pownall, Thomas 1722-1805) - E-Da1779.1
 Prairie John - E-Da(Nor)1790.1

Rau, Karl Heinrich (1792-1870) - G-Da1848.2
 Reimarus, Johann Albert Heinrich (1729-1814) – G-Da1772.2
 Reimarus, Johann Albert Heinrich] 1729-1814 – G-Da1772.2
 Ricardo, David (1722-1823) - E-Da1839.1, E-Da(Nor)1821.1
 Roger, Urbain (d. 1759) - F-Da1757.1

Sarcey de Sutières - G-Da1772.1
 Say, Jean Baptiste (1767-1832) - F-Da1818.1, F-Da1818.2Reissue, F-Da1825.1
 Schmalz, Theodor (1760-1831- G-Da1813.2, G-Da1817.1
 Schmidt, Peter (1782-1845) - G-Da(Nor)1829.1
 Schwerz, Johann Nepomuk Hubert von (1759-1844) - G-Da1812.1
 Sinclair, John, Sir (1754-1835) - E-Da1820.1
 Sismondi, Jean-Charles-Léonard Simonde de (1773-1842) - F-Da1815.1, F-Da1822.2
 Smith, Adam (1723-1790) - E-Da1779.1, E-Da(Nor)1780.1Per
 Spence, William (1783-1860) - [E-Da1820.2], G-Da1820.2
 Swensson, Swen, see Nathhorst, Johan Theofil

Tellkampf, Johann Ludwig (1808-1876) - G-Da1839.1
 Thaer, Albrecht Daniel (1752-1828) - G-Da1802.1, G-Da1804.1, G-Da1815.1Per, G-Da1816.1
 Thiers. Adolphe (1797-1877) - F-Da1849.1

Villaume, Peter (1746-1806) - G-Da1799.2
 Virgil – L-Da1808.1
 Voght, Caspar Heinrich, Freiherr von (1752-1839) - G-Da1795.6, G-Da1798.3

Xenophon - Gr-Da1801.1, Gr-Da1802.1,

LIST OF TRANSLATORS, EDITORS, AND OTHERS ASSOCIATED WITH TRANSLATIONS

Alstrup, Andreas Christian (1763-1821) - G-Da1799.1
 Aphelen, Hans von (1719-1779) – [F-Da1772.1]

Behrens, Jacob -F-Da1832.1
 Biehl, Charlotta Dorothea (1731-1784) – I-Da1774.1, I-Da1775.1
 Bøye, Johannes (1756-1830) – G-Da1798.3
 Boye, Mattias Andreas (1796-1872) – Sw-Da(Nor)1835.1
 Brun, C. – G-Da1848.
 Bützow, Ole Nicolai (1742-1794) – G-Da1781.1

Christensen, H. -G-Da1848.1

Christopher, Johan (1770-1841) – G-Da1799.2
Cortin, Rasmus Finne (1721-1778) – F-Da1756.1
Dahl, Carl Adolph (1774-1828) – G-Da1817.1

Dalgas, Carl Friedrich Isak (1787-1870) – [G-Da1807.1]
David, Christian Georg Nathan (1793-1874) - E-Da1834.1Per, F-Da1849.1
Didrichsen, Didrich (1752-1832) – G-Da1804.1
Dræbye, Frants (1740-1814) – E-Da1779.1, E-Da(Nor)1780.1Per
Drewson, Johann Christian (1777-1851) – G-Da1816.1

Einarsson, Halldór (1796-1846) – Icelandic-Da1831.1
Essendrop, Jens (1723-1769) – Sw-Da1762.1, Sw-Da1773.1

Falkenskjold, Arnoldus (1743-1843) -G-Da1812.1
Fallesen, Ludwig Sophus (1807-1840) – E-Da1839.1
Fausbüll, Christian Nissen (1779-1840) - E-Da1820.1, G-Da1817.1
Fine, Jesper van de Velde de (1743-1781) – E-Da(Nor)1775.1
Frechland, Jens Hansen (1773-1826) – L-Da1806.1, L-Da1808.1

Godiches, Andreas Hartvig (17114-1769) – G-Da1766.1
Grønning, Andreas (1816-1854) – E-Da(Nor)1842.1

Haaber, Andreas Lowson (1749-1784) – G-Da1782.1
Hagerup, Matthias (1765-1822) – F-Da1800.1
Hansen, Chr., G-Da1807.2
Hardtwig, Wilhelm Æmilius– G-Da1772.3
Haven, Carl (or Karl) von (1756-1834) – G-Da1802.1
Hellesen, Hans Frederik (d. 1849) – G-Da1824.1
Helm, Erik (1734-1789) – F-Da1781.1
Hennings, August (1746-1826) – G-Da1787.2
Hoff, Henrik Mule (1763-1817) – F-Da17863
Hoppe, Frederik (1770-1837) – G-Da1823.1

Jensen, Johan (1756-1824) – G-Da1784.1
Jönsson, Björn (1738-17989) – Icelandic-Da1772.1

Kall, J. C., see Brun, C.
Kall, Johan Christian, (1795-1848) – G-Da1848/1

Læssøe, Axel Viggo (b. 1819) – F-Da1848.1
Lange, Johannes Christian (1785-1850) – G-a1822.1
Larpent, Isaac Pierre (1798-1838) – F-Da1827.1
Linde, Gabriel (1715-1791) – F-Da1786.2
Lodde, Barthold Johan (1706-1788) – G-Da1769.1, G-Da1771.3
Lütken, Otto Diderik (1713-1788) – G-Da1772.1Per

Mariboe, Ludvig (1782-1841) – E-Da(Nor)1821.1
Mundt, Just Henrik (1782-1859) - E-Da1828.1

Nathanson, Mendel Levin (1780-1868) – G-Da1834.1
Nyegaard, Peder Nicolai (1745-1799) – G-Da1778.1

Olsen, Gottsche Hans (1760-1829) – F-Da1825.1
Olsen, Peder Blicher (1759-1832) – F-Da1785.1

Rahbek, Knud Lyne (1780-1830) – E-Da1820.1
Rawert, Ole Jørgen (1786-1851) - E-Da1815.1Per, F-Da1820.1Per
Reisler, Carl Gottlob (1743-1821) – G-Da1820.1
Reistrup, Lorents (b. 1757) – F-Da1803.1
Riegels, Niels Ditlev (1755-1802) -F-Da1786.1
Røring – Sw-Da1755.1

Schlegel, Johan Friderich Wilhelm (1765-1836) – G-Da1823.1
Schmalz, Theodor (1760-1831) – G-Da1820.2
Schmidt, Peter (1782-1845) – G-Da(Nor)1829.1
Spengler – G-Da1820.1
Stoud, Frederik (1759-1823) – F-Da1818.1
Svendsen, Andreas (1757-1802) -G-Da1795.1, G-Da1798.1

Theiste, Magnus (1725-1791) F-Da1759.1

Wandal, Peder Topp (1737-1794) – G-Da1770.1, G-Da1771.1, G-Da1772/2
Warnstedt, Friedrich Emil Georg (1785-1836) - G-Da1820.2
Wemmenhoy, Gustav (1745-1828) – F-Da1786.1
Werfel, Johan (1764-1831)-G-Da1812.1
Winkel-Horn, Friderich (1756-1837) – F-Da1815.1, F-Da1821.1, F-Da1822.1, G-Da183.1, G-Da1813.2
Wolff, Odin (1760-1830) – Gr-Da1801.1, Gr-Da1802.1

MISCELLANEOUS REGARDING THE TRANSLATOR

More than one translator: F-Da1786.1

Woman translator: I-Da1774.1, I-Da1775.1

Self-published translation, or published for benefit of translator: F-Da1781.1

Paid translator: (ee also Translation by translation factory): E-Da1820.1, G-Da1817.1, G-Da1823.1

Translation by translation factory. (Large works will be recorded here to draw attention to the possibility that they were produced by a "translation factory," i.e., multiple translators.) - G-Da1778.1

Author and translator the same person: G-Da1787.2

Author-translator connection: E-Da1820.1, I-Da1774.1, I-Da1775.1

PARTY BEHIND MAKING THE TRANSLATION

If a book has a dedication, it provides a clue to the party behind the translation, whether the translator, the publisher, an editor, or another party, especially if the signer wrote other prefatory material. If the dedication of the original author is reprinted, that can suggest that the original author was behind the translation.

DEDICATIONS IN TRANSLATIONS

Dedication by translator: E-Da1828.1, F-Da175 6.1, F-Da1759.1, F-Da1781.2, F-Da1785.1, F-Da1803.2, F-Da1815.1, F-Da1827.1, G-Da1766.1, G-Da1772.3, G-Da1778.1, [G-Da1799.2], G-Da1813.2, G-Da1816.1, G-Da1820.2, I-Da1774.1, L-Da1806.1, E-Da(Nor)1775.1

Dedication by publisher: None

Dedication by original author: G-Da1769.1, G-Da1769.1, [G-Da1807.1]

Dedication unsigned: G-Da1823.1

PREFATORY MATERIAL

Added prefatory material by translator: In the case of Danish translations., translator's almost always added a preface. Publishers or editors did not do so. Many prefaces comment on the difficulty of translating technical words into Danish.

PARTY BEHIND A TRANSLATION, AS SHOWN BY EVIDENCE OTHER THAN THE PREFATORY MATERIAL

It is almost always the translator who is behind the publication, whereas in some cultures publishers take the initiative. In Denmark, only once is that the case. There are even instances of translators self-publishing or paying for publication. It is not uncommon for the publisher to be behind a subscription publication, but in the case of Danish books it is the translator who is behind subscriptions. The notable example is the translation of Adam Smith (E-Da1779.1).

Other parties do sometimes support publication, notably the Reiersen Foundation, but so do societies, and in the case of the translation of the John Sinclair translation (E-Da1820.1) the king at least partially subsidized the work.

Publisher: G-Da1817.1

Published at translator's expense: F-Da1781.1, G-Da1807.2, G-Da1812.1

Translator and publisher the same: G-Da1766.1

Subscription book: E-Da1779.1, [F-Da1772.1], G-Da1778.1, G-Da1795.1, G-Da1820.1

Foundation: F-Da1818.1, F-Da1825.1

Society: E-Da1820.1, G-Da1816.1, Sw-Da(Nor)1835.1

Government or royalty: E-Da1820.1,

TRANSLATIONS DIFFERING FROM THE ORIGINAL BY MEANS OTHER THAN THE
ADDITION OF PREFATORY MATERIAL

(This listing is not complete since translations and originals have by no means always been compared.)

Translation of extract or extracts: E-Da1815.1, E-Da1834.1, E-Da1834.2, F-Da1785.2, F-Da1786.2, F-Da1820.1Per, F-Da1827.1, F-Da1832.1, G-Da1813.2

Translations with major additions other than prefatory material, including many added notes: E-Da1839.1, F-Da1779.1, F-Da1803.1, G-Da1748.1, G-Da1813.2, G-Da1834.1, Sw-Da1762., E-Da(Nor)1775.11

Translations combined with (or inserted in) an original work: F-Da1781.2

Omissions from original: E-Da1828.1, F-Da1785.1, G-Da1804.1

Truncated translation: F-Da1803.2, F-Da1818.1, F-Da1822.2, G-Da1813.1, G-Da1815.1Per, G-Da1848.1

Free translation: F-Da1818.1

Compilation, rather than true translation: E-Da1815.1, F-Da1820.1Per

Two (or more) translations published together: E-Da1779.1, E-Da1828.1, F-Da1821.1, G-Da(Nor)1829.1

Translation with additions from a translation in another language: E-Da1839.1, F-Da1799.1,

SOURCES OF TRANSLATED TEXTS (other than separately published books)M

Manuscript: G-Da1771.3., [G-Da179.2], Icelandic-Da1772.1, I-Da1775.1, Sw-Da1755.1

Chapter in a book: E-Da(Nor)1821.1

Periodical or newspaper article or articles (with list of periodicals below): G-Da1795.3, G-Da1839.1

Society publication: E-Da(Nor)1831.1

Prize essay: F-Da1781.1

TRANSLATIONS FROM TRANSLATIONS

English-German-Danish: G-Da1795.6, G-Da1820.2

French-German-Danish: F-Da1781.2

OTHER APPEARANCES OF THE TRANSLATION IN THE LANGUAGE OF THE
TRANSLATION

(Reprints outside the homeland are not here included.)

Reprints: G-Da1733.1, G-Da1771.1, Sw-Da1773.1

Reissues (For reissues, see the chronological listing under each language; here are listed only entries that make reference to a reissue):

One of two or more different translations in the same language: G-Da1795.4, G-Da1799.3

Reissue: F-Da1818.2, Gr-Da1801.1, Gr-Da1802.1

ASPECTS OF PUBLISHING HISTORY

Translations published in parts: E-Da1834.2, [F-Da1772.1]

Miscellaneous matters related to publishing history:

Not true cultural transfer (seemingly directed internally, rather than internationally; or original source & translation published in same place): [G-Da1771.2], [G-Da1807/1]

INDEX TO PERIODICAL AND SERIES TITLES

Almeennyttige Samlinger – G-Da1781.1

Archiv for Statistik, Politik og Huusholdnings Videnskaber – G-Da1795.2Per, G-Da1795.4Per,
G-Da1798.3

Bibliothek for nyttige Skrifter - G-Da1772.1Per

Bibliothek for nyttige Skrifter – G-Da1772.1Per

Borger-Vennen - E-Da1834.1Per

Deutsche Vierteljahrs Schrift – G-Da1839.1

Journal des débats - F-Da1848.1

Journal für Fabrik, Manufaktur, Handlung und Mode - G-Da1795.3

Kieler Beiträge – G-Da1848.1

*Leipziger Sammlungen von Allerhand zum Land-und Stadt-Wirthschafftlichen Policey-Finanz-
und Kammer-Wesen dienlichen Nachrichten* – F-Da1757.2

Nye oeconomiske Annaler- E-Da1815.1Per, F-Da1820.1Per

Økonomiske Correspondent - G-Da1820.2

Pallas: Eine Zeitschrift für Staats- und Kriegs-Kunst – F-Da1815.1, F-Da1822.1

Provinzialblade – E-Da(Nor)1780.1Per

Rit þess konunglega íslenska Lærdómslistafélags – Icelandic-Da1831.2

INDEX OF SOCIETIES AND GOVERNMENT BODIES

Classiske Fideicommiss – G-Da1815.1

Kgl. Danske Landhuusholdningsselskab – E-Da1820.1
Doncaster Agricultural Society - E-Da(Nor)1831.1
Landhuusholdnings-Selskab for Lister og Mandals Amt - Sw-Da(Nor)1835.1
Selskab til unge Handværkeres Dannelse - G-Da1799.2

OBSERVATIONS ON DANISH TRANSLATIONS

When censorship was reintroduced in Denmark in 1799, booksellers were forbidden to sell books that did not name the author, the translator, or the publisher.¹ The book trade would not have found that provision onerous, for the pattern in Danish publications had been to provide that information. Only rarely was the translator not named:

G-Da1771.2]. *Tre patriotiske Samtaler imellem to danske Reysende om deres Fædrelands Tilstand*. It did not name an author or translator, and the imprint was solely “Kiøbenhavn og Bergen 1771.”

F-Da1781.2. Necker, Jacques. *Finanz-Forvaltnings Regnskab til Hans Majestæt Kongen af Frankrig, aflagt i Januarii 1781*. The translator is not named. Ordinarily that would be a sign that the translation was done for hire, but not in this case. The translation is preceded by a 106-page introduction that shows a wide acquaintance with economic literature, including two German translations of the French text. Why is that introduction not signed?

F-Da1786.1. Hertzberg, Friedrich Ewald, Graf von. *Om Staters sande Rigdom, Handelens og Magtens Ligevegt, en Afhandling, læst i det Berlinske nyttige og skønne Videnskabers Akademies offentlige Forsamling, Kongens Fødselsdag, den 26 Januar 1786*. There were two translators, and they are identified in the catalogue of KBD. This is perhaps an instance of translators working for hire.

F-Da1799.1. Ivernois, François d', Sir. *Den franske Republiks Finanz-Forvaltning i Aaret 1796*. The translator has added notes, which are marked "D. A. A." The fact of added notes, signed by initials, indicates that the translator, took the initiative to translate this work but for some reason wished to conceal his identity.

In the 1750s translations of Plumard de Dangeul and of Jean-François Melon were published, and it seemed that Denmark was going to be actively engaged with European economic writings. That did not happen. The small amount of translating of economic literature in the eighteenth century, combined with the emphasis on practical literature, indicates a small market for economic literature. The fate of Necker's *Om Finantsernes Forvaltning i Frankerige* (F-Da1786.2) provides evidence that such was the case. Not only did the translator condense the text, the projected second volume never appeared.

---

¹ Gina Dahl, *Books in Early Modern Norway* (Leiden: Brill, 2011), 27-28.

